

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

OVERFREDNINGSNÆVNET >

KORT. 1211 IV SØ

REG. NR. 2484

3/9-1979

År 1979, den 3. september, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2338/77 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds afsagde den 24. februar 1977 kendelse om fredning af Kruså tunneldal mellem Kruså og Padborg. Sagen rejstes den 8. november 1967 af Danmarks Naturfredningsforening. Kendelsen omfatter helt eller delvis 58 ejendomme tilhørende 32 forskellige ejere, ialt ca. 246 ha. Inden for det således fredede område er dele af ejendommene matr.nr. 4, 84 og 117, Bov, der udgør et sammenhængende skovareal, fredet ved fredningsnævnets kendelse af 18. september 1950, og en del af ejendommen matr.nr. 1, Bov, fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 27. august 1968.

Fredningsnævnets kendelse af 24. februar 1977 er forelagt overfredningsnævnet i henhold til § 25 i den dagældende naturfredningslov og er tillige indbragt for overfredningsnævnet af Bov kommune, statens jordlovsudvalg samt 16 private ejere.

Bov kommune har protesteret mod, at fredningen forhindrer anlæg af en i kommunens dispositionsplan af 1974 fastlagt omfartsvej på det tidligere banearreal mellem Østre Viaduktvej og Padborgvej. Kommunen har endvidere ønsket, at den del af kommunens ejendom matr.nr. 16, Bov, som ligger vest for banearcalet, udgår af fredningen.

Statens jordlovsudvalg, der ikke er tilkendt erstatning, har påstået sig tilkendt erstatning på linie med de private ejere.

De ankende private ejere har ønsket forskellige ændringer af fredningsbestemmelserne og en forhøjelse af de tilkendte erstatninger, for enkelte ejeres vedkommende tillige en ændret afgrænsning af det fredede område.

Efter besigtigelse af området og møde med parter og interesserede har overfredningsnævnet besluttet at tiltræde fredningens gennemførelse i det væsentlige som bestemt af fredningsnævnet, og således at fredningsnævnets kendelse af 18. september 1950 opretholdes.

Vedrørende fredningens afgrænsning foretages kun den mindre ændring, at fredningsgrænsen over matr.nr. 2, Nr. Smedeby, efter ejerens ønske herom ændres til at forløbe 5 m syd for og parallelt med ladebygningen.

Det findes rigtigst at fastholde fredningsgrænsens forløb langs vestsiden af det tidligere banearreal, således at fredningen er til hinder for anlæg af den ovennævnte omfartsvej. Spørgsmålet kan imidlertid tages op til fornyet overvejelse, hvis den af kommunalbestyrelsen foretrukne løsning på vejproblemerne også vælges i den kommende kommuneplan. Overfredningsnævnets beslutning i så henseende er baseret på den ene side på, at vejanlægget ikke er aktuelt, og at beboerne i kommunen endnu ikke har haft lejlighed til under en offentlighedsprocedure som foreskrevet i kommuneplanloven at udtale sig om vejspørgsmålet, og på den anden side på, at det på forhånd ikke kan udelukkes, at fredningshensynene kan tilgodeses, også selv om omfartsvejen etableres, men i så fald antagelig på visse vilkår, som det på grund af vejanlæggets manglende aktualitet ikke er muligt nu at fastsætte.

Det findes ikke stemmende med fredningens formål, at der foretages de øvrige ønskede reduktioner af fredningens geografiske udstrækning.

Fredningens afgrænsning er herefter som vist på kortet, der hører til overfredningsnævnets kendelse.

Fredningsbestemmelserne ændres på en række punkter, navnlig til imødekommelse af ønsker fremsat af ejerne og med medtagelse af fredningsbestemmelserne i overfredningsnævnets kendelse af 27. august 1968, så at denne kan ophæves.

Fredningsbestemmelserne for det fredede område er herefter:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m.v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede. Overgang til gartneridrift er derimod ikke tilladt, se dog § 4, b.

b. Skovdrift på de eksisterende skovarealer kan ligeledes fortsættes. For skovarealet på matr.nr. 4, 84 og 117, Bov, gælder endvidere de særlige bestemmelser i fredningsnævnets kendelse af 18. september 1050.

Uanset bestemmelsen i § 1 kan skovarealer, der ikke er undergivet fredskovspligt, tilbageføres til ager eller henligge udyrkede. Den på matr. nr. 1, Kruså, værende randbevoksning omkring Møllesøen skal dog oprettholdes i sin nuværende form og udstrækning i det omfang, det er forstligt muligt ved passende hugst og plantning; tilsyn og pleje varetages af fredningsmyndighederne på disses bekostning.

c. Det følger endvidere af § 1, at arealerne ikke må tilplantes. Ny-anlæg af skov, juletræ- og pyntegrøntkulturer samt frugtplantager ved plantning eller såning er således ikke tilladt og heller ikke på arealer, der er eller bliver dækket af selvsået trævækst af skovlignende karakter. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Tilplantning er dog tilladt på arealer, der allerede er udlagt til have, samt inden for en afstand af 10 m fra eksisterende bebyggelse.

Endvidere pålægges det ejeren af matr.nr. 613, Bov, efter nærmere aftale med Sønderjyllands amtsråd at foretage og opreholde en slørende beplantning fra skellet til matr.nr. 664, Bov, mod nord langs vejen og langs skellet mod kommunens ejendom matr.nr. 75, Bov.

d. Det følger også af § 1, at der ikke må foretages foranstaltninger, som kan medføre, at Møllesøens areal, form eller tilstand ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

Der må heller ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at mose- og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

e. Uanset bestemmelsen i § 1 kan der foretages en udvidelse af hovedlandevejen ved Kruså, og den del af matr.nr. 16, Bov, der ligger vest for det tidligere banearreal, kan med fredningsnævnets forudgående godkendelse anvendes til kirkegårdsudvidelse.

f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f.eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der foretages terrænændringer til udgravning og afdækning af den gamle brolagte vej på matr.nr. 170, Bov, at der af hensyn til landbrugsdriften på matr.nr. 171, Bov, foretages mindre reguleringer af terrænet til udjævning af dette, og at de gamle mergelgrave på matr.nr. 699 og 965, Bov, opfyldes.

§ 4. Nye bedrifter.

a. Nye landbrug må ikke oprettes uden fredningsnævnets tilladelse.

b. Oprettelse af gartnerier er ikke tilladt. Med fredningsnævnets tilladelse kan der dog oprettes gartnerier på ejendommen matr.nr. 154, Nr. Smedeby, samt på de dele af matr.nr. 1 og 2, Nr. Smedeby, der ligger nord for en linie trukket fra det sydøstligste hjørne af matr.nr. 154 og til et punkt 125 m fra Padborgvejen i den østlige fredningsgrænse ved matr.nr. 1, Nr. Smedeby. Det nævnte område er vist på kendelseskortet.

c. Oprettelse af pelsdyrfarme og anlæg af dambrug er ikke tilladt.

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden.

b. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende 4 betingelser alle er opfyldt:

- 1) at bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2) at bebyggelsen opføres inden for en afstand af 50 m fra de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer,

- 3) at bygningshøjden ikke nødvendiggør dispensation fra bestemmelserne i eller i medfør af § 43 i kommuneplanloven af 26. juni 1975 (d.v.s. ikke overstiger 12,5 m for avls- og driftsbygninger, dog 15 m for visse siloer, eller ikke overstiger 8,5 m for andre bygninger), og
- 4) at der ikke er tale om bebyggelse til gartneridrft.

Fredningsnævnets tilladelse kræves heller ikke til opførelse af en staldbygning i det nordvestlige hjørne af matr.nr. 171, Bov.

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller
- 3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrft, eller
- 4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver. Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der - uanset bestemmelserne under pkt. a - foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

d. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

e. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning. Fredningsnævnet kan dog tillade anbringelse af master i forbindelse med lokal strømforsyning.

Fredningen er ikke til hinder for etablering af ledningsanlæg til renseanlægget i Smedeby og hovedpumpestationen i Padborg.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på de af fredningsnævnet fastsatte betingelser etableres en transformer- og koblingsstation på et

areal under matr.nr. 11 og 420, Kruså, og foretages en ændring og ombygning af det hertil knyttede ledningsanlæg; der foretages dog den ændring i betingelserne, at den slørende beplantning omkring stationen skal forud godkendes af Sønderjyllands amtsråd.

§ 6. Offentlighedens adgang.

Der tillægges ikke ved denne kendelse offentligheden nogen ret til færdsel og ophold i området, som er videregående end den ret, der allerede tilkommer offentligheden, herunder i henhold til fredningsnævnets kendelse af 18. september 1950 om skovarealet på matr.nr. 4, 84 og 117, Bov.

Fredningen skal imidlertid ikke være til hinder for, at der kan udføres parkeringspladser, stianlæg, opholdsarealer, bygninger, skiltning m.v. i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området, når projekter her til på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan udfærdige et ordensreglement for den allerede gældende og eventuelt kommende offentlige adgang i det fredede område.

Om erstatningerne i anledning af fredningen bemærkes:

Den af fredningsnævnet tilkendte mindsteerstatning på 200 kr. stadfæstes under hensyn til, at de heraf berørte ejere ikke har indbragt kendelsen for overfredningsnævnet.

Det stadfæstes tillige, at der ikke er tilkendt Bov kommune erstatning for så vidt angår arealerne i kommunens eje, og at der ikke er tilkendt tolddepartementet og statsskovdistriktet erstatning for så vidt angår de statsejede arealer, der administreres af disse myndigheder.

Der er med statens jordlovsudvalg opnået enighed om, at erstatningen til udvalget for så vidt angår arealerne i udvalgets eje fastsættes til ca. halvdelen af det beløb, der ville være blevet fastsat, hvis arealerne havde været i privat eje.

Der er med 18 af de øvrige private ejere opnået enighed om, at de af fredningsnævnet tilkendte erstatningsbeløb nedsættes med ca. 20 %, med en enkelt ejer om en mindre forhøjelse af den ham tilkendte erstatning og med en tidligere ejer, der ved salg af ejendommen til Bov kommune har forbeholdt sig erstatningen i anledning af fredningen, om en væsentlig forhøjelse af den ham tilkendte erstatning. Med ejeren af matr.nr. 613, Bov, er opnået enighed om, at erstatningen i anledning af beplantningspåbudet fastsættes til 1.000 kr.

For de resterende 4 ejeres vedkommende er erstatningen fastsat af taksationskommissionen vedrørende naturfredning ved kendelse af 16. oktober 1978 i overensstemmelse med overfredningsnævnets erstatningstilbud.

De samlede erstatninger udgør herefter 428.550 kr. med renter som bestemt i den dagældende naturfredningslovs § 21, stk. 4, 1. pkt.

I omkostninger er tilkendt ialt 9.200 kr.

I medfør af den dagældende naturfredningslovs § 33, stk. 2, bestemmes, at de ovennævnte beløb udredes af statskassen med 90 % og af Sønderjyllands amtsråd med 10 %.

I sagens behandling har deltaget 9 medlemmer af overfredningsnævnet. Beslutningerne i sagen er truffet enstemmigt.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Overfredningsnævnets kendelse af 27. august 1968 ophæves.

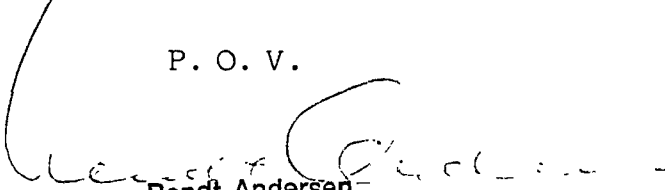
Den af fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds afsagte kendelse af 24. februar 1977 stadfæstes med de af foranstående følgende ændringer og således, at ovenstående fredningsbestemmelser er gældende for arealerne vist på kendelseskortet og dermed for følgende ejendomme helt eller delvis:

Af Bov By, Bov: matr.nr. 1, 4, 11, 16, 44, 71, 75, 84, 106, 112, 117, 137, 142, 146, 160, 168, 170, 171, 207, 208, 269, 273, 339, 384, 571, 580, 613, 620, 649, 656, 664, 677, 678, 679, 681, 682, 699, 702, 703, 890, 964, 965, 968 og 1094.

Af Nr. Smedeby By, Bov: matr.nr. 1, 2, 4, 9, 28, 30, 154 og 382.

Af Kruså By, Bov: matr.nr. 1, 10, 11, 28, 29, 420 og 421.

P. O. V.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

24/2-1977

År 1977 den 24. februar blev i
J. Nr. 223/67

Sag om fredning af Tunneldalen
mellem Kruså og Padborg,
- fredningssag -

afsagt sålydende

k e n d e l s e:

Ved skrivelse af 8. november 1967 rejste Danmarks Naturfredningsforening sag om fredning af Tunneldalen, ca. 250 ha mellem Kruså og Padborg. Sagen omfatter en af Danmarks Naturfredningsforening i begyndelsen af 1960-erne rejst fredningssag for Kruså møllesø, matr. nr. 1, Kruså, Bov sogn.

Som begrundelse for fredningen er bl.a. anført:

"Området, der omfattes af fredningspåstanden, strækker sig som en tange langs den dansk-tyske grænse fra Kruså til Padborg, således at tidligere fredninger omkring Kruså Møllesø og Kongekilden ved Padborg kædes sammen.

Langs den dansk-tyske grænse støder området op til et større fredet tysk naturområde, det såkaldte Landschaftsschutzgebiet "Kupfermühle - Niehuus", som omfatter ca. 500 ha.

De tidligere fredninger udgør ca. 20 ha og nærværende fredningsforslag ca. 250 ha, således at der etableres et større samlet naturområde på ialt ca. 800 ha, når man medregner den fra tysk side gennemførte fredning.

Den ca. 4 km lange og 1 - 1,5^m bredde Krusådal, er en typisk tunneldal, bl.a. karakteriseret gennem de stejle erosionsskrænker og

det ujævne bundrelief, der nu afspejles gennem de udstrakte mose og sumplavninger og som skyldes en ujævn bunderosion og dødisforekomster under dalens udformning. Ved ismassernes afsmeltning og isfrontens tilbagerykning mod øst har smelte vandet udgravet meget markante erosionskløfter og -slugter fra det omgivende moræneland gennem tunneldalens skrånter og derved frembragt det særprægede og særdeles smukke kløftlandskab.

Krusådalen rummer i dag de for en tunneldal karakteristiske landskabs elementer. Den fine afgrænsning fra de omgivende flader, det usædvanligt rige kurverelief og de rigt varierede formelementer i dalbunden, som snart vider sig ud til grønne enge, sumpe og søflader, snart snævres ind til smalle passager, som begrænses af stejlsider med flere kildespring, som har skabt fine skredterresser. En sikring af dette værdifulde landskab, der rummer stor landskabelig skønhed, vil i fremtiden være af betydelig rekreativ interesse.

Der knytter sig endvidere betydelige vindeskabelige interesser til området. Det kan nævnes, at denne tunneldal er en ofte benyttet ekskursionslokalitet for geologer og botanikere.

Det er således i det hele Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at området opfylder betingelserne efter naturfredningslovens § 1 for gennemførelse af en fredning."

Københavns Universitets Geografiske Institut har den 30. august 1967 afgivet sålydende udtalelse:

" Den ca. 4 km lange og 1-1,5 km brede dal mellem Kruså og Padborg (nordøst-sydvest) er det vestlige afsnit af den store Flensborg Fjord tunneldal. Ca. halvdelen af dalen er dansk territorium, idet rigsgrænsen stort set følger dalbunden (Nyhus Sø og Krus Å). Ved grænsepæl nr. 27 svinger landegrænsen dog direkte mod øst, hvorved også tunneldalens sydlige skrånninger herfra og frem til toldstedet ved Kruså kommer til at ligge på dansk område.

Højdeforskellen mellem plateauflade og dalbund er omkring 30 m, mens dalen kun falder fra + 20m ved Padborg til + 8 m ved Kruså toldsted.

Tunneldalstrækningen udmærker sig således ikke ved sine store dimensioner; til gengæld er den meget overskuelig, idet man fra mange punkter kan skaffe sig et særdeles godt overblik, og det må især fremhæves, at dalen rummer en alsidig blanding af de for en tunneldal karakteristiske landskabselementer:

1. den fine afgrænsning fra de omgivende flader,
2. det usædvanligt kurverige relief og
3. de rigt varierede formelementer i dalbunden, som snart vider sig ud til grønne enge, sumpe og søflader, snart snævres ind til smalle passager, som begrænses af stejlsider med flere kildespring, som har skabt fine skredterrasser.

Dalens usædvanligt kurverige relief er sandsynligvis forårsaget af, at afstrømningen gennem den subglaciale dal har fundet flere åbninger i den nærliggende isrand. De fleste skræntsider er morænedækkede, hvilket er ret sjældent og giver tunneldalen et præg af frodighed, der yderligere understreges af de levende hegn, der løber på kryds og tværs af bakkehældene, mens markfladerne brydes af små trægrupper. Et menneskeskabt indslag i landskabet er den sti, som med sin brogede vegetation trækker en linie fra Padborg, øst om Bov og frem til Smedeby Kro (den nedlagte jernbanes forløb mellem Padborg og Sønderborg.). Dette korte dalstykke indeholder således så mange forskelligartede landskabselementer, at det må betegnes som et udpræget pædagogisk eksempel på en tunneldal, som tilmed endnu ikke er ødelagt af forstyrrende indslag i form af skæmmende bebyggelse eller grusgravning. Der er tværtimod grund til at understrege, at den gamle landsby Smedeby glider naturligt ind i landskabet gennem sin beliggenhed ved munden af Smedeby Grube, og at den også i sig selv rummer kulturgeografiske træk af stor værdi for en helhedsbetragtning af denne tunneldal. På samme måde er vandmøllen ved Kruså og den dertil hørende møllesø en del af det kulturgeografiske mønster, idet relief, jordbund og hydrografi afspejles i den skiftende arealbenyttelse. Den nuværende bebyggelse og den landbrugsmæssige udnyttelse er

et værdifuldt kulturgeografisk træk i det naturskabte miljø og virker som en understregning af dette."

Danmarks Geologiske Undersøgelse, Geologisk Rigsinstitut, har anbefalet fredningen med sålydende erklæring af 4. august 1967:

" Flensborg Fjord er som de øvrige østjyske fjorde udformet som en tunneldal: smeltevandsdal udgravet under isen, mens denne dækkede det østlige Danmark til hovedopholdslinjen fra Bovbjerg over Viborg til Padborg.

Landværts fortsætter tunneldalen mod NV fra bunden af Kobbermølle Bugt gennem Kruså-dalen til Padborg, hvorfra smeltevandet udenfor isranden har haft afløb mod vest over Tinglev Hedeslette og på et senere stadium yderligere har udgravet smeltevandsdalen gennem Søndermose.

Jernbanen og landevejen fra Padborg mod syd krydser dalstrøget på et landskabsmæssigt vigtigt sted, nemlig hvor dalsnævringen markerer overgangen mellem smeltevandsdalen fra øst, udgravet under isen (subglacialt) som tunneldal, og afløbet udenfor isranden (ekstra-marginalt), og hermed angives tillige en israndsstilling.

Kruså-dalen er i sin udformning en typisk tunneldal, bl.a. karakteriseret gennem de stejle erosionsskrænter og det ujævne bundrelief, der nu afspejles gennem de udstrakte mose- og sumplavninger, og som skyldes en ujævn bunderosion og dødisforekomster under dalens udformning. Under ismassernes afsmeltning og isfrontens tilbagerykning mod øst, har smeltevandet udgravet meget markante erosionskløfter og -slugter fra det omgivende moræneland gennem tunneldalens skrænter og derved frembragt det særprægede og særdeles veludviklede kløftlandskab, der følger tunneldalens sider også ud langs Flensborg Fjord. Blandt de største af disse senglaciale afløbsdale, som i flere tilfælde er opstået i forbindelse med afsmeltning og tapning af efterladte dødismasser f.eks. i Storemose, må først og fremmest nævnes Smedeby Grube nord for Smedeby og Klosterkløft øst for Kruså.

Der er således en nøje landskabsmæssig sammenhæng i hele området fra Flensborg Fjord til vest for Padborg, og hvori netop Kruså-dalen og Flensborg Fjord er ligesom den rygrad, hvortil de øvrige elementer er knyttede. Landskabet rummer så mange værdifulde træk til forståelse af egnens og hele landsdelens geologiske udvikling, og ofte i overskuelige og pædagogisk velegnede eksempler, at en virkelig landskabelig sikring af Kruså-dalen med de naturligt tilhørende landskabsformer fuldt ud kan anbefales og kraftigt støttes fra geologisk side."

Fredningen er bekendtgjort i Statstidende for den 23. september 1968 og lokale aviser. Det første møde blev afholdt den 7. oktober 1968 med repræsentanter bl.a. fra Bov kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Grænsevandløbskommissionen og Statens Jordlovsudvalg. Lodsejerne var ikke indvarslet. Nævnet har senere den 16. oktober 1968 afholdt et internt møde.

Første møde med lodsejerne blev afholdt den 4. april 1975 og der har senere under sagen været afholdt forhandlingsmøder med lodsejerne den 12. september 1975 og den 20. februar 1976. På dette møde blev der meddelt frist til den 1. maj 1976 med indsendelse af erstatningskrav. Fristen er senere forlænget til den 1. juli 1976. Den 28. juli har nævnet foretaget den afsluttende besigtigelse af området, hvorefter sagen optoges til kendelse.

Under sagens gang har nævnet den 24. maj 1974 truffet delafgørelse vedrørende matr. nr. 16, matr. nr. 273 og matr. nr. 342 /^{alle} Bov, idet nævnet tillod bebyggelse på disse matr. nr.. Afgørelsen blev indbragt for Overfredningsnævnet, der ved skrivelse af 6. januar 1975 tillod lav bebyggelse på matr. nr. 273 og matr. nr. 342 Bov på visse nærmere vilkår, medens bebyggelse på matr.nr. 16 Bov blev nægtet. Iøvrigt blev sagen vedrørende de 3 omhandlede grunde hjemvist til fredningsnævnets fortsatte behandling.

For så vidt angår Kruså Mølløsø, matr. nr. 1 Kruså, Bov sogn,

bemærkes, at nævnet den 22. oktober 1962 afsagde kendelse om fredning, men at Overfredningsnævnet i sag nr. 1348/59 ved kendelse af 25. februar 1964 ophævede nævnets kendelse og hjemviste sagen til fredningsnævnets fortsatte behandling.

Fredningssagen om Kruså Møllesø er inddraget under nærværende fredningssag.

Ved mødet med lodsejerne den 20. februar 1976 blev den flere gange omarbejdede fredningspåstand endeligt formuleret, men efter mødet har der med nævnets godkendelse været afholdt forhandling mellem sagsrejseren, fredningsplanudvalget og De samvirkende Danske Landboforeninger samt med Sønderjyllands Højspændingsværk og Elforsyningen Sønderjylland syd, hvilket medførte enkelte ændringer i fredningspåstanden. Alle der blev berørt af disse sidste ændringer har haft adgang til at tage stilling hertil inden de fremsendte deres erstatningskrav.

Den seneste og endelige fredningspåstand er dateret 28. april 1976 og lyder med de senere med forannævnte parter aftalte ændringer og med indsættelse af en bestemmelse under punkt B 7 vedrørende Møllesøen, således:

" A. Bestemmelser vedrørende bebyggelse m.v.

1. Landbrugsbygninger:

- a. Nye landbrug - herunder gartneribrug - må ikke oprettes.
- b. Nye beboelsesbygninger på bestående landbrug samt tilbygninger til eksisterende beboelsesbygninger på bestående landbrug må ikke opføres uden fredningsnævnets tilladelse.
Ombygninger, der ikke medfører, at yderligere areal bebygges, skal dog kunne udføres uden tilladelse.
- c. Nye driftsbygninger til bestående landbrug og tilbygninger til eksisterende driftsbygninger på bestående landbrug må ikke påbegyndes, hvis nogen del af byggeriet ligger mere end 20 m fra den gruppe af bygninger, derved fredningssagens rejsning

udgjorde ejendommens bebyggelsesmæssige område eller nogen del af byggeriet er højere end 8,5 m over terræn. Overskrides disse grænser, skal tegninger udvisende placering og udseende først godkendes af nævnet.

Denne under c) anførte bestemmelse indfører alene en af hensyn til fredningens formål nødvendig censur med hensyn til bygningernes placering og udformning, men medfører ikke, at byggeri, der tjener en landbrugsmæssig udnyttelse af de pågældende ejendomme, kan hindres. Såfremt en for ejeren akseptabel ordning ikke kan opnås, skal der rejses en særlig fredningssag til fastsættelse af den erstatning, der måtte tilkomme ejeren.

2. Eksisterende helårshuse:

Tilbygninger til eksisterende, lovligt opførte helårshuse kan ikke foretages uden nævnets tilladelse. Ombygninger af eksisterende, lovligt opførte helårshuse, hvorved disses ydre ændres, kan ikke foretages uden nævnets tilladelse.

Landbrugsbygninger, som er overgået til anden anvendelse, henhører under dette afsnit.

Det skal tillades Sønderjyllands højspændingsværk og Elforsyningen Sønderjylland Syd at etablere en ny 60/15 kV transformer- og koblingsstation på del af matr. nr. 11 og 42o Kruså, tilhørende Statens jordlovsudvalg og Gråsten Skovdistrikt.

60/15 kV transformer- og koblingsstationens nærmere placering og udformning er angivet på S.H. tegning nr. o37 16/1 i mål 1:250 og 1:2000 dateret 27.2. 1976.

Der etableres efter stationens opførelse en af fredningsplanudvalget forud godkendt slørende beplantning omkring hele 60/15 kV transformer- og koblingsstationen.

Stationens grundniveau skal være i niveau med naboarealet, matr. nr. 248, Transitgården.

Den over matr. nr. 11 idag førende tilkørselsvej til matr. nr. 421 forlægges, jfr. ovennævnte tegning.

Instrumenthuset opføres efter E.S.S. tegn nr. 1557/1 og opføres i røde- eller moccasfarvede mursten.

Alle udgående 15 kV ledninger udføres som kabelanlæg.

På strækningen mellem den nye koblingsstation og landegrænsen foretages følgende ændringer og ombygninger af eksisterende ledningsnet:

- a. Den eksisterende 60 kV koblingsstation, der er beliggende på matr. nr. 11 Kruså, ca. 80 m fra landegrænsen fjernes og erstattes af førnævnte 60/15 kV transformer- og koblingsstation.
- b. Den eksisterende 60 kV ledning til Padborg og den ene af de to eksisterende 60 kV ledninger til Flensborg fremføres på en 60 kV 2-systemslinie på stålmaster. Den eksisterende 60 kV 1,-systemslinie fjernes samtidig.
- c. Den anden 60 kV ledning til Flensborg fremføres på en 150 kV 2-systemslinie på stålmaster, der fremføres parallelt med ovennævnte (pkt. 2) 60 kV 2-systemsledninger. (150 kV 2-systems ledningen skal anvendes til et 150 kV system fra Enstedværket til Flensborg.)

3. Bebyggelse iøvrigt:

Herudover er det ikke tilladt at opføre nogen art af bygninger, dog at fornyelse (genopførelse) af eksisterende bygninger kan finde sted med fredningsnævnets godkendelse.

4. Opstilling af campingvogne, skurvogne, telte, skure, boder, drivhuse udenfor haver, tårne, master, reklamer og skæmmende indretninger er ikke tilladt. El-master til lokal forsyning samt læskure til kreaturer kan dog opsættes.

B. Bestemmelser vedrørende arealernes udnyttelse og benyttelse.

1. Arealerne må i princippet anvendes som hidtil. Fredningen er ikke til hinder for, at de sædvanlige dyrkningsmæssige ændringer inden for en landbrugs- eller skovbrugsdrift finder sted, og at hidtil opdyrkede arealer overgår til hede eller overdrev.
I det omfang der fra Bov Menighedsråds side kan dokumenteres et behov for at udvide kirkegården ind på matr. nr. 16 Bov by og sogn skal dette være tilladt. Det areal, der inddrages som kirkegård, udgår af fredningen.
2. Der må ikke etableres væddeløbs- og motorbaner samt skydebaner.
3. Der må ikke etableres bilophugningspladser.
4. Henkastning af affald og lignende materialer -herunder henstilling af gamle maskiner og enkelte ikke-indregistrerede biler - samt etablering af egentlige oplags- og lossepladser er ikke tilladt.
5. Udenfor arealer, der allerede er udlagt til haver, samt arealer i en afstand af 5 m fra eksisterende bebyggelse, må beplantning med busk- og trævegetation, herunder nye levende hegn, ikke finde sted. Det skal dog tillades fredningsmyndighederne at etablere en afskærmende beplantning omkring eksisterende 60/15 kV transformerstation i Padborg efter en forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet. Udskiftning af eksisterende beplantning kan finde sted uden godkendelse.
6. Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller påfyldning.
7. Den på matr. nr. 1 ~~Kruså~~ værende randbevoksning omkring Møllesøen skal stedse opretholdes i sin nuværende form og udstrækning i det omfang det er forstligt muligt ved ^{passende} hugst og plantning. Tilsyn og pleje påhviler skovstyrelsen.

C. Landskabspleje.

På udyrkede arealer - d.v.s. arealer, der hverken dyrkes eller afgræsses - gives der fredningsmyndighederne mulighed for uden

udgift for lodsejerne og efter forudgående aftale med disse at fjerne selvsåede buske og træer, og at foretage anden form for pleje, f.eks. græsning eller slåning med henblik på bevarelse af eng og lyngarealer som sådanne. Såfremt fredningsmyndighederne ønsker at foretage anden form for landskabspleje, kræver dette aftale med lodsejerne eller hjemmel i tillægskendelse.

D. Bestemmelser vedrørende søer og vandløb m.v.

1. Opfyldning, afvanding og dræning af sø- og moseområder må ikke finde sted.
2. Der må ikke oprettes nye dambrug, og eksisterende brug skal søges nedlagt.
3. Ændring, regulering og rørlægning af Kruså'ens åbne forløb samt bække til åen skal ikke være tilladt.
4. Arbejder i henhold til gældende vandløbsregulativer kan foretages uden forelæggelse for de påtaleberettigede. Oprensede materialer skal spredes.

E. Adgang og påtaleret:

1. I rekreativt øjemed skal det tillades fredningsmyndighederne efter specielt indgåede aftaler med lodsejerne eller efter tillægskendelse at anlægge og afmærke parkeringspladser og stier. Der fastsættes nærmere regler for færdsel og ophold på de til offentlighedens brug udlagte arealer.
2. Fredningen hindrer ikke adgangen til at drive lystfiskeri og jagt.
3. Påtaleberettiget er hver for sig naturfredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds, Danmarks Naturfredningsforening og fredningsplanudvalget for Sønderjyllands amt."

Fredningspåstanden omfatter arealer beliggende i Bov, Nr. Smedeby og Kruså ejerlav, Bov sogn, med 34 lodsejere. Lodsejerfortegnelse med arealliste og matr. nr. er vedhæftet kendelsen.

I 1975 er der tilladt rørlægning af 120 m af vandløb 15 a (nævnets sag 74/75) og gårdejer Chr. Hansen har på matr. nr. 170 Bov fået tilladelse til opførelse af et aftægtshus (nævnets sag 169/75). Ved skrivelse af 2. februar 1976 har Danmarks Naturfredningsforening af den oprindelige fredningspåstand bl.a. udtaget matr. nr. 271, matr. nr. 449 og matr. nr. 450 Bov, samt den sydlige del af matr. nr. 269 Bov tillige med matr. nr. 425 Smedeby, hvor Bov kommunes renseanlæg er beliggende. Ved samme skrivelse har Naturfredningsforeningen under fredningspåstanden inddraget del af matr. nr. 1, del af matr. nr. 4, del af matr. nr. 610, del af matr. nr. 702 samt nordlige del af matr. nr. 269 alle Bov sogn. Det indtagne areal er bortset fra del af matr. nr. 1 Bov beliggende vest for Østre Viaduktvej. En række lodsejere har begæret deres ejendom helt eller delvist udtaget af fredningen, men Naturfredningsforeningen har alene kunnet acceptere, at matr. nr. 419 Kruså, der er beliggende i den østlige udkant af området udgår af fredningen. På det afsluttende lodsejermøde har Naturfredningsforeningen tillige begæret arealet for det nedlagte Smedeby Jernbanespor inddraget under fredningen, således at fredningsgrænsen det pågældende sted følger jernbanesporets vestgrænse. Bov kommune har protesteret herimod.

De samvirkende Danske Landboforeninger, der repræsenterer de fleste landbrugere i området, har ved forhandling med Naturfredningsforeningen i væsentlig grad fået begrænset fredningspåstanden, således at der sluttelig kun er rejst indvending imod formuleringen af fredningspåstanden punkt A 1, idet drivhuse ønskes ligestillet med landbrugsbyggeri, punkt A4, idet campingvogne og telte ønskes tilladt i haver og punkt D 3, idet private vandløb ønskes fritaget for forbudet imod rørlægning. Under forudsætning af, at disse krav imødekommes, har landboforeningen for lodsejerne påstået erstatningen fastsat til 5.000 kr. pr. ha. for pålæg af fredningsservitut, idet det er gjort gældende, at der på tidspunktet for fredningssagens

rejsning i november 1967 på grund af arealernes bynære beliggenhed var mulighed for udstykning til boligbebyggelse og til rekreative formål, men at fredningen medfører, at arealerne i fremtiden alene kan udnyttes landbrugsmæssigt.

Nedennævnte lodsejere har gjort specielle krav gældende, herunder påstået en erstatning, der går udover de foranførte 5.000 kr. pr..ha;

Fru Ursula Frandsen, som ejer af matr. nr. 4 Bov, har principalt påstået del af matr. nr. 4 Bov, beliggende vest for Østre Viaduktvej, der først er begæret inddraget under fredningen ved Naturfredningsforeningens skrivelse af 2. februar 1976, udtaget af fredningen, subsidiært påstået erstatningen fastsat til 20 kr. pr. m² under henvisning til, at arealet forud for dets inddragelse under fredningssagen kunne afhændes til mindst denne pris med henblik på snarlig udstykning i overensstemmelse med kommunens planer for arealet. Hun har endvidere ønsket tilladelse til evt. at etablere gartneri og planteskole.

forpagter og fremtidig

Gårdejer Peter Lenger, som/ejer af matr. nr. 679 Bov, har anmodet om, at det i fredningskendelsen tilkendes gives, at hans landbrugsbygninger, der nu ligger i Smedeby, kan flyttes til den sydvestlige del af matr. nr. 679 Bov op mod den nedlagte jernbane og matr. nr. 11 Bov. Han har bl.a. begrundet dette med, at landbrugsdrift i Smedeby er umuliggjort, dels ved at der ikke mere er arealer omkring bygningerne, dels ved at al færdsel med landbrugsredskaber skal foregå ad Padborgvej til stor fare for trafikken.

Gårdejer Magnus Vest Hansen, som ejer af matr. nr. 1 Nr. Smedeby, har påstået et areal på ca. 2 ha beliggende op til Padborgvej udtaget af fredningen, da arealet ikke er fredningsværdigt.

Gårdejer K-H. Nissen, som ejer af matr. nr. 171 Bov, har principalt påstået arealet udtaget af fredningen, subsidiært påstået erstatningen fastsat til 30.000 kr. som fri jord og under hensyn til,

at opføre en stald.

at han har byggetilladelse til på arealet/ Han har yderligere anført, at han er ejer af 1.6727 ha af matr. nr. 11 Bov, hvilket ikke fremgår af lodsejerfortegnelsen, og at han for dette areal kræver en erstatning på 5.000 kr. pr. ha, samt endvidere 5.000 kr. som følge af, at fredningen vil umuliggøre en planering af nåveauforskelle med henblik på en effektiv maskinel samdrift af de to matr. nr.e. Sluttelig har han påstået 15.000 kr. for jagtforringelse og gener ved den fredningsmyndighederne tillagte adgang til landskabspleje m.v.

Gårdejer Hans Hansen, som ejer af matr. nr. 2 Nr. Smedeby, har for en parcel beliggende ved ejendommens bygninger, påstået erstatningen fastsat til 100.000 kr., subsidiært til 50.000 kr. alt efter om fredningsgrænsen rykkes således, at den lægges længere ned mod Mølløsøen i linie med det kommunale rensningsanlæg, subsidiært lægges i niveau med rensningsanlægget. For en parcel ved et vandløb har han påstået 25.000 kr., idet der på parcellen tidligere har været gravet teglværksler og der stadig forefindes store mængder god ler, som han ved fredningen hindres i at udnytte. For en parcel overfor Smedeby kro har han påstået 500.000 kr., da dette areal var planlagt udstykket i 10 grunde til parcelhus--byggeri. Han har anført, at der tidligere fra arealet er udstykket jord til et gartneri, til et snedkeri og til 3 parcelhuse. Hans samlede krav udgør således 625.000 kr., subsidiært 575.000 kr. Han har herved anført, at arealet om få år ikke kan udnyttes til landbrug, idet det ligger klemt inde mellem industrivirksomheder og Padborgvejs voldsomme trafik.

Fru Elna Johansen, som ejer af matr. nr. 154 Nr. Smedeby, har påstået erstatningen fastsat til 18 kr. pr. m², idet hun kunne have udstykket arealet i 8 parcelhusgrunde.

Fhv. gårdejer Nis Schmidt, som tidligere ejer af matr. nr. 16 Bov, har påstået erstatningen fastsat til 550.000 kr. for facadeareal ved Padborgvej i en længde på 90 m og i 50 m dybde, idet arealet er

byggemodnet med vandforsyning og kloak. Ved salget af sin ejendom i 1974 til Bov kommune forbeholdt han sig den erstatning, som måtte blive tilkendt vedrørende den del af ejendommen, der lå i byzone, hvilket areal udgør 4.500 m².

Bov kommune, som ejer af en række matr. nr.e. under fredningspåstanden, har anmodet om, at det i fredningskendelsen tilkendes, at fredningen ikke hindrer en udbygning i det påtænkt fredede areal med nye ledningsanlæg til renseanlæg i Smedeby og til hovedpumpestation i Padborg. Kommunen har herved anført, at en imødekommelse af dette krav og det allerede imødekomne om, at renseanlæg og pumpestation udgår af fredningen, medfører, at kommunen frafalder et tidligere rejst erstatningskrav for de spildevandsmæssige konsekvenser på 13.450.000 kr.

Som ejer af matr. nr. 16 Bov, har Bov kommune tidligere krævet 215.000 kr. i erstatning, såfremt arealet skal fastholdes som landbrugsjord, men efter at fredningspåstanden er ændret, således at arealet kan udnyttes til kirkegårdsudvidelse, nedsættes kravet i forhold til det areal, som fredningskendelsen tillader anvendt til kirkegård.

Som ejer af matr. nr. 610 og 702 Bov, der ved Naturfredningsforeningens skrivelse af 2. februar 1976 er inddraget under fredningen, har Bov kommune principalt påstået arealerne udtaget af fredningen. Det er oplyst, at kommunens hovedbibliotek er beliggende på matr. nr. 610 Bov og at der i 1978 er planlagt en udvidelse af biblioteket for 2.100.000 kr. Subsidiært har kommunen krævet en erstatning for fredning af matr. nr. 610 Bov på 100.000 kr. og for matr. nr. 702 Bov på 20 kr. pr. m² eller 100.000 kr. Matr. nr. 702 Bov er ubebygget.

Endelig har Bov kommune begæret tilladelse til i det påtænkt fredede areal at anlægge en omfartsvej, kaldet Østre Omfartsvej. Vejen, der delvis skal anlægges på det nedlagte Smedeby jernbanespor,

er medtaget i kommunens dispositionsplan og skal aflaste Padborgvej og derved trafikpresset gennem den bymæssige bebyggelse. Det er oplyst, at dispositionsplanen er vedtaget af byrådet i februar 1974. Opnås denne tilladelse ikke vil konsekvensen bl.a. blive, at Padborgvej må udvides og ændres.

I tilslutning til Bov kommunes anmodning om etablering af Østre Omfartsvej, har gårdejer Børge Juul Sørensen, som ejer af matr. nr. 147 Bov, der ikke er inddraget under fredningspåstanden, for det tilfælde at Østre Omfartsvej ikke bliver tilladt etableret med den følge, at Padborgvej skal udbygges til en facadefri vej, påstået sig tilkendt en erstatning på 240.000 kr. Begrundelsen for kravet er, at Juul Sørensen herved hindres i at sælge 24 byggegrunde på østsiden af Padborgvej.

Det er i en skrivelse af 24. september 1975 fra kommunen til Juul Sørensen anført, at man på grund af fredningssagen må stille partiel byplanvedtægt for matr. nr. 147 Bov i bero, og at man af trafikmæssige grunde ikke kan tillade flere udstykninger på østsiden af Padborgvej, hvor ^{en del af} matr. nr. 147 Bov er beliggende.

Landmand Jens C. Møller, som ejer af husmandsbrug, matr. nr. 613 Bov har ønsket tilladelse til at etablere gartneri.

Departementet for Told- og forbrugsafgifter, som ejer af matr. nr. 207 og 208 Bov, samt matr. nr. 3 Kruså har ikke ønsket at fremsætte erstatningskrav.

Ejeren af matr. nr. 682 Bov, N. Lund-Jensen, har ikke ønsket nogen erstatning.

Sønderjyllands Amtsråd har påstået amtets andel af erstatningskravene nedsat til 1/10 og har påpeget, at fredningen ikke bør hindre nødvendige vejudvidelser.

Bov kommune har tilbudt, at den del af matr. nr. 75 Bov, der er , beliggende ^{og} vest for Østre Viaduktvej / som ikke er medtaget under fredningen, inddrages herunder. Arealet udgør 22 m².

Danmarks Naturfredningsforening har på sidste lodsejermøde erklæret, at man var indforstået med, at en fredning ikke skulle hindre den planlagte udvidelse af Bov kommunes hovedbibliotek på matr. nr. 610 Bov. Bov kommune frafaldt herefter det rejste krav på erstatning for så vidt angår dette matr. nr. i tilfælde af fredning, men fastholdt sin principale påstand om, at arealet udgår af fredningen.

Af praktiske grunde er der under sagen tilvejebragt enighed om, at den viste fredningsgrænse ved matr. nr. 4 og 425 Nr. Smedeby skal forløbe i en ret linie nord-syd.

Nævnet finder at arealerne er fredningsværdige og bestemmer, at arealerne fredes og at fredningen i det store og hele skal omfatte de af Danmarks Naturfredningsforening foreslåede arealer, dog findes der ingen særlig anledning til at inddrage de arealer, som er beliggende vest for Østre Viaduktvej, og som først er begæret inddraget under fredningen ved skrivelse af 2. februar 1976. Disse arealer, der er del af matr. nr. 4 Bov på 1.4848 ha, del af matr. nr. 610 Bov på 0.4118 ha, del af matr. nr. 702 Bov på 0.4802 ha og del af matr. nr. 269 Bov på 0,0078 ha udgår derfor af fredningen tillige med matr. nr. 419 Kruså. Endvidere reguleres fredningsgrænsen ved matr. nr. 4 og 425 Nr. Smedeby, således at fredningsgrænsen forløber i en ret linie nord-syd. Da nævnet har udtaget arealerne vest for Østre Viaduktvej, er der ingen grund til under fredningen at inddrage ^{en del af} matr. nr. 75 Bov, således som tilbudt af Bov kommune. Derimod finder nævnet at det nedlagte Smedeby jernbanespor bør inddrages under fredningen således at fredningsgrænse over denne strækning bør følge sportes vestgrænse.

Nævnet har ikke fundet anledning til at udtage andre arealer af fredningen, der således vil omfatte de på vedhæftede kort angivne arealer, ialt ca. 250 ha, med de ændringer som fremgår af foranstående

bemærkninger om arealer som er udtaget og arealer som er inddraget under fredningen samt grænseregulering.

Den foran anførte fredningspåstand tages til følge med følgende ændringer og tilføjelser:

Som nyt punkt d under A 1 tilføjes:

" d. Foranstående bestemmelser under b og c gælder tillige bestående gartneribrug."

I punkt A 4 ændres formuleringen til:

" 4. Opstilling af campingvogne, telte, drivhuse og havehuse er ikke tilladt udenfor haver. Opstilling af skurvogne, boder, tårne, master, reklamer og skæmmende indretninger er ikke tilladt. El-master til lokal forsyning samt læskure til kreaturer kan dog opsættes."

I punkt D 3 ændres formuleringen til:

" 3. Ændring, regulering og rørlægning af Krusåens åbne forløb skal ikke være tilladt. Private vandløb, herunder bække til Krusåen, må ikke rørlægges uden efter forudgående indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Grænsevandløbstraktaten respekteres."

Bestemmelsen om påtaleretten i punkt E 3 ændres til:

" 3. Påtaleberettiget er naturfredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds, der kan dispensere fra de foranstående bestemmelser."

For så vidt angår sidstanførte ændring skal nævnet bemærke, at ændringen er foretaget efter et udtalt ønske fra et flertal af lodsejere.

Der er i nævnet enighed om, at gårdejer Peter Lenger, uanset fredningen kan opføre landbrugsbygninger på del af matr. nr. 679 Bov, såfremt det ikke bliver muligt fortsat at drive landbrug fra de nuværende landbrugsbygninger, der ligger i Smedeby. Det er dog en betingelse at bygningernes placering og udformning forud godkendes af nævnet.

Der er endvidere i nævnet enighed om, at fredningen ikke er til hinder for at nye ledningsanlæg til renseanlægget i Smedeby og til

hovedpumpestationen i Padborg kan etableres, ligesom fredningen ikke skal hindre amsvejevæsenet i nødvendige vejudvidelser.

Der er endelig i nævnet enighed om, at det ikke kan tillades Bov kommune at anlægge en omfartsvej, Østre Omfartsvej, idet et sådant vejanlæg i væsentlig grad er mod fredningens formål.

Efter sagens optagelse til kendelse har det vist sig, at der er sket ændringer i lodsejerfortegnelsen, dateret 23. januar 1976,

idet der i forbindelse med ekspropriationer til anlæg af den jyske motorvej fra grænsen til Rise Hjarup er sket en jordfordeling, ligesom der er sket udstykning af matr. nr. 1 Bov.

Den i medfør af jordfordelingen skete ændring er endnu ikke berigtiget i adkomstmæssig og matrikulær henseende, men jordfordelingen har ifølge meddelelse af 7. december 1976 fra den ledende landinspektør ved motorvejsekspropriationerne medført, at en lod af matr. nr. 11 Bov er modtaget af ejeren af matr. nr. 171 Bov, således at Peter Jürgensen af de arealer fredningen angår nu kun er ejer af to lodder af matr. nr. 11 Bov på 4,6 ha, medens K.H. Nissen er ejer af 1 lod af matr. nr. 11 Bov på 1,6727 ha. Endvidere er den del af matr. nr. 168 Bov, som er inddraget under fredningen, samt matr. nr. 384 og 71 Bov overført til Statens Jordlovsudvalg. Det er oplyst af kommissarius ved skrivelse af 15. december 1976, at der ikke ved ekspropriationen er truffet bestemmelse om, hvem fredningserstatningen skal tilkomme, hvorfor nævnet bestemmer, at erstatningen skal tilkomme de fremtidige ejere, da det er dem, der må respektere de rådighedsindskrænkninger, som pålægt af fredningsservitutten medfører.

Den skete udstykning af matr. nr. 1 Bov har medført, at de under fredningen inddragne 2 lodder af dette matr. nr. nu ejes af Statens Jordlovsudvalg. Den ene lod på 4,3 ha er nu matrikuleret som matr. nr. 965 Bov, medens den anden lod på 2,5 ha stadig er matr. nr. 1 Bov.

Ved kendelse af 18. september 1950 fra Naturfredningsnævnet for Åbenrå Amtsrådskreds er parcellerne 551/24, 192/26, 191/25 og 550/24 af matr. nr. 4 Bov, matr. nr. 117 Bov og parcellerne 179/24, 22 og 685/21 af matr. nr. 84 Bov fredet, og ved Overfredningsnævnets kendelse af 27. august 1968 er parcel 327/23 af matr. nr. 1 Bov nu matr. nr. 965 Bov fredet. Da disse arealer er medregnet i de nu fredede arealer, skal arealerne fragå ved erstatningsberegningen.

Ifølge skrivelse af 16. december 1976 fra amtslandinspektøren i Åbenrå har disse arealer følgende størrelse:

Parcellen af matr. nr. 1 Bov	4,3084 ha
Parcellerne af matr. nr. 4 Bov	2,1530 ha
Parcellen af matr. nr. 84 Bov	1.3751 ha
Matr. nr. 117 Bov	6.8223 ha

Da de arealer, som er beliggende vest for Østre Viaduktvej, og som nævnet har bestemt skal udgå af fredningen, er medregnet i fredningspåstanden, skal også disse fragå ved erstatningsberegningen. Ifølge skrivelse af 15. december 1976 fra amtslandinspektøren i Åbenrå har disse arealer følgende størrelse:

del af matr. nr. 4 Bov	1,4848 ha
del af matr. nr. 610 Bov	0,4118 ha
del af matr. nr. 702 Bov	0,4802 ha
del af matr. nr. 269 Bov	0,0078 ha

Der tilkendes lodsejerne nedenfor anført erstatning, der er fastsat dels under hensyn til området bynære beliggenhed dels under hensyn til, at fredningsservitutten for landbrugsejendomme i meget væsentlig grad er lempet i forhold til den oprindelige påstand. Ved erstatningsfastsættelsen tages der ikke hensyn til byggelinier eller fredskov, idet det for så vidt angår fredskovspligtige arealer bemærkes, at der bortset fra de arealer, der allerede er fredet eller tilhører statsskovvæsenet, ikke på de øvrige ejendomme er fredskov af relevant betydning.

Hvor ingen undtagelse er gjort i det følgende bestemmes erstatningen for pålæg af fredningsservitut også under hensyn til det tidsrum der er forløbet siden fredningssagen blev rejst til 1500 kr. pr. ha., idet dog mindsteerstatningen fastsættes til 200 kr. For den enkelte lodsejer forhøjes beløbet til nærmeste med 100 deleligt beløb. Da de fredede områder, hvor disse ikke omfatter et eller flere hele matr. nr., men dele af et sådant, i den til grund for erstatningsfastsættelsen foreliggende arealliste af 23. januar 1976, er angivet med "ca. ha." med kun en decimal, tillægges der lodsejerne af sådanne ejendomme yderligere 100 kr. til det forhøjede afrundede beløb.

Der tilkendes ingen erstatning til Landbrugsministeriet (Statens Jordlovsudvalg) Tolddepartementet og Statsskovvæsenet. Til Bov kommune tilkendes ikke erstatning for veje og vandløb. Da kommunen har fået tilladelse til på matr. nr. 16 Bov at udvide kirkegården efter behov, fastsættes erstatningen ikke efter arealstørrelse, men ansættes skønsmæssigt til 10.000 kr.

Til ejeren af matr. nr. 170 og 699 Bov, Christian Hansen, som under sagen har fået tilladelse til i det fredede område på matr. nr. 170 Bov at opføre et parcelhus, fastsættes erstatningen ligeledes skønsmæssigt og ansættes til 15.000 kr., idet fordelingen ved den opnåede tilladelse til byggeri bør tillægges betydning ved erstatningsfastsættelsen.

For så vidt angår de af gårdejer K.H. Nissen rejste erstatningskrav skal nævnet bemærke, at del af matr. nr. 11 Bov først er erhvervet ved jordfordeling i 1975 og således ikke kan begrunde erstatningskrav som følge af niveauforskel mellem dette matr. nr. og lodsejerens naboparcel, matr. nr. 171 Bov. Endvidere finder nævnet ikke at fredningen og adgangen til landskabspleje medfører nogen jagtforringelse eller iøvrigt giver nogen gene, som kan begrunde et særligt erstatningskrav. Endelig fremgår det af skrivelse af 23. januar 1975 fra Bov kommune, at henvendelsen om tilladelse til opførelse af stald på matr. nr. 171 Bov først er sket den 17. januar 1975, hvilket ligger ca. 7 år efter fredningssagens rejning. Bl.a. under hensyn hertil og til at lodsejerne ikke nærmere har

begrundet, hvilke realiteter, der skulle ligge til grund for at opføre en stald på en parcel, der kun har et areal på ca. 1,6 ha, findes fredningen heller ikke i relation til mistet mulighed for staldbygning på dette matr. nr. at kunne begrunde et særligt erstatningskrav.

For så vidt angår det af Børge Juul Sørensen rejste krav på erstatning som følge af, at Padborgvej eventuelt skal udbygges til facadefri vej skal nævnet bemærke, at der allerede er udstykket og bebygget adskillige byggegrunde fra lodsejerens areal af matr. nr. 147 Bov øst for Padborgvej, samt at beboerne i disse parcelhuse har udkørsel til Padborgvej ad parcelhusvejen "Østerløkke". Nævnet finder, at man ved en forudseende planlægning af den fortsatte udstykning fra dette areal burde have gennemført parcelhusvejen, således at den kunne have tjent som adgangsvej til Padborgvej også for de resterende 24 byggegrunde. Da fredningssagen er påbegyndt i 1967 og ikke omfatter matr. nr. 147 Bov, samt da der efter fredningssagens rejsning er udstykket en række byggegrunde fra området, findes det ikke at være fredningen, der hindrer en yderligere udstykning og et salg af byggegrunde. Lodsejerens krav om erstatning kan således ikke tages til følge.

For så vidt angår de af lodsejerne Hans Hansen, Elna Johansen og Nis Schmidt rejste erstatningskrav i anledning af mistet udstykningsmulighed skal nævnet bemærke, at deres ejendomme eller dele heraf alle er beliggende i bebygget eller nær op til bebygget område.

Spørgsmålet om hvorvidt og i hvilket omfang fredningssagen skal yde erstatning for mistet udstyknings- og byggemulighed, beror på hvilke muligheder der i så henseende forelå ved bekendtgørelsen af sagsrejsningen i september 1968. På dette tidspunkt skulle tilladelse til udstykning indhentes fra amtsrådet, der uden erstatningspligt for det offentlige kunne nedlægge forbud efter landsbyggelovens § 5 og nægte godkendelse efter § 2o.

For Elna Johansens vedkommende er det oplyst, at hun ved skrivelse, modtaget af det daværende fredningsnævn for Åbenrå amt den 30. december

1969 har anmodet om tilladelse til udstykning af sin jord i 7-8 byggegrunde, idet hun havde tilbud fra en navngiven ejendomsmægler om i så fald at kunne mageskifte sit hus, matr. nr. 154 Nr. Smedeby, med et andet og nyt hus i Søgaard til en oplyst værdi af 140.000 kr. Med anmodningen fulgte et udstykningsforslag. Det daværende nævn havde et møde med fru Johansen den 27. august 1970, men tog ikke stilling til andragendet, idet fru Johansen blev henvist til at følge fredningssagens videre behandling.

Efter den i Nr. Smedeby allerede liggende bebyggelse og det i december 1969 forelagte udstykningsforslag vedrørende matr. nr. 154 Nr. Smedeby, finder nævnet ikke at kunne udelukke, at fru Johansen havde haft mulighed for at opnå tilladelse til en vis udstykning af sin ejendom og at hun derved havde haft chance for at bytte ejendommen med et mere værdifuldt hus andetsteds. Nævnet finder herefter at erstatningen til denne lodsejer for samtlige af fredningen følgende tab bør ansættes skønsmæssigt og bestemmer, at erstatningen til Elna Johansen fastsættes til ialt 20.000 kr.

For så vidt angår Hans Hansens oplysninger om, at der fra hans ejendom matr. nr. 2 Nr. Smedeby tidligere er udstykket fem grunde overfor Smedeby kro, nemlig til et gartneri, til et værksted og til tre parcelhuse skal det oplyses, at tre af disse frasalg af jord efter indhentet oplysninger fra tingbogen er foretaget i 1947 (matr. nr. 154, 155 og 156 Nr. Smedeby) medens de to sidste frasalg er foretaget henholdsvis i 1949 (matr. nr. 165 Nr. Smedeby) og i 1958 (matr. nr. 203 Nr. Smedeby) på hvilke tidspunkter amtsrådet ikke havde de senere ved lov nr. 246 af 10. juni 1960 (landsbyggeloven) tillagte beføjelser. Hans Hansen har ifølge tingbogen erhvervet ejendommen i februar 1964.

Nævnet skal bemærke, at de i årene 1947 til 1958 fra matr. nr. 2 Nr. Smedeby udstykkede 5 parceller alle er beliggende direkte ud til Padborgvej, samt at lodsejeren stadig ejer en ubebygget grund af dette matr. nr. med beliggenhed direkte til Padborgvej umiddelbart vest for matr. nr. 203 Nr. Smedeby. Denne parcel er ikke inddraget under fred-

ningen, idet fredningsgrænsen det pågældende sted er lagt i en linie
yd for de tidligere udstykkede grunde. Nævnet finder ikke, at der
fra lodsejerens side er forelagt oplysninger, som giver formodning om,
at der ved fredningssagens rejsning eller under sagens behandling
har været efterspørgsel efter denne grund endsige efterspørgsel efter
byggegrunde beliggende bagved de allerede frasolgte parceller.

De øvrige af Hans Hansen rejste krav, herunder for mistet mulig-
hed for lergravning, findes ikke at kunne begrunde et særligt erstat-
ningskrav, idet det for så vidt angår lergravningen bl.a. ikke nærmere
er godtgjort, hvornår den tidligere lergravning er ophørt og værdien
af en eventuel tilbageværende lerforekomst.

Herefter finder nævnet ikke grundlag for at tilkende Hans Hansen
nogen erstatning udover den almindelige erstatning for servitutpålæg.

For Nis Schmidts vedkommende er en anmodning om tilladelse til
opførelse af et parcelhus på matr. nr. 16 Bov som foran anført afslået
af Overfredningsnævnet i januar 1975. Det aktuelle areal er beliggende
i en "lomme", der går op til Bov by. Fra arealet er tidligere i 1931
udstykket matr. nr. 342 og matr. nr. 273 Bov. Nævnet finder at denne
"lomme" er et meget attraktivt areal centralt beliggende i Bov by.

Mulighederne for udstykning har dog i 1968 som følge af landsbyggeloven
været så uvis, at det må antages, at arealets værdi kun i mindre grad
har været påvirket i opadgående retning af en forventet udstyknings-
mulighed.

Efter den på stedet liggende bebyggelse og de dagældende forhold
iøvrigt, finder nævnet imidlertid ikke at kunne udelukke, at Nis Schmidt,
såfremt fredningssag ikke var rejst, havde fået tilladelse til i nævnte
del af matr. nr. 16 Bov at opføre en aftægtsbolig.

Nævnet finder at erstatningen i dette tilfælde ikke bør fastsættes
under hensyn til overvejelser over eventuel mistede udstykningsmulig-
heder, men bør fastsættes skønsmæssigt som en erstatning for mistet
mulighed for på dette attraktive sted at opføre en bolig til sig selv.

Nævnet fastsætter den erstatning, som bør tilkomme Nis Schmidt

for samtlige af fredningen følgende tab til 20.000 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes fra kendelsens dato med 1% over den af Nationalbanken pr. denne dato fastsatte diskonto.

De samvirkende Danske Landboforeninger, Viby J, tilkendes i sagsomkostninger 2.000 kr., fhv. gårdejer Nis Schmidt 500 kr. og fru Ursula Frandsen 500 kr.

Erstatningsbeløbene med tillæg af renter og de tilkendte sagsomkostninger udredes med $3/4$ af statskassen og $1/4$ af Sønderjyllands Amtsfond.

Kort udfærdiget i januar 1976 er vedhæftet kendelsen. Den på kortet viste fredningsgrænse skal justeres efter det foran anførte, idet nogle arealer vest for Østre Viaduktvej skal udgå og hele matr. nr. 571 Bov (Det gamle Jernbanespor) skal inddrages under fredningen. Endvidere er sket en ændret grænsedragning ved matr. nr. 4 og 425 Nr. Smedeby.

Kendelsen vil i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling. Ønsker derfor en lodsejer eller anden ankeberettiget kendelsen ændret på noget punkt, må den pågældende selv indanke kendelsen for Overfredningsnævnet, hvilket skal ske inden 4 uger fra den dag, fredningsnævnets afgørelse ved nærværende kendelse er meddelt den pågældende.

Denne kendelse vil være at tinglyse på de berørte ejendomme med påtaleret for Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts sydlige Fredningskreds med prioritet forud for al pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse.

T h i b e s t e m m e s :

De på vedhæftede kort angivne arealer med de forananførte ændringer af fredningsgrænsen, ialt ca. 246 ha fredes i overensstemmelse med den fremsatte fredningspåstand foran siderne 6 til 10 med de ændringer og tilføjelser som er anført foran side 17.

I erstatning udbetales til ejerne de på vedhæftede lodsejerfor-
tegnelse anførte beløb, ialt 276.900 kr., der forrentes med en årlig
rente fra kendølsens dato, der er 1% højere end Nationalbankens pr.
denne dato fastsatte diskonto.

Der tillægges i sagsomkostninger De samvirkende Danske Landbo-
foreningen 2.000 kr., Nis Schmidt 500 kr. og Ursula Frønsen 500 kr.

Erstatningerne m.v. udredes af statskassen med 3/4 og af Sønder-
jyllands Amtsfond med 1/4.

Chr. Larsen-Bjerre

S.A. Koustrup

Edgar Andersen.

H ia.

UDSKRIFTENS RIGTIGHED BEKRÆFTES

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands

amts sydlige fredningskreds

Dommerkontoret i Tønder

Nørregade 31 . Tønder . Telf. 04-72 22 05 den 24. februar
1977.

S.A. Koustrup
S.A. Koustrup
formand.

Lb. nr.	Lodsejer	Matr. nr.	Total areal ha.	Frednings-påstanden ha.	Fredet areal ha ialt	Bemærkninger	Erstatning i k
1.	Tolddepartementet Distriktstoldkam- meret, 6330 Pad- borg.	207 og 208 Bov 3 Kruså	1.1637 0.1107 1.6265	0.2 0.1107 0.3	0.6107	Der tilkendes ikke erstatning.	0
2.	Hr. Hans Sievers, Østergade 19, 6330 Padborg.	84 Bov 339 Bov	18.9594 7.3454	15.8 + 1.3751 ^x	14.4249 <u>7.3454</u> 21.7703	x Fredet tidligere ved kendelse af 18.9. 1950	32.800
3.	Bov kommune 6330 Padborg.	117 Bov 610 Bov 16 Bov 106 Bov 702 Bov 571 Bov 75 Bov 30 Nr. Sme- deby 10 Kruså	6.8223 0.4118 61.5218 1.2947 4.0821 2.6999 38.1292 11.1155 6.1832	alt ^x alt ^{xx} 13.6 ^{xxx} 0.7 + 0.4802 ^{xx} 0.4 veje og vandløb veje og vandløb veje og vandløb	13.6 0.7 0.6198 2.6999 ^{xxx} <u>17.6197</u>	x Fredet tidligere kendelse af 18.9.1950 xx Udgår som belig- gende vest for Østre Viaduktvej. xxx Erstatningen for 4500 m ² tilkommer tidligere ejer Nis Schmidt, se lb. nr. 34. xxxx Det nedlagte jernbanespor. Erstatningen er skønsmæssigt fast- sat.	10.000
4.	Ursula Frandsen Østre Viaduktvej 2, 6330 Padborg.	4 Bov	48.8838	48.8838 + 2.1530 ^x + 1.4848 ^{xx}	45.2460	x Fredet ved kendelse af 18.9. 1950 xx Udgår som belig- gende vest for Østre Viaduktvej.	67.900

Lb.nr.	Lodsejer	Matr.nr.	Total areal ha.	Frednings- påstanden ha.	Fredet areal ialt ha	Bemærkninger	Erstatning i kr.
5.	Sønderborg og Åbenrå amters El-forsyning, Kongevej 58, 6400 Sønderborg.	664 Bov 269 Bov	0.0798 0.0132	alt 0.01 <u>+0.0078^{xx}</u>	0.0798 <u>0.0022</u> 0.0820	xx Udgår som belig- gende vest for Østre Viaduktvej.	200
6.	Hr. J.C. Møller, Østre Viaduktvej 4, 6330 Padborg.	613 Bov	9.7518	alt	9.7518		14.700
7.	Fru Inge Fischer, Hørvejen 13, Bov 6330 Padborg.	44 Bov	5.7490	1,3	1.3000		2.100
8.	Fru Grethe Nissen Rønsdamvej 16, 6330 Padborg.	112 Bov	1.6408	alt	1.6408		2.500
9.	Hr. Andreas Nissen Nørregade 10, 6330 Padborg.	673 Bov	0.0407	alt ^x	0.0407	x Matr. nr.et. er nu udgået og ind- draget under matr. nr. 964 Bov.	200
10.	Landbrugsministe- riet, Statens Jordlovsudvalg, Allégade 4, 6270 Tønder.	1 Bov 168 Bov 384 Bov 71 Bov 649 Bov 382 Nr. Sme- deby 1 Kruså 11 Kruså	10.3944 25.0226 0.9256 0.8390 4.7178 0.5734 22.4776 61.8854	6.8430 ^x +4.3084 ^{xx} <u>1.7712^x</u> alt ^{xxx} alt ^{xxx} 1.7 alt 22.8 ^{xxxx} 31.8	2.5346 1.7712 0.9256 0.8390 1.7000 0.5734 22.0 <u>31.8</u> 62.1438	x Arealet erhvervet ved jordfordeling i 1975. xx Fredet ved Over- fredningsnævnets kendelse af 27/8 1968. Arealet har nu matr. nr.965 Bov. xxx Tidligere ejer Jens S. Nørgaard. xxxx incl. sø, ca.13.3 ha Der tilkendes ikke erstatning.	0

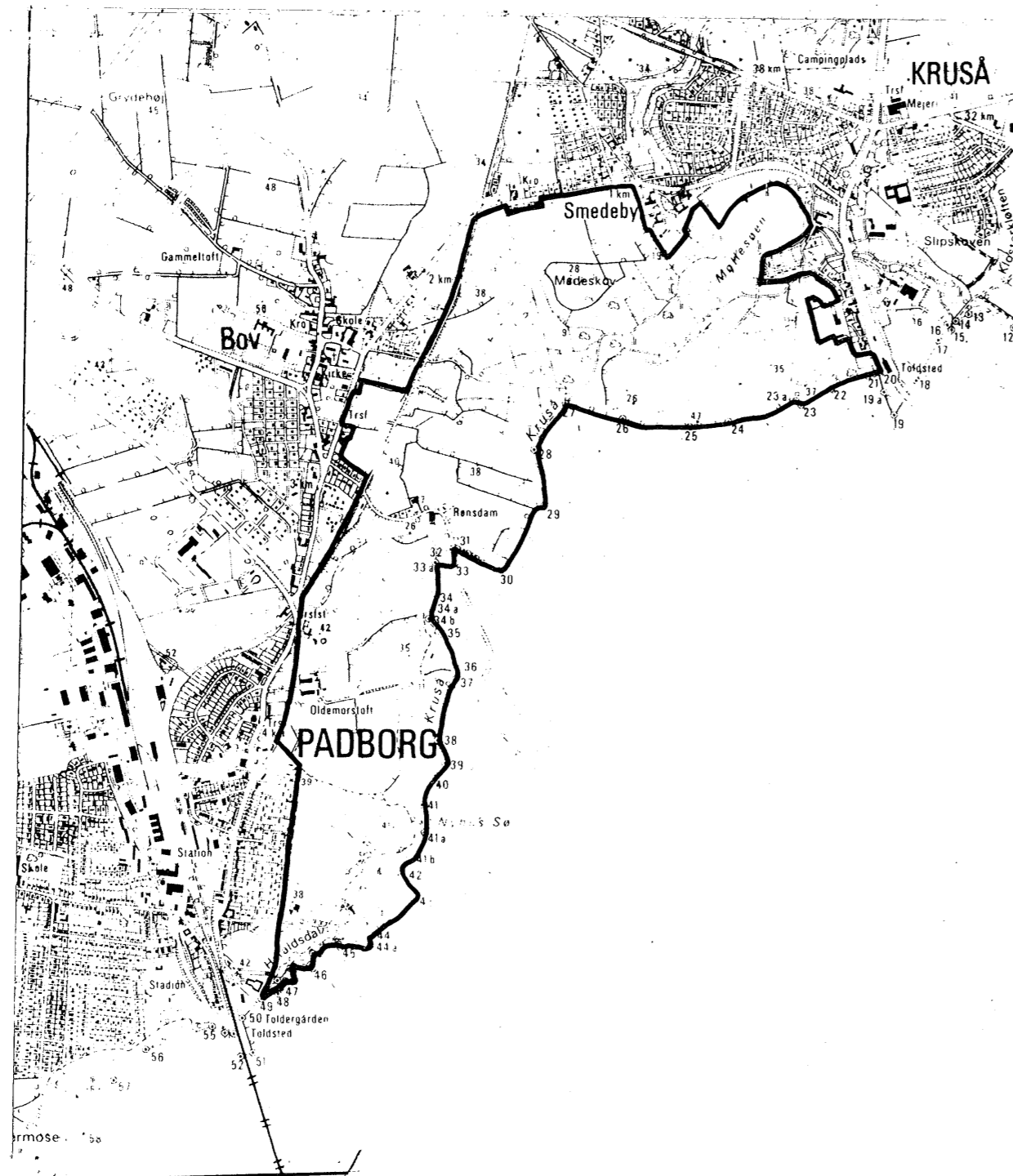
Lb. nr.	Lodsejer	Matr.nr.	Total areal ha	Frednings- påstanden ha.	Fredet areal ha ialt	Bemærkninger	Erstatning i k
11.	Jan.C. Johansen og Rita Krogh, Frihedsalle 25, 6400 Sønderborg.	656 Bov	0.0633	alt ^x	0.0633	x Tidligere ejer C.T. Bahls.	200
12.	Hr. Niels Lund Jensen, Rønsdam- vej 17, Bov, 6330 Padborg.	682 Bov	0.0840	alt	0.0840	Har frafaldet erstat- ningskrav.	0
13.	Hr.Kaj Mouritzen, Rønsdamvej 19, Bov 6330 Padborg.	681 Bov	0.1023	alt	0.1023		200
14.	Hr. Christian Hansen, Rønsdam- vej 18, Bov, 6330 Padborg.	170 Bov 699 Bov	16.5071 3.8006	alt alt	16.5071 <u>3.8006</u> 20.3077	Erstatningen er skønsmæssigt fastsat.	15.000
15.	Hr. Peter Jürgen- sen, Østerløkke, 9, Bov, 6330 Pad- borg.	11 Bov	27.0990	4.6	4.6000	Del af matr. nr. 11 er ved jordfordeling overført til K.H. Nis- sen, jfr. lb. nr. 16.	7.000
16.	Hr. H.K. Nissen, Mejerivej 7, Bov- mark, 6330 Pad- borg.	del af 11 Bov 171 Bov	1.6727 1.7396	alt alt	1.6727 <u>1.7396</u> 3.4123	se lb. nr. 15	5.200
17.	Hr.H.P. Matthiesen, Padborgvej 85, Smedeby, 6340 Kruså.	137 Bov	3.9737	alt	3.9737		6.000

Lb nr.	Lodsejer	Matr.nr.	Total areal ha	Frednings- påstanden ha	Fredet areal ha ialt	Bemærkninger	Erstatning i kr
18.	Hr. H.T. Tobiasen Hærvejen 19, Bov, 6330 Padborg	160 Bov	0.3667	alt	0.3667		600
19.	Hr. Bent Christi- ansen, Padborgvej 41/ ^{Bov} 6330 Padborg	342 Bov	0.1287	0.04	0.0400		200
20.	Hr. Chr. Th. Nico- lajsen, Padborg- vej 43/ ^{Bov} 6330 Pad- borg.	273 Bov	0.1954	0.07	0.0700		200
21.	Hr. Asmus P. Sch- midt, Hærvejen 22, ^{Bov} 6330 Padborg.	146 Bov	22.5632	3.3	3.3000		5.100
22.	Hr. Marius Damm, Rønsdamvej 8, Bov, 6330 Padborg.	677 Bov 703 Bov 620 Bov	1.5882 1.0570 0.8019	alt alt alt	1.5882 1.0570 <u>0.8019</u> 3.4471		5.200
23.	A/S Nordlesvigsk Eksportkompagni, Box 13, Sydbank, 6340 Kruså.	142 Bov	0.3997	alt	0.3997		600
24.	Hr. Frode Johann- sen, Hulvejen 2, Smedeby, 6340 Kruså.	580 Bov	0.2505	alt	0.2505		400

Lb.nr.	Lodsejer	Matr.nr.	Total areal ha.	Frednings- påstanden ha	Fredet areal ha ialt	Bemærkninger	Erstatning i kr.
25.	Hr. Magnus Vest Hansen, Padborgvej 86, Smedeby 6340 Kruså	678 Bov 1 Nr. Smedeby.	4.2609 15.5763	alt 13.4	4.2609 <u>13.4000</u> 17.6609		26.600
26.	Fru Margrethe Lenger, Padborgvej 102, Smedeby 6340 Kruså.	679 Bov 28 Smedeby.	5.3186 8.9808	alt 2,3	5.3186 <u>2.3000</u> 7.6186	Ejendommen drives af sønnen Peter Lenger. Margrethe Lenger hendsidder i uskiftet bo efter skødehaver ifølge tingbogen Jørgen Lenger.	11.600
27.	Fru Elna Johannsen, Padborgvej 72, Smedeby, 6340 Kruså.	154 Nr. Smedeby	0.8839	0.8	0.8000	Erstatningen er skønsmæssigt fastsat.	20.000
28.	Hr. Hans Hansen, Padborgvej 98, Smedeby, 6340 Kruså.	2 Nr. Smedeby	13.0864	7.6	7.6000		11.500
29.	Hr. T.P. Hockerup Padborgvej 92, Smedeby, 6340 Kruså.	4 Nr. Smedeby	13.4922	2.8	2.8000		4.300
30.	Hr. Bent Nielsen Svankærvej 16, Smedeby, 6340 Kruså.	9 Nr. Smedeby	15.4275	1.9	1.9000		3.000

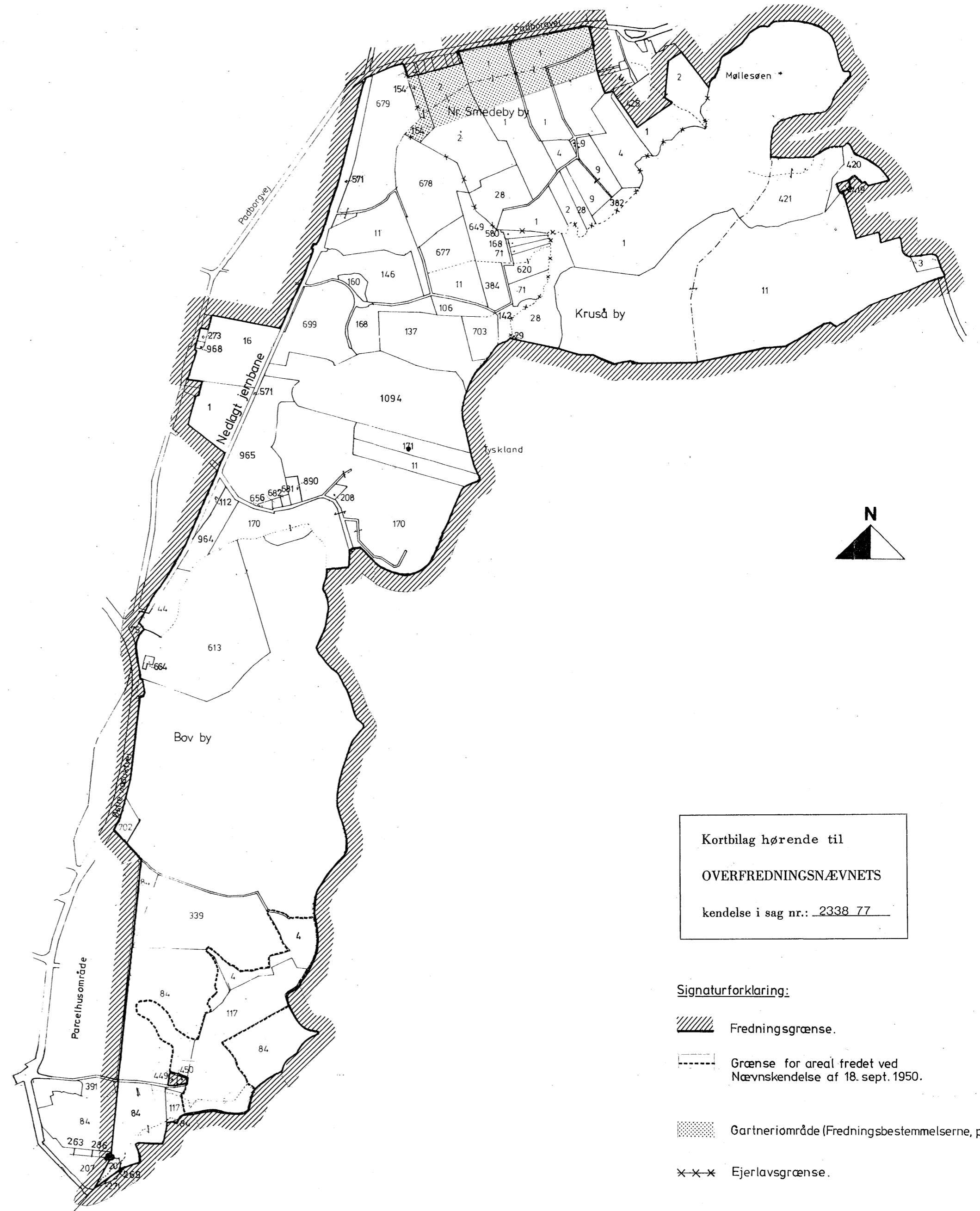
Lb. nr.	Lodsejer	Matr. nr.	Total areal ha	Frednings- påstanden ha	Fredet areal ha ialt	Bemærkninger	Erstatning i kr.
31.	Den Danske Stat, Gråsten Skovdi- strikt, Egene, 6300 Gråsten.	421 Kruså 420 Kruså	3.7724 1.0648	alt alt	3.7724 <u>1.0648</u> 4.8372	Der tilkendes ikke erstatning.	0
32.	A/S Transitgården, 6340 Kruså.	419 Kruså	0.1118	alt	0	Udgået af fredningen	0
33.	Hr. C.C. Chris- tiansen, Neustadt 56, 0239 Flens- borg, Tyskland.	28 Kruså 29 Kruså	2.3531 0.0050	alt alt	2.3531 <u>0.0050</u> 2.3581		3.600
34	Hr. Nis Schmidt, Hørvejen 9, 6330 Padborg.	tidligere ejer af 16 Bov	--			Se lb. nr. 3. Erstatningen er skøns- mæssigt fastsat.	20.000
	Under denne sag fredet ialt incl Kruså Mølle Sø				ca. 246.1979 ha + veje og vandløb		276.900 kr. =====

KORT >

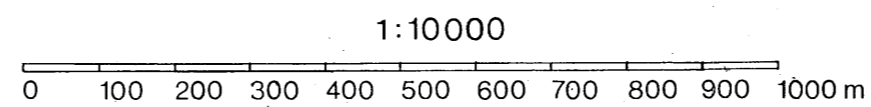

UDARBEJDET AF FREDNINGSTYRELSEN
TIL TJENSTLIG BRUG VED MILJØMINISTERIET.
SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A.400/76).

Oversigtskort, 1:25.000.

Kort, 1:10.000.

Kortbilag hørende til
OVERFREDNINGSNÆVNETS
kendelse i sag nr.: 2338 77

Signaturforklaring:

- Fredningsgrænse.
- Grænse for areal fredet ved Nævnskendelse af 18. sept. 1950.
- Gartneriområde (Fredningsbestemmelserne, paragraf 4, b).
- Ejerlavsgænse.

FREDNINGSKORT

Emne : Tunneldalen.

Kommune: Bov.

Ejerlav : Bov by, Nr. Smedeby by, Kruså by.

J.nr. : 5403 - 20-67.

Tegn.nr. : 01.

Dato : April 1979.

Rev. :

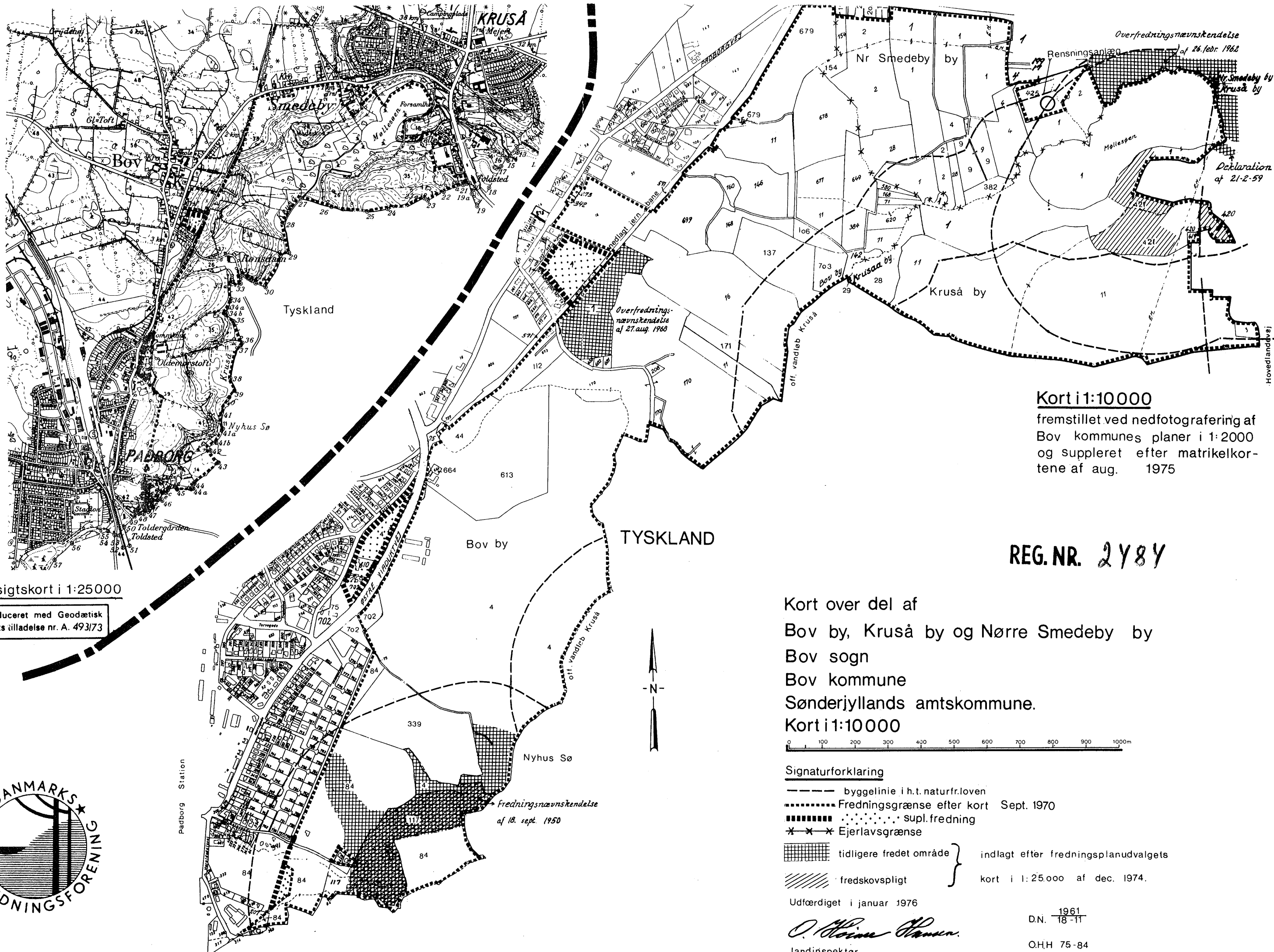
Mål : 1:10.000, 1:25.000.

Sønderjyllands amtskommune

Teknisk forvaltning - Fredningsafdeling, 6200 Abenrå, Tlf.(04) 62 51 51.

Enkelte tilføjelser:

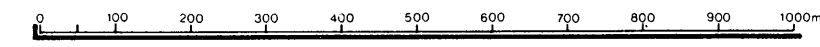
Fredningsstyrelsen, Juli 1979

Kort i 1:10000
 fremstillet ved nedfotografering af
 Bov kommunes planer i 1:2000
 og suppleret efter matrikelkor-
 tene af aug. 1975

REG. NR. 2184

Kort over del af
 Bov by, Kruså by og Nørre Smedeby by
 Bov sogn
 Bov kommune
 Sønderjyllands amtskommune.
 Kort i 1:10000

- Signaturforklaring**
- byggelinie i h.t. naturfr.loven
 - Fredningsgrænse efter kort Sept. 1970
 - supl.fredning
 - *-*-* Ejerlavsgrense
 - ▒▒▒▒▒▒▒▒ tidligere fredet område } indlagt efter fredningsplanudvalgets
 - ▨▨▨▨▨▨▨▨ fredskovspligt } kort i 1:25.000 af dec. 1974.

Udfærdiget i januar 1976
O. Holme Hansen
 landinspektør

D.N. 1961
 18-11
 O.H.H 75-84

Ov sigtskort i 1:25000

Reproduceret med Geodætisk
 Utsættelse nr. A. 493/73

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf 04 - 72 22 05

Modtaget i fredningsstyrelsen

- 5 NOV. 1982

REG. NR. 2484

År 1982 den 4. november foretog retsassessor Iversen følgende sag
på Dommerkontoret i Tønder.

J.nr. 203/82

jfr. 223/67

Retablering af Gendarmstien på
strækningen Padborg-Kruså (Bov
Kommune)

Fredningskendelse af 18. septem-
ber 1950 for løvskov vest for Ny-
hus Sø samt Overfredningsnævns-
kendelse af 3. september 1979
for Tunneldalen mellem Kruså og
Padborg.

Der fremlagdes skrivelse af 4. oktober 1982 med bilag fra Sønder-
jyllands Amtsråd (j.nr. 8-52-10-1-12/82).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a., at Sønderjyllands Amtskommunes
naturforvaltningsprojekt på foranledning af Bov Kommune har udarbejdet
et forslag til retablering af Gendarmstien mellem Padborg og Kruså, der
indtil først i 1960'erne blev benyttet af toldvæsenet til afpatruljeing
af grænsen. Gendarmstien er på nævnte strækning på ialt 5.020 m, hvoraf
1.980 m på nuværende tidspunkt er anvendelige som sti uden særlige for-
bedringer. De resterende 3.040 m af stien skal nyetableres eller kraftigt
retableres. Stien agtes etableret som en trampet sti i ca. 2 m bredde og
sat i en sådan stand, at den kan anvendes af gående og evt. cyklende fær-
del. Arbejdet vil hovedsagelig bestå i fældning og beskæring af træer og
grene, jævning af jord og slåning af græs, pålægning af stabilt grus og

og jernbanesveller på våde strækninger samt opsætning af hegn ind mod arealer, der græsses. Ved tilslutningsveje vil der blive opsat tavler med kort over stiforløbet og oplysninger om stien og det fredede område, ligesom der vil blive opsat diskrete vejviserskilte. Arbejdet vil blive udført som beskæftigelsesarbejde.

Ifølge fredningskendelse af 18. september 1950 for løvskov vest for Nyhus sø har almenheden ret til færdsel til fods i skoven ad "Gendarmstien"

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 for Tunneldalen mellem Kruså og Padborg er der ikke tillagt offentligheden nogen særlig ret til færdsel og ophold, men der må dog ifølge kendelsen udføres P-pladser, stianlæg, opholdsarealer m.v. til offentlighedens færdsel efter godkendelse af fredningsnævnet, som kan udfærdige ordensreglement.

I henhold til ovennævnte to fredningskendelser godkender fredningsnævnet herved den principielle linieføring og retablering af Gendarmstien mellem Padborg og Kruså, således som denne er nærmere angivet og beskrevet på bl.a. det af fredningsafdelingen den 6. februar 1981 og 31. august 1982 udarbejdede kort, mål 1:10000, ligesom nævnet godkender, at der i forbindelse med retableringen af stien opsættes korttavler og vejviserskilte.

O. Iversen
suppl.

/hc

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

5 MAR 1983

År 1983 den 14. marts foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 32/83

Forslag til retablering af Gendarmsti fra Kruså til Padborg gennem den fredede Tunneldal.

Der fremlægges skrivelse af 10. februar 1983 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-52-51-503-1/82.

Fredningsnævnet har den 4. november 1982 i princippet godkendt, at Gendarmstien blev retableret med en af naturforvaltningsprojektet, Bov kommune og amtsrådets fredningsafdeling udarbejdet linieføring.

Det fremgår af sagen, at der ved en åstedsforretning er fremkommet enkelte ændringsforslag fra lodsejerne, jagtforening og Danmarks Naturfredningsforening, således at amtsrådet og Bov kommune nu foreslår, at fredningsnævnet godkender støjprojekt af 3. januar 1983, der på de foreliggende kortbilag er benævnt forslag 2.

En lodsejer har ønsket fjernet to levende hegn af en længde på ca. 280 m på matr.nr. 4 Bov. På kortbilaget er disse markeret med blå farve.

Amtsrådet har indstillet til nævnet, at det sydligste hegn bibeholdes, men at der ved station 1440 etableres en 5 meter bred gennemkørsel, og at det nordligste hegn, ved Øster Viaduktvej, tillades fjernet imod at lodsejeren eller Bov kommune til gengæld planter et nyt 5 meter bredt og trerækket løvfældende hegn langs med stien og lang med Øster Viaduktvej.

Det lokale medlem af nævnet har indstillet til nærmere overvejelse, at man bibeholder den oprindelige linieføring, der på kortbilagene er benævnt forslag 1.

Formanden og det amtsvalgte medlem, der den 4. marts 1983 har besig-

tiget området, er enige om at godkende forslag 2 således som indstillet af kommunen og amtsrådet, bl.a. fordi dette forslag efter det oplyste skal være tiltrådt af Danmarks Naturfredningsforening og af flere lodsejere, samt fordi forslaget forekommer lige så acceptabelt som forslag 1.

Med hensyn til de to levende hegn, som ønskes fjernet, er disse to medlemmer af nævnet enige om, at det sydligste hegn kan fjernes, idet de dyrkningsmæssige fordele ved en fjernelse skønnes væsentlige, og fordi hegnet tager udsigten fra Biblioteksstien samt iøvrigt mere generelt tager udsigten over Ådalen.

For så vidt angår det nordligste hegn ved Øster Viaduktvej mellem matr.nr. 4 og matr.nr. 7o2 Bov, godkender disse nævnsmedlemmer, at dette, der er et fælles hegn, ryddes, imod at Bov kommune til gengæld planter et nyt 5 meter bredt trerækket løvfældende hegn på det stykke af stien, som ligger mellem det ryddede hegn og Øster Viaduktvej, hvorimod det ikke er nødvendigt at plante hegn langs Øster Viaduktvej, især fordi Øster Viaduktvej ligger ret højt i forhold til arealet.

Under henvisning til foranstående godkender nævnet herved det udarbejdede stiprojekt af 3. januar 1983, forslag 2, samt at det sydligste hegn helt fjernes, og at der mod det nordligste hegn forholdes som foranført.

S.A. Koustrup. /ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 18, 1256 København K, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

Mottaget i fredningsnævnet

16 MAR. 1983

År 1983 den 14. marts foretog retsassessor Iversen følgende sag
på Dommerkontoret i Tønder.

J.nr. 40/83, jfr.

j.nr. 225/80

Ansøgning om godkendelse
af terrasse på matr. nr.
1214 Bov, Bov Kommune, tilhø-
rende Gert Nicolaisen, Padborg
vej 36, Bov
Overfredningsnævnets kendelse
af 3. september 1979 vedr.
Tunneldalen mellem Kruså og
Padborg

Der fremlagdes skrivelse af 3. marts 1983 med bilag fra Sønderjyllands
Amtsråd (j.nr. 540-51-3-74).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a.,

at der søges om godkendelse af allerede opført terrasse på ca. 14 kvm ved
eksisterende enfamiliehus på ovennævnte matr. nr.,

at det ansøgte er beliggende i byzone på østsiden af Padborgvej syd for
kirkegården og ned imod Tunneldalen indenfor område, som er fredet ved
overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979,

at fredningsnævnet den 16. december 1980 på baggrund af en tilladelse af
6. januar 1975 fra Overfredningsnævnet i forbindelse med fredningssa-
gens behandling har meddelt tilladelse efter naturfredningslovens § 34
til opførelse af enfamiliehuset på vilkår, at opfyldningen omkring huset
mod øst afsluttes som en naturlig jordskråning uden befæstelse (herunder
også plantesten og lign.), at skråningen beplantes med danske løvbuske,

og at evt. beplantning øst for huset og skråningen kun sker med danske løvbuske,
at det efter besigtigelse af fredningsafdelingen er konstateret, at opfyldningen omkring huset mod øst er afsluttet af en jordskråning og beplantet med buske, samt at der øst for huset er flere grupper med nogle buske og træer, herunder nåletræer,
at fredningsafdelingen indstiller, at der på baggrund af tidligere tilladelse og dispensation meddeles godkendelse af den ansøgte overdækning i forbindelse med, at de ved dispensationen af 16. december 1980 fastsatte betingelser nu tinglyses med tilføjelse, at der også kan plantes danske løvtræer øst for huset, og på vilkår, at de plantede nåletræer øst for huset fjernes senest 1. april 1988.

I medfør af naturfredningslovens § 34 og cirkulæreskrivelse nr. 239 af 15. december 1978 godkender et enigt fredningsnævn herved den opførte terrasse på matr. nr. 1214 Bov, idet nævnet dog samtidig skal påtale, at terrassen er opført uden forudindhentet godkendelse, og at de i forbindelse med dispensation til husets opførelse fastsatte betingelser ikke fuldt er opfyldt.

På denne baggrund og under hensyn til husets fremtrædende beliggenhed bestemmer fredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 64, at ved dispensation af 16. december 1980 fastsatte vilkår vil være at tinglyse på matr. nr. 1214 Bov med tilføjelse om, at der også kan plantes danske løvtræer øst for huset, samt at de øst for huset plantede nåletræer skal fjernes senest 1. april 1988.

O. Iversen

suppl.

/hc

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf 04 - 72 22 05

Modtaget i fredningsstyrelsen

22 NOV. 1983

År 1983 den 18. november foretog retsassessor Iversen følgende sag på Dommerkontoret i Tønder.

J.nr. 209/83, jfr.

- - 40/83

Opførelse af svømmebassin på matr. nr. 1214 Bov (tidligere del af matr. nr. 273), tilhørende Gert Nicolaisen, Padborgvej 36, Bov, Padborg.
Dispensation fra fredningen af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg
(fr. reg.nr. 503-2-1), overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979.

Der fremlagdes skrivelse af 11. november 1983 med bilag fra Sønderjyllands Amtsråd (j.nr. 8-70-52-1-503-23/83).

Af sagens oplysninger fremgår bl.a.,

der på ovennævnte ejendom ønskes opført et svømmebassin på 8x4 m med kant på ca 15 cm over jorden og med placering øst for enfamiliehuset på ejendommen,

at ejendommen ligger i byzone indenfor § 15-rammer ved østsiden af Padborgvej, syd for kirkegården og ned imod Tunneldalen indenfor fredningen af denne mellem Kruså og Padborg,

at fredningsnævnet den 16. december 1980 og senere på baggrund af en tilladelse af 6. januar 1975 fra Overfredningsnævnet i forbindelse med frednings-sagens behandling har meddelt tilladelse til opførelse af enfamiliehus med terrasse på visse nærmere betingelser, der er tinglyst på ejendommen, og

at fredningsafdelingen indstiller, at der meddeles tilladelse til det ansøgte

svømmebassin i tilknytning til bebyggelsen på ejendommen på betingelse af, at der øst for og ud for svømmebassinet, 4 m til hver side, etableres en beplantning af danske løvtræer, og-buske, og at betingelserne tinglyses på ejendommen.

I medfør af naturfredningslovens § 34 og cirkulæreskrivelse nr. 239 af 15. december 1978 meddeler et enigt fredningsnævn herved dispensation til det ansøgte svømmebassin på de af fredningsafdelingen ovenfor anførte betingelser, herunder tinglysning i medfør af naturfredningslovens § 64.

O. Iversen

suppl.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

/hc

Vejn til Regnskabet

Mødeprotokoll af Fredningssag

✓

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 21 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 722205

REG. NR. 2484

Den 29. august 1984 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 139/84 Placering af ca. 7000 m³ jordfyld på matr.nr. 1 Bov.

- Tunneldalfredningen -

Der fremlægges ansøgning af 8. maj 1984 med bilag fra Bov kommune, skrivelse af 28. juni 1984 fra amtsrådet, j.nr. 8-70-52-1-503-27/84 samt skrivelse af 14. august 1984 fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite for Bov og Gråsten.

Det fremgår af sagen, at overskudsjorden fremkommer ved en udvidelse af Bov renseanlæg.

Arealet er beliggende under Tunneldalfredningen, og bestemmelserne herfor er bl.a., at der ikke må foretages foranstaltninger, der kan medføre, at mose- og engarealernes fugtighedsgrad formindske, og at der ikke må udføres ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering.

Bov kommune havde oprindeligt søgt om en placering af jorden på del af matr.nr. 4 Bov, der dels består af et vådt engareal, dels af en relativ stejl, græsbeklædt bakke.

Denne placering af jordfylden kunne ikke godkendes, da den stred mod fredningens formål.

Herefter er der søgt om en placering på et areal mellem renseanlægget og Kruå Møllesø, som overtages af kommunen.

Amtsrådet har efter en besigtigelse anbefalet dispensation fra naturfredningsloven under den forudsætning, at fylden ikke kommer nærmere søen end til den nuværende skråningsfod.

Lokalkomiteen for Danmarks Naturfredningsforening har tiltrådt

ansøgningen og har bl.a. påpeget betydningen af, at anlægget mod matr.nr. 4 ikke bliver for stejlt, og at det i forbindelse med arbejds påses, at der ikke sker afgravning for tæt på det eksisterende levende hegn, så trærødderne beskadiges.

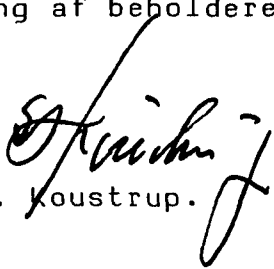
Endvidere har lokalkomitten fremhævet betydningen af, at anlægget ud mod Møllesøen gøres så fladt og langt som muligt.

Idet en opfyldning dēt pågældende sted ikke strider mod fredningens formål tillader nævnet, at det ubevoksede areal mellem det nuværende renseanlæg og Kruuså Møllesø anvendes til placering af ca. 7000 m³ fyldjord fra udvidelsen af renseanlægget.

Opfyldningen tillades dog kun indtil en højde på 1,5 m over nuværende terræn, og eventuel overskydende jord må derfor anbringes udenfor det fredede areal. Det forudsættes, at opgravet lerjord anbringes i bunden af opfyldningen, og at der øverst placeres et vækstlag. Efter arbejdets afslutning tilplantes det opfyldte areal med de for egnen naturligt forekomne løvfældende træer og buske, men arealet tilsås ikke med græs.

Nævnet lægger vægt på, at der på selve renseanlægget plantes enkeltstående træer til sløring af beholdere, tanke o.l.

Sagen sluttet.

S.A. Koustrup. /ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1266 København K, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 21. marts 1986 afholdt nævnet møde i Kruså med formanden, dommer S.A. Koustrup, og det amtsrådsvalgte medlem, afdelingsleder August Møller, Vojens.

Der foretoges:

J.nr. 30/86

Ansøgning om tilladelse til etablering af en ny 150 kV højspændingsluftsledning fra Kliplev til Kiskelund i Lundtoft og Bov kommuner.

- § 47 a - åbyggelinie -

- § 34 - Tunneldalfredningen -

Der fremlagdes ansøgning af 14. februar 1986 med bilag fra Sønderjyllands Højspændingsværk samt skrivelse af 4. marts 1986 fra amtsrådet, j.nr. 8-70-51-2-519-1/86.

For amtsrådet mødte biolog Aksel Voigt.

For Bov kommune mødte Chr. Petersen og Johs. Møhl.

For Sønderjyllands Højspændingsværk mødte afdelingsingeniør K. Knudsen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte lærer Erling Fransson.

Det lokale medlem af nævnet havde meldt afbud.

Der foretoges besigtigelse.

Det fremgår af sagen, at projektet omfatter følgende anlæg:

1. Fra Enstedværket i Aabenraa til Kliplev benyttes 220 kV ledigt mastetracé, der i dag kun benyttes ensidigt. Der ophænges en 150 kV højspændingsluftledning.
2. Fra Kliplev til Øster Gejl etableres en ny 150 kV højspændingsluftledning parallelt med eksisterende 220 kV højspændingsluftledning.

for 1303/8-26.

3. Fra Øster Gejl til eksisterende 60 kV højspændingsluftledning ved Kiskelund etableres et ny 150 kV ledningstracé.
4. Fra Kiskelund til eksisterende transformeranlæg ved Kruså/-grænsen etableres et nyt 60 kV højspændingskabel.
5. Det eksisterende 150 kV ledningstracé fra Kiskelund til Kruså/grænsen ombygges til 150 kV driftspænding.

Det er oplyst, at ovennævnte 150 kV højspændingsluftledningsprojekt er udarbejdet i samarbejde med Sønderjyllands amtskommune, fredningsafdelingen, og at projektet er i overensstemmelse med Regionplan med tillæg 1985.

Ved besigtigelsen forklarede afdelingsingeniør Knudsen, at der i Bov kommune indenfor Tunneldalfredningen alene skal opføres en kabelopføringsmast, og at den agtes placeret ca. 10 meter nord for det levende hegn, der danner grænsen til Tyskland, d.v.s. i det område, hvor transformerstationen i forvejen er anlagt, og hvor der ligeledes i forvejen er to "sæt" luftledninger med master til elforsyningen mellem Danmark og Vesttyskland.

Afdelingsingeniør Knudsen oplyste, at det var af betydning, at kabelopføringsmasten blev placeret i Danmark, idet Sønderjyllands Højspændingsværk havde driftslederansvaret. Opførelsen medfører endvidere, at en mast få meter på den anden side af grænsen vil blive nedtaget.

De mødte havde lejlighed til at udtale sig.

Der var i nævnet enighed om at betragte området som en helhed, således at det naturmæssigt var ligegyldigt, om masten blev opført i Danmark eller i Vesttyskland.

Under hensyn til den praktiske betjening af masten, der skal ske fra Sønderjyllands Højspændingsværk, var der i nævnet enighed om at tillade opsætning af masten på det påviste sted mellem transformerstationer og den tyske grænse.

For så vidt angår placering af to højspændingsmaster indenfor åbeskyttelseslinien af Gelå, var der i nævnet enighed om at til-

lade dette, dog at den nærmere placering, der endnu ikke er fastlagt, aftales med amtsrådets fredningsafdeling og derefter forelægges fredningsnævnet til godkendelse.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 28. september 1988 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 143/88

Ansøgning fra H. Chr. Hansen om tilladelse til at udvide stuehuset på matr. nr. 613 Bov, Bov kommune.

- § 34 - Tunneldalenfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 27. september 1988 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-70-21-1-503-19-88.

Det fremgår af sagen, at matr.nr. 613 Bov er beliggende indenfor fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg og i landzone, samt at det ansøgte ikke kræver tilladelse i henhold til by- og lanzoneoven.

Af kendelsen om fredning af Tunneldalen fremgår bl.a., at der indenfor det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens fremtræden, dog kan fredningsnævnet tillade, at der foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Det er oplyst, at stuehuset agtes udvidet fra 134 m² til 278 m², facaderne vil blive vandskuret og hvidmalet, og der pålægges rødt tegltag.

Amtsrådet har anbefalet det ansøgte.

Da udvidelsen af stuehuset ikke vil komme i strid med fredningens formål, meddeles der herved tilladelse til det ansøgte i over-

Foto venter

ensstemmelse med de fremsendte tegninger og med det oplyste farve- og materialevalg samt på vilkår, at den eksisterende bygning også fremtræder hvidmalet, og at der i sydskellet bibeholdes en beplantning bestående af løvtræer og buske.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS
 AMTS sydlige fredningskreds,
 Dommerkontoret, Nørregade 31,
 6279 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
 Skov- og Naturstyrelsen

7 FEB. 1992

Den 6. februar 1992 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 4/92

Ansøgning fra Jens Jørgen Jensen, Rønsdamvej 23, Padborg, om tilladelse til opførelse af en mindre tilbygning på matr. nr. 208 Bov.

§ 34 - Tunneldalen -

Der fremlagdes skrivelse af 5. februar 1992 med bilag fra Sønderjyllands Amtskommune, j.nr. 8-70-21-1-503-2-92.

Det fremgår af sagen, at tilbygningen er på 4 m² og består i aflukning af eksisterende terrasse i forbindelse med helårsbeboelse.

Amtskommunen har anbefalet det ansøgte og har oplyst, at der tillige kræves tilladelse i henhold til planlovens § 35, idet husets samlede bruttoetageareal overstiger 250 m², og at amtet vil være sindet efterfølgende at meddele landzonetilladelse.

Nævnets afgørelse:

Efter amtskommunens anbefaling, og idet det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, meddeler nævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34 tilladelse til aflukning af den eksisterende terrasse ved en tilbygning på 4 m².

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen,

ad

1211/8-0028

1211/8-0028

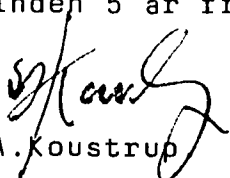
1211/8-0028

1

—

JUS
 JH

såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
 Dommerkontoret, Nørregade 31,
 6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Medlem:
 Skov- og Naturstyrelsen
 27 331 1033

Den 26. juli 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 46/93

Ansøgning fra Jens Peter Wortmann, Frøslev, om fortsat dyrkning af pyntegrønt og juletræer på del af matr.nr. 1 Bov i Bov kommune.

§ 50 - Tunneldalen -

Der fremlagdes skrivelse af 16. juli 1993 med bilag fra Sønderjyllands amtskommune, j.nr. 8-70-53-1-509-3-91.

Det fremgår af sagen, at formålet med Tunneldalfredningen bl.a. var at bevare landskabet i den tilstand, som det havde på fredningstidspunktet i 1979.

Det er oplyst, at det pågældende areal da var tilplantet med juletræskultur.

Amtet kan ikke anbefale, at træerne kan bibeholdes udover en maksimal højde på ca. 5 meter, idet træerne ellers vil forringe den i forvejen begrænsede udsigt over Tunneldalen fra vejen vest for arealet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det af hensyn til udsigten over Tunneldalen vil være i strid med fredningens formål, at der på det pågældende areal er større

træer, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 kun tilladelse til fortsat dyrkning af juletræer og af pyntegrønt på betingelse af, at træerne ikke bliver højere end ca. 5 meter. Der indrømmes ansøgeren en frist på 3 år d.v.s. til efter vinteren 1995/96 til at fjerne træer, som er over ca. 5 meter.

S.A. Koustrup

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

(Matr.nr.)
Skov- og Naturstyrelsen
02 NOV. 1993

Den 1. november 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 69/93

Ansøgning fra Sønderjylland amts Miljø- og Vandløbsvæsen om etablering af sandfang i kommunevandløb nr. 29 Bov, en interimistisk kørevej samt et areal til sandoplægning på matr.nr. 170 Bov, Bov kommune.

§ 50 - Tunneldalen -

Der fremlagdes skrivelse af 27. oktober 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-533-7-93.

Det fremgår af sagen, at der sker en løbende tilsanding af grænsevandløbet Kruså ved grænsesten 37, og at de ansøgte foranstaltninger skal afhjælpe/forebygge denne tilsanding.

Der er tale om en midlertidig foranstaltning, som først gøres permanent, når det har vist sig, om det fungerer tilfredsstillende.

Fredningsnævnets afgørelse

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til etablering af sandfang i kommunevandløb nr. 29 Bov, til en interimistisk kørevej samt til etablering af et areal til

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8 - 0028

Akt.nr. 3

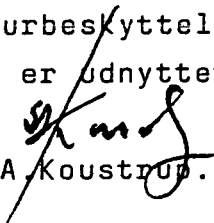
BK

105
JHA

sandoplægning på matr.nr. 170 Bov.

Såfremt der bliver tale om permanente indretninger forventer nævnet en ny ansøgning.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

REG. NR. 2484.00

Den 8. februar 1994 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 6/94

Ansøgning fra Bov kommune om tilladelse til at opføre en kalksilo på Bov rensningsanlæg matr.nr. 425 Smedeby, Bov kommune.

§ 50 - Tunneldalfredningen -

Der fremlagdes skrivelse af 3. februar 1994 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-503-3-94.

Det fremgår af sagen, at kalksiloen får en højde på 10,5 m, og at den skal anvendes til slambehandling på Bov kommunes rensningsanlæg, matr.nr. 425 Smedeby, Bov, beliggende Padborgvej 94, Kruså. Slammen er for våd for normal brug til landbrugsformål og skal derfor iblandes kalk, der tillige vil virke jordforbedrende.

Da det ansøgte er beliggende indenfor fredningskendelsen for Tummeldalen mellem Kruså og Padborg, kræves der dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50.

Det er oplyst, at højden på den ansøgte kalksilo stort set svarer til højden på en foranliggende rådnetank. Kalksiloen ønskes placeret umiddelbart udenfor det eksisterende hegn i en afskærmende beplantning.

12/8 0028 —
4

lus
JH

Amtet har anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da siloen opføres på et areal, der i forvejen er udlagt til rensningsanlæg med bl.a. rådnetank af tilsvarende højde, strider det ikke mod fredningens formål, at der opføres en kalksilo.

Nævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte på betingelse af, at der etableres en tjenlig afskærmende beplantning udenom kalksiloen i det omfang, den eksisterende beplantning ikke dækker tilstrækkelig.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 17. maj 1994 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 18/94

Ansøgning fra Bov kommune om dispensation fra tunneldalfredningen Kruså-Padborg til slamafvanderbygning på Bov rensningsanlæg matr.nr. 425 Smedeby, Bov.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 10. maj 1994 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-503-3-94.

Det fremgår af sagen, at den ansøgte bygning bliver på 36 m².

Formålet er at forbedre slamafvandingen ved etablering af et frostfrit anlæg.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da bygningen placeres i et allerede udbygget rensningsanlæg, og da det er oplyst, at bygningen etableres mellem eksisterende kedelbygning og rådnetank, strider det ansøgte ikke imod fredningen, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 herved meddeler tilladelse til det ansøgte.

I medfør af lov om naturbeskyttelse § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup
S.A. Koustrup.

/ha

1211/8-0028
5

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

Den 10. marts 1995 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 16/95 *Ansøgning om tilladelse til etablering af
DN-tank på Bov kommunes renseanlæg på
matr.nr. 425 Nr. Smedeby, Bov kommune.*

Tunneldal-fredningen.

Der fremlagdes skrivelse af 8. marts 1995 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-1-503-3-94.

Det er oplyst, at det drejer sig om etablering af en 1500 m³ stor DN-tank til spildevandsrensning på Bov renseanlæg beliggende Padborgvej 94, 6340 Kruså.

Tanken nedgraves, således at overkanten af tanken vil være max 0,5 m over terræn. Den opgravede jord vil blive kørt bort fra pladsen. Tanken vil blive placeret indenfor det nuværende hegn om rensningsanlægget.

Det ansøgte er beliggende indenfor fredningskendelsen for tunneldalen mellem Kruså og Padborg, og det kræver dispensation fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da tanken etableres indenfor hegnet på det bestående renseanlæg, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

Skovministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0028

Akt. nr. 6

BJK

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkantoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

6 APR. 1995

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. Telf. 74 72 22 05

REG. NR. 2484-00

Den 4. april 1995 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 21/95

Ansøgning fra Karsten Romme,
Aabenraa, om tilladelse til
oprensning og uddybning af vådområde
på matr. nr. 1 Bov, Bov kommune.

Der fremlagdes skrivelse af 29. marts 1995 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-3-503-5-94.

Det fremgår af sagen, at der på ejendommen gennem de sidste 10 år er opstået et vådområde på arealets laveste del, idet et dræn ikke har været vedligeholdt. Over drænledningen er der flere steder dybe grøfter, hvor jorden er skyllet ud i drænet. For at undgå en fortsat nedskylning af jord gennem drænledningen, er det nødvendigt enten at reetablere drænet eller nedlægge det.

Karsten Romme ansøger om tilladelse til at oprense/uddybe det nuværende vådområde, samt etablere en åben grøft i stedet for den ødelagte drænledning fra det kommende vandhul til rensbrønden, som ligger i ejendommens skel mod nord.

Arealet er fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979, og vådområdet er registreret som et vandhul (nyligt opstået) omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Sønderjyllands amt har oplyst, at amtet ingen bemærkninger

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/8-0028

Akt. nr. 7

pl.

har til det ansøgte, og at amtet er indstillet på at meddele dispensation, idet åbning af grøften og etablering af et mere permanent vandhul vurderes at være en forbedring af naturtilstanden.

Amtet har anbefalet, at nævnet meddeler tilladelse til det ansøgte.

Nævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål og må anses for en klar forbedring af forholdene på stedet, meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte, dog på vilkår,

at brinkerne udformes, så de indgår i det omgivende landskab på en harmonisk måde med svagt skrånende bredder,

at der ikke etableres ø i vandhullet,

at opgravningen ikke foretages i perioden 1. april til 1. august,

at opgravet materiale fjernes eller udlægges i et ikke over 20 cm. tykt lag på de højere liggende arealer,

at opgravet materiale ikke udlægges på tilstødende vådområder eller i kanten af vandhullet,

at der ikke udsættes ænder, fisk eller lignende i vandhullet eller foretages fodring,

at der ikke opsættes redeguse, hegn eller lignende.

I medfør af lov om naturbeskyttelse § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telefon 74 72 22 05.

REG. NR. 2484.00

Den 14. juni 1996 kl. 11,00 afholdt *Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt* møde i Bov med formanden, dommer S.A. Koustrup, suppleanten for det amtsrådsvalgte medlem, Jan Nøjsen, Haderslev, og det kommunalvalgte medlem Egon Sholl.

Der foretoges: *Ansøgning fra Bov Menighedsråd om tilladelse til at anlægge en julitræskultur på matr.nr. 57 Bov, Bov kommune.*

- § 50 - Tunneldalen -

For Sønderjyllands amt mødte Carsten Jørgensen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Thomas Dohn og Finn Nikolajsen.

For Bov kommune mødte Johannes Møhl.

For menighedsrådet og sammen med flere medlemmer af menighedsrådet mødte skovfoged Jeppe Lange Nielsen.

Formanden redegjorde for sagen og henviste til de fremlagte bilag, amtets j.nr. 8-70-51-4-503-1-95.

Skovfoged Jeppe Lange Nielsen og nogle af menighedsrådets medlemmer oplyste, at hensigten er at tilplante arealet, der er 1½ ha, med nordmannsgran og i fremtiden at dyrke juletræer og pyntegrønt. Træerne vil kun få en højde på 2-3 meter og vil derfor ikke tage udsigten fra Padborgvej ned over Tunneldalen. Dyrkning af juletræer og pyntegrønt er en landbrugsafgrøde, og det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse pkt. 2a, at almindelig landbrugsdrift kan fortsættes. Eksempelvis vil man uden videre kunne dyrke majs, som også bliver 2 - 3 meter høj. Arealet er nu bortforpagtet,

men menighedsrådet vil kunne få bedre økonomi ud af de 2½ ha ved at dyrke juletræer og pyntegrønt. Der vil ikke blive tale om at anvende kemiske midler på arealet.

Repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforening og fra amtet kunne ikke anbefale det ansøgte, da en tilplantning med nåletræer på det pågældende sted vil stride imod Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 pkt. 2c, hvori udtrykkeligt er anført, at nyanlæg af skov, juletræs- og pyntegrøntkulturer ikke er tilladt.

Johs. Møhl anførte, at Bov kommune formentlig kunne anbefale det ansøgte.

Formanden oplyste, at det i fredningskendelsen bl.a. er anført i § 1 om bevaring af området, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Om det aktuelle areal er det anført, at det efter forudgående godkendelse fra fredningsnævnet kan anvendes til udvidelse af kirkegården. Som nævnt af Danmarks Naturfredningsforening og amtet, står der tillige i kendelsen, at arealerne ikke må tilplantes.

Formanden bemærkede yderligere, at det, som nævnet skal tage stilling til, er, hvorvidt der uden at det strider imod fredningens formål, vil kunne tillades en juletræsdyrkning på det pågældende areal.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da en tilplantning af arealet med nåletræer vil være et fremmed element i det fredede område, samt da en tilladelse vil åbne op for tilsvarende ansøgninger fra andre landbrugere, hvorved der i givet fald kan blive tale om tilplantning af større arealer under Tunneldalfredningen, findes etableringen af en juletræsbeplantning at være i strid med fredningens formål.

Nævnet afslår derfor det ansøgte.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

DISPENSATIONER >

Afgørelser – Reg. nr.: 02484.00

Dispensationer i perioden: 02-01-1997 - 13-09-2006

Bov Menighedsråd
V./ Iver H. Ottosen
Runesvinget 39
6330 Padborg

SKOV- OG
NATURSTYRELSEN

REG. NR. 2484.00

Landskabskontoret
J.nr. SN 1996-1213/8-
0001
Ref. LT-P

Den 2. januar 1997

Klage over fredningsnævnets afslag på ansøgning om tilladelse til at etablere en juletræskultur på ejendommen matr. nr. 57 Bov, Bov Kommune.

Afgørelse.

Skov- og Naturstyrelsen stadfæster hermed fredningsnævnets afslag på ansøgning om tilladelse til at etablere en juletræskultur på den ovennævnte ejendom.

Skov- og Naturstyrelsens afgørelse er truffet i medfør af § 78 stk. 2 og § 85 i naturbeskyttelsesloven, lov nr. 9 af 3. januar 1992, jf. § 16, stk. 1, nr. 24 i bekendtgørelse nr. 217 af 21. marts 1994 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Skov- og Naturstyrelsen.

Redegørelse for sagen.

Det fremgår af sagen, at skovfoged Jeppe Lange på vegne af menighedsrådet har ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at etablere en juletræskultur på et ca. 1 1/2 ha stort areal på den ovennævnte ejendom. Arealet skal hegnes med stålgærde og pæle af lark og eg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov Kommune.

Sønderjyllands Amt har i brev af 22. marts 1996 til fredningsnævnet udtalt, at amtet ikke kan anbefale det ansøgte, idet beplantningen vurderes som værende i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet har i anledning af ansøgningen afholdt møde og besigtigelse. På mødet oplyste skovfoged Jeppe Lange, at træerne kun vil få en højde på 2-3 meter, og derfor ikke vil tage udsigten fra Padborgvej ned over Tunneldalen. Jeppe Lange gjorde endvidere gældende, at dyrkning af juletræer og pyntegrønt er en

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf. 39 47 20 00
Fax 39 27 98 99
Telex 21485 nature dk

landbrugsafgrøde, og at det fremgår af fredningen, at almindelig landbrugsdrift kan fortsættes.

Fredningsnævnet har den 14. juni 1996 meddelt afslag på ansøgningen, idet etablering af en juletræskultur på den ovennævnte ejendom findes at være i strid med fredningens formål. Nævnet har herved lagt på, at en tilplantning af arealet med nåletræer vil være et fremmedelement i det fredede område. Nævnet har endvidere tillagt det vægt, at en tilladelse til det ansøgte vil åbne op for tilsvarende ansøgninger fra andre landbrugere, hvorved der i givet fald kan blive tale om tilplantning af større arealer inden for det fredede område.

Med brev af 24. juni 1996, suppleret med brev af 7. juli 1996, har menighedsrådet indbragt fredningsnævnets afgørelse for Naturklagenævnet, der har videresendt klagen til behandling i Skov- og Naturstyrelsen.

Menighedsrådet har bl.a. gjort gældende, at fredningsnævnets afgørelse er udtryk for en al for snæver fortolkning af fredningskendelsen. Menighedsrådet er endvidere af den opfattelse, at en juletræskultur ikke vil være væsentlig forskellig fra andre former for landbrugsafgrøder. Menighedsrådet bemærker endelig, at når det ansøgte areal til sin tid inddrages til kirkegård, så vil kirkegården helt naturligt blive beplantet på forskellig vis.

Styrelsen har forelagt menighedsrådets klage for amtet, der i brev af 5. november 1996 bl.a. har udtalt, at det ansøgte kan ændre landskabsbilledet det pågældende sted i negativ retning. Amtet vurderer derfor, at man ikke kan sammenligne den gældende juletræskultur med almindelig landbrugsafgrøde som f.eks. majs, der normalt er fjernet om vinteren.

Amtet er endvidere af den opfattelse, at selv mindre dispensationer vil kunne danne præcedens, hvorved det kan blive vanskeligt at fastholde den hidtidige praksis på området.

Menighedsrådet har hertil i brev af 25. november 1996 bemærket, at en éngangskultur af juletræer vil kunne etableres uden at dette behøver at danne præcedens for andre lodsejeres ønsker om lignende tilplantninger inden for det fredede område. Menighedsrådet har endvidere henvist til, at det omhandlede område på længere sigt vil blive tilplantet, når området til sin tid skal indgå i kirkegårdsudvidelsen.

Det er iøvrigt menighedsrådets opfattelse, at en juletræskultur er en landbrugsafgrøde.

Begrundelse for Skov- og Naturstyrelsens afgørelse.

Det fredede område er i sin udformning en typisk tunneldal, der rummer stor landskabelig skønhed og er af stor rekreativ og videnskabelig værdi.

Formålet med fredningen er at bevare arealerne i tilstanden på fredningstidspunktet.

Det følger heraf, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsoplægninger.

Det følger direkte af fredningsbestemmelserne, at arealerne ikke må tilplantes, herunder med juletræ- og pyntegrønkulturer, selv om der på landbrugsejendomme godt må foretages almindelige driftsoplægninger.

Under hensyn til fredningens formål og efter en samlet vurdering af de i sagen foreliggende oplysninger har styrelsen ikke fundet grundlag for at meddele dispensation til den ansøgte beplantning, uanset træernes højde og uanset at arealet med fredningsnævnet godkendelse vil kunne indgå i en evt. kirkegårdsudvidelse.

Styrelsen er således enig med fredningsnævnet i, at tilplantningen vil være et fremmedelement i det fredede område, der strækker sig som en tange langs den dansk-tyske grænse fra Kruså til Padborg og som nævnt er karakteriseret ved at være en tunneldal med de landskabelige værdier, der er knyttet hertil.

Klagevejledning.

Skov- og Naturstyrelsens afgørelse er endelig. Der kan derfor ikke klages til andre administrative myndigheder.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene. Det skal i så fald ske inden 6 måneder fra modtagelsen af denne afgørelse. Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Med venlig hilsen

Lisbeth Toft-Petersen

Kopi til orientering:

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt
Sønderjyllands Amt
Bov Kommune
Naturklagenævnet
Danmarks Naturfredningsforening

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 26. marts 1999 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkantoret:

J.nr. 74/1999:

Ansøgning fra Elin Nielsen Gehrt om tilladelse til opførelse af tilbygning m.v. til parcelhus på ejendommen matr.nr. 890 Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelser af 17. november 1998 og 1. februar 1999 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-503-27-98.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune. Efter kendelsen skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand, og der må som følge heraf ikke opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden. Det er dog bestemt, at Fredningsnævnet kan tillade, at der foretages til- eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Ansøger har indsendt et revideret projekt, der blev modtaget hos Amtet den 27. januar 1999.

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/8-0007 B.H.
Akt. nr. 2,

Det er oplyst, at parcelhuset i dag har et areal på 131 m², og at projektet udviser en tilbygning på 62,25 m² samt en carport på 19 m².

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte under forudsætning af, at der anvendes et materiale og farvevalg tilpasset den eksisterende bygning.

Sagen har været forelagt Danmarks Naturfredningsforening, der ikke har bemærkninger til det ansøgte.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger finder Nævnet, at den ansøgte tilbygning ikke vil være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til opførelse af tilbygning og carport på de af Amtet anførte vilkår.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tfl. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

31 MAJ 2000

Den 29. maj 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 15/2000:

Ansøgning fra Karl-Heinz Adomat, Grenztal 12, Kobbermølle, Tyskland, om tilladelse til at opstille redekasser til isflugl på en række lokaliteter ved Kruså.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 28. februar 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-51-3-503-1-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at redekasserne ønskes opstillet på et område, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Efter kendelsen skal det fredede bevares i dets nuværende tilstand, og det er vedrørende bebyggelse m.v. bl.a. bestemt, at der indenfor det fredede område ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må ikke anbringes plankeværker, mure, tårne eller lignende. Efter det oplyste, vil redekasserne få et omfang på ca. 1x1x1 meter, og Nævnet har modtaget nogle fotos vedrørende kassernes udseende. Efter det oplyste vil en opstilling af kasserne kræve dispensation fra fredningskendelsen.

Sønderjyllands Amt har telefonisk overfor Nævnet oplyst, at to af kasserne agtes opstillet ved åen ved et sted, hvor der ikke er nogen sti i nærheden, medens den ene

redkasse agtes placeret ved søen, hvor der er en sti tæt ved. Amtet har videre oplyst, at isfuglen findes i området og må antages at yngle dér.

Danmarks Naturfredningsforening har som sagsrejser haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Efter sagens karakter har ansøgningen været forelagt Dansk ornitologisk Forening. I en skrivelse af 20. april 2000 har foreningens lokalafdeling bl.a. anført, at der næppe er nogen beskyttelsesmæssig gevinst ved redkasse-projektet, men at foreningen i øvrigt ikke har anledning til at gøre indsigelse.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger kan der ikke antages at være nogen beskyttelsesmæssig gevinst for isfuglen ved en opstilling af redkasserne, der i øvrigt som følge af deres størrelse og udformning ikke synes at falde rimeligt ind i omgivelserne. Under disse omstændigheder finder Fredningsnævnet ikke grundlag for at meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opstilling af redkasserne.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

LWS

Modtaget i **FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT**
Skov- og Naturstyrelsen
Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

25 AUG. 2000

Den 16. august 2000 kl. 10.15 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Østre Viaduktvej 4 A, 6330 Padborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Edmund Mogensen.

Der foretoges:

J.nr. 43/2000:

Ansøgning fra Erik Kildahl, Østre Viaduktvej 4 A, 6330 Padborg, om tilladelse til opsætning af udsigtstårn på matr.nr. 613 Bov, beliggende Østre Viaduktvej 4 A, 6330 Padborg.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Poul Jørgen Christensen.

Ansøgeren var til stede.

Formanden redegjorde kort for fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune.

Ansøgeren foreviste udsigtstårnet, der er placeret i en bevoksning umiddelbart op til ejendommens bygninger, idet han bemærkede, at han ønsker tårnet flyttet ca. 100 meter mod øst til en mindre skovbevoksning, subsidiært, at tårnet forbliver stående. Tårnet, der er udført i træ og i brunlig farve, benyttes primært af ansøger og dennes familie til observation af natur og dyreliv.

Poul Jørgen Christensen redegjorde for Amtets indstilling.

Ansøger havde lejlighed til at fremkomme med yderligere bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979. Ved afgørelsen er det fastsat, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og der må ifølge kendelsens § 5 e ikke anbringes plankeværker, mure, tårne eller lignende.

Under hensyn til denne udtrykkelige bestemmelse finder Fredningsnævnet, at opsætningen af tårnet strider imod fredningens formål, hvorfor der ikke er grundlag for at meddele dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det pålægges ansøgeren at fjerne tårnet.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

LWS

Modtaget i
Sø- og Naturstyrelsen FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

25 AUG. 2000 Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 16. august 2000 kl. 9.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Rønsdamvej 18, 6330 Padborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Edmund Mogensen.

Der foretoges:

J.nr. FR 47/2000:

Ansøgning fra Karl Heinz Nissen, Mejerivej 7, Bovmark, 6330 Padborg, om tilladelse til opførelse af tilbygning til stuehus til landbrugsejendommen matr.nr. 170 Bov, beliggende Rønsdamvej 18, 6330 Padborg, Bov kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Poul Jørgen Christensen.

Ansøgeren var til stede.

Formanden redegjorde kort for fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979.

Ansøgeren redegjorde for projektet og oplyste, at i forbindelse med renovering af ejendommen viste det sig, at tagkonstruktionen var dårlig, hvorefter en udskiftning af hele taget var nødvendig. Det er korrekt, at stuehuset tidligere havde en ½ meter høj trempel, men at denne nu er blevet skjult af tagudhængen, der er blevet forlænget med ca. ½ meter ud over gavlene. Taget er blevet forhøjet med ½ meter, og der er sket udskiftning af 2 små stålvinduer med 2 ovenlysvinduer. Tagbeklædningen var tidligere af eternit og er udskiftet med sorte, blanke teglsten. Vedrørende husets bagfacade og de fremsendte tegninger oplyste ansøgeren, at

der i toppen af frontispicen isættes et lille vindue, og at døren til altanen erstattes med en skydedør. Med hensyn til udestuen foreviste ejeren den planlagte beliggenhed af denne og henviste til tegningerne.

Poul Jørgen Christensen redegjorde for Amtets indstilling.

Ansøgeren havde lejlighed til at fremkomme med yderligere bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979. Ved afgørelsen er det fastsat, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og der må ifølge kendelsens § 5 a ikke inden for det fredede område opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden. Ifølge kendelsen § 5 b er fredningen dog ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra Fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Nævnet finder, at sagen burde have været forelagt Fredningsnævnet, inden byggeriet blev påbegyndt, idet det samlede projekt ikke kan anses for omfattet af de undtagelser, der er nævnt i § 5 b, hvorefter Nævnets tilladelse ikke kræves.

For så vidt angår ændringen af taget og tagkonstruktionen er det Nævnets opfattelse, at disse ikke ændrer helhedsindtrykket i så væsentlig grad at en tilladelse bør nægtes, hvorfor en sådan kan meddeles efter § 5 b..

Med hensyn til ny frontispice på bagfacaden samt tilbygning af udestue finder Nævnet, at en tilladelse til det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles dispensation til de allerede foretagne ændringer samt til opførelse af udestuen i overensstemmelse med de indsendte tegninger og

de ændringer, der er oplyst under mødet.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 20. december 2000 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkantoret:

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

22 DEC. 2000

J.nr. 66/2000:

Ansøgning fra Grænsetroppen Padborg Gruppe v/Frank Thietje om genopførelse af en spejderhytte og et brændeskur samt om tilbygning til en spejderhytte på ejendommen matr.nr. 117 Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 10. november 2000 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-21-1-503-33-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune.

Efter fredningsbestemmelserne skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse og heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker en ændring af bygningens ydre fremtræden. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse indenfor eksisterende haver, og Fredningsnævnet kan endvidere tillade, at der foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Det er oplyst, at ejendommen er omfattet af fredskovspligt i henhold til § 1 af skovloven, og at Åbenrå Statsskovdistrikt ved

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/8 0009

Akt. nr. 7

Bil.

skrivelse af 12. november 2000 har meddelt tilladelse til det ansøgte på visse, nærmere angivne vilkår. I Statsskovdistriktets skrivelse er bl.a. anført, at spejderhytten og spejderpladsen har ligget på stedet i en lang årrække og skæmmer hverken omgivelserne eller hindrer den rekreative benyttelse af skoven eller den nærliggende Gendarmsti.

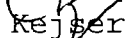
Sønderjyllands Amt har meddelt, at man er sindet at meddele dispensation fra skovbyggelinien samt meddele landzonetilladelse, såfremt Fredningsnævnet kan imødekomme dispensationsansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejser, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål. I medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler Nævnet derfor tilladelse til genopførelse og udvidelse af spejderhytten, således at den får et samlet areal på ca. 120 m², ligesom Nævnet meddeler tilladelse til opførelse af et nyt brændeskur på ca. 10 m². Endelig godkender Nævnet en tidligere opført rafteborg på ca. 27 m². Nævnets dispensation gives på de vilkår, som Åbenrå Statsskovdistrikt har stillet for at give tilladelse efter skovloven, og som fremgår af et notat af 23. oktober 2000 fra Sønderjyllands Amt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

MODTAGET
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 MRS. 2001

Den 2. marts 2001 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 2/2001:

Ansøgning fra K. H. Nissen om tilladelse til etablering af vandhul på matr.nr. 170 Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 15. januar 2001 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-51-3-503-4-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg, Bov kommune. Efter fredningskendelsen skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand, og efter kendelsens § 3 er terrændringer ikke tilladt.

Det fremgår videre af sagen, at ansøger har ansøgt om dispensation til at nedlægge et vandhul ved Mejerivej i Bov. Vandhullet, der er ca. 600 m² stort og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, ligger på et areal, som er udlagt til nyt erhvervsområde. I stedet for dette vandhul ønskes etableret et nyt vandhul ved Rønsdam.

Det tekniske sekretariat har vurderet, at etablering af vandhullet det pågældende sted vil gavne det naturlige

dyre- og planteliv, og at det ikke kan antages at være i strid med fredningsformålet, idet hele det fredede område er meget naturpræget. Sekretariatet har herefter anbefalet en dispensation på nærmere anførte vilkår.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejser, har haft anledning til at udtale sig, men er ikke fremkommet med bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter det foreliggende kan det ikke antages, at etableringen af vandhullet vil være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til etablering af et vandhul på ca. 600 m² på matr.nr. 170 Bov på vilkår:

- at vandhullet etableres uden tilløb og afløb,
- at det udformes, så det indgår i det omgivende landskab på en harmonisk måde,
- at bredderne formes afrundede, bugtede og jævnt skrånende, det vil sige ikke stejlere end 1:5 mod midten,
- at der ikke etableres øer i vandhullet,
- at vandhullet omgives af en 2 m bred udyrket bræmme, som ikke må omlægges, sprøjtes eller gødskes,
- at det opgravede fyld fjernes eller udjævnes,
- at der ikke må udsættes fugle, fisk, krebs eller lignende i vandhuller, eller fodres,
- og
- at der ikke må opsættes redeguse, hegn eller lignende, bortset fra almindeligt kreatur- eller fårehegn.

Det bemærkes, at det ansøgte tillige kræver godkendelse fra Amtet i henhold til planlovens § 35 og naturbeskyttelseslovens § 3.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

REG. NR. 2484.00

Den 18. juli 2002 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

LW.

J.nr. 10/2002:

Ansøgning fra K. H. Nissen om dispensation til oprensning af fredet vandhul på matr.nr. 170 Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 24. maj 2002 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-51-3-503-4-00.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Ifølge § 2d må der ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, der kan medføre, at mose eller engarealers fugtighedsgrad formindskes. Efter § 3 er ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke tilladt.

Af Amtets redegørelse fremgår bl.a., at en del af arbejdet allerede er foretaget, idet nogle træer på nordsiden er fjernet og brinken jævnet ud. I det nordøstlige hjørne er der fjernet noget opfyld, men brinken står endnu temmelig stejlt. Også denne brink ønskes jævnet ud, og yderligere træstammer på sydsiden af vandhullet ønskes fjernet sammen med noget opfyldning. Det er ansøgerens ønske at genskabe vandhullet, som det har været tidligere. Det opgravede

materiale agtes spredt ud i et tyndt lag i en fugtig lavning i en overkørsel mellem to marker. Det er Amtets vurdering, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, og med hensyn til udspredning af fyldet vurderes denne at være mindre betydende, idet der kun er tale om en mindre jordmængde, der jævnes ud i et 20-30 cm tykt lag.

Det ansøgte kræver udover Fredningsnævnets dispensation Amtets dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og Amtet er sindet at meddele en sådan dispensation på følgende vilkår:

- Den resterende del af oprensningen og nedskæring af pil skal ske i perioden fra 1. august til 1. marts.
- Den del af bredden, der berøres af oprensningen, jævnes ud, så den bliver jævnt skrånende.
- Det opgravede fyld spredes ud i et 20-30 cm tykt lag ca. 150 m SV for vandhullet, som vist på kortbilaget.
- Der gives besked til Amtet umiddelbart efter, at arbejdet er udført.
- Der må ikke udsættes eller fodres fugle, fisk eller krebs ved/i vandhullet.
- Der må ikke opstilles hegn, andehuse eller lignende i eller ved vandhullet.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejsner, har haft lejlighed til at udtale sig.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger kan det ansøgte ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til oprensning af vandhullet med bemærkning, at dispensationen kan meddeles på de af Amtet fastsatte vilkår.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

SCANNET

REG. NR. 2484.00

Den 14. august 2002 kl. 9.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved ejendommen Rønsdamvej 18, Padborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Edmund Mogensen.

Der foretoges:

J.nr. FR 16/2002:

Ansøgning fra Claus Nissen og K. H. Nissen om dispensation til tilplantning af arealer langs Gendarmstien indenfor Tunneldal-fredningen og plantning ved ejendommen Rønsdamvej 18.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Aksel Voigt.

For Bov kommune mødte Jørn Jensen.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte Inge Gillesberg.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Vagn Hansen og Finn Nicolaisen.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

Ansøgeren K. H. Nissen var til stede.

Formanden redegjorde kort for ansøgningerne, som fremgår af skrivelser af 19. juni og 1. august 2002 fra Sønderjyllands amt samt for Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 i hovedtræk.

K. H. Nissen bemærkede, at kommunen nu har sat hegn op langs Gendarmstien, hvorfor ansøgningen om plantning af hegn langs denne sti frafaldes.

Med hensyn til det areal, der på luftfoto er skraveret med blå, og hvorpå der ønskes tilplantning, oplyste K. H. Nissen, er ansøgningen nu skal forstås som en dispensation til at plante normannsgran. Vedrørende plantningen ved selve ejendommen Rønsdamvej 18 oplyste K. H. Nissen, at han har plantet 3 røn samt en række vilde roser. Han ønsker at bevare det, der er plantet, samt at få lov til at sætte endnu et par røn.

Nævnet foretog besigtigelse af de pågældende arealer. I den forbindelse passede Nævnet det areal, der er omtalt i Nævnets afgørelse af 26. juli 1993 i sag 46/1993. Afgørelsen blev omtalt.

Hvad angår ansøgningen om tilplantning med *normannsgran* henviste Aksel Voigt til Amtets skrivelse af 19. juni 2002 og indstillede under henvisning til det deri anførte, at der meddeles afslag på ansøgningen.

Jørn Jensen oplyste, at Bov kommune er imod tilladelse til plantning af *normannsgran*. Der beror for tiden et EU-projekt til fastholdelse af landskabets karakter, og dette projekt har også stor bevågenhed fra tysk side, således at der er et udtalt ønske om at bevare indsigterne i landskabet.

Repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet udtalte sig imod en dispensation til tilplantning med *normannsgran*.

Med hensyn til *røn og vildroser* bemærkede Aksel Voigt, at Amtet ikke er meget for en tæt plantning indenfor fredningen. På det pågældende sted er dog et ret begrænset kik udover fredningen, men en dispensation kan danne præcedens i en grad, som ikke er ønskelig. Der bør næppe gives tilladelse til plantning af roser, medens plantning af nogle enkelte rønnetræer ikke frembyder samme betænkeligheder. Om det er 3 eller 5 er ikke afgørende, hvis de blot stammes op som solitærtræer, idet de så ikke vil være en barriere for udsyn over landskabet.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter nærede betænkelighed mod det ansøgte under hensyn til præcedens-virkningen.

Repræsentanterne for Bov kommune og Friluftsrådet havde ingen bemærkninger til det ansøgte.

K. H. Nissen bemærkede, at man jo blot kan lade det eksisterende hegn langs vejen gro op og dermed lukke for udsynet. Ansøgerne vil dog være villige til at holde hegnet med vildroser nede i en højde på 1½ meter, men man ønsker at have området omkring dammen afgrænset.

Fredningsnævnets afgørelse:

Med hensyn til ansøgningen om lovliggørelse af beplantningen med *vildroser og røn* udfor ejendommen Rønsdamvej 18 bemærkes, at der langs vejen er en lovligt eksisterende bevoksning af roser. Der er haver omkring andre ejendomme i umiddelbar nærhed af dammen, og den allerede foretagne beplantning har en vis sammenhæng med den eksisterende bebyggelse.

Under disse omstændigheder kan det ikke antages, at en dispensation, hvorefter der gives tilladelse til bevaring af det hegn af vildroser, der er plantet i en bue omkring dammen, vil være i strid med fredningens formål. Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til denne del af det ansøgte på vilkår, at disse roser holdes i en højde, der ikke overstiger 1 meter, og at roserne langs vejen holdes i en højde på maksimalt 1½ meter. Nævnet har tillige lagt vægt på, at en beplantning i denne højde ikke vil være udsigtshindrende.

Derimod finder Nævnet, at rønnetræer vil blive udsigtshindrende i en sådan grad - uanset om de stammes op eller ej - at en plantning af sådanne træer vil stride imod fredningens formål. Nævnet kan derfor ikke meddele tilladelse hertil, og de allerede plantede 3 rønnetræer skal derfor fjernes.

Med hensyn til tilplantning med *normannsgran* bemærkes, at det af fredningskendelsens § 2, pkt. c, bl.a. fremgår, at nyanlæg af juletræ- og pyntegrøntkulturer ikke er tilladt. En plantning af gran på det pågældende areal både vil hindre udsyn over det fredede område fra den grusvej, der passerer arealet, ligesom det vil hindre især indblik nede fra Gendarmstien. Endvidere vil landskabets karakter blive ændret. En dispensation vil derfor være i strid med fredningens formål, hvorfor ansøgningen ikke kan imødekommes, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgerne og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

30 OKT. 2002

REG. NR. 2484.00

Den 25. oktober 2002 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J. nr. 22/2002:

Ansøgning fra Bent og Hanne Hansen om dispensation til udvidelse af vandhul på matr.nr. 2 Nr. Smedeby, Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 16. september 2002 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-51-3-503-1-02.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune. Det er bestemt, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og det følger heraf, at ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt.

Det fremgår af ansøgningen, at der på det pågældende sted er et naturligt, lille vandhul, som ønskes udvidet.

Det fremgår videre af sagen, at Sønderjyllands Amt vil være indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 på visse nærmere angivne vilkår, såfremt Fredningsnævnet mener at kunne dispensere fra fredningsbestemmelserne.

Frednings sagen blev i sin tid rejst af Danmarks Naturfredningsforening, der har haft lejlighed til at udtale sig.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til rydning af 2 træer og udvidelse af et vandhul. Idet Nævnet kan tiltræde de vilkår, som Amtet har opstillet, meddeles dispensation på følgende betingelser:

- Vandhullet udvides til max. 250 m²,
- Arbejdet foretages i perioden fra 1. august til 1. marts.

- Vandhullet udformes, så det indgår i det omgivende landskab på en harmonisk måde med afrundede og bugtede bredder, der er svagt skrånende (ikke stejle end 1:5).
- Der må ikke etableres øer i vandhullet.
- Vandhullet etableres uden tilløb og afløb.
- Det opgravede fyld spredes som aftalt ud i et 20-30 cm tykt lag på græsarealet nord og vest for vandhullet.
- Vandhullet skal holde en afstand på mindst 10 m til Bov kommunes afløbsledning syd for det ansøgte.
- Der gives besked til Amtet udmiddelbart efter, at arbejdet er udført.
- Der må ikke udsættes eller fodres fugle, fisk eller krebs ved/i vandhullet.
- Der må ikke opstilles hegn, andehuse eller lignende i eller ved vandhullet, bortset fra almindeligt kreatur- eller færehegn.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

14 NOV. 2002

Den 6. november 2002 kl. 10.15 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde ved Bov kirke med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Edmund Mogensen.

Der foretoges:

J.nr. 24/2002:

Ansøgning fra Hedeselskabet om etablering af kirkegårdsskov på matr.nr. 16 Bov, Bov kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Aksel Voigt.

For Hedeselskabet mødte Martin Bösselmann.

For Bov menighedsråd mødte formanden Iver Ottosen sammen med kirkegårdsleder Jan Sørensen og menighedsrådsmedlem Else Simonsen.

For Aabenraa Statsskovdistrikt mødte Jørn Steenberg.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Finn Nicolaisen og Ludolf Matthiesen.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

Formanden orienterede kort om fredningsbestemmelserne for Tunneldalen og anførte bl.a., at fredningen må antages at have til formål at bevare udsigten til og fra dalen. Formanden redegjorde kort for nævnets afgørelse i FR 16/2002 vedr. et areal umiddelbart på den anden side af Gendarmstien.

Der foretoges besigtigelse af det pågældende areal.

Martin Bösselmann orienterede om det planlagte projekt til en kirkegårdsskov og henviste til den fremsendte ansøgning af 9. september 2002 med bilag. Det er hensigten, at kirkegårdsskoven får et parkagtig præg, og at den del af arealet, der ligger nærmest landevejen, beplantes med lavere buske og træer - max. 5 m høje - således at der vil være frit udsyn over Tunneldalen. Der vil blive anlagt stier i området. Der skal ikke være noget dige i skellet. Det er hensigten at etablere en afvekslende kultur med hjemmehørende og robuste træarter og skabe en blød overgang fra det åbne land. På lang sigt er det hensigten, at arealet skal anvendes til skovkirkegård. Der er hensigten at plante ca. 4500 træer på det ca. 1,4 ha store areal - altså ca. 3000 træer pr. ha - hvilket er sædvanlig fremgangsmåde, når man etablerer ny skov. En stor del af træerne, ca. 1500, vil være "ammetræer", som

relativt hurtigt skal fjernes, efter at have sikret opvæksten af de træarter, der ønskes bevaret. Herefter skal der ske en løbende udtynding.

Jørn Steenberg bemærkede, at en nytplantning med ca. 3000 træer pr. ha er meget almindelig, og såfremt fredskovpligten skal opretholdes, kræves normalt, at "den færdige skov" har ca. 80-100 træer pr. ha. Såfremt menighedsrådet planter træer som ansøgt, vil arealet automatisk blive fredskov. Det fremsendte forslag til kirkegårdsskov vil blive et attraktivt sted med en rekreativ, lysåben skov. Til opfyldelse af fredskovpligten vil der næppe blive stillet de samme krav som til en privat skovejer, men man kan nok ikke komme under 70-80 træer pr. ha. Med 20 træer pr. ha, som foreslået af Amtet, vil kravet til fredskov ikke blive opfyldt.

Finn Nicolaisen bemærkede, at det var vigtigt at bevare det åbne landskab. Såfremt der bliver behov for udvidelse af kirkegården, må man anlægge en sådan med stier uden at afvente opvækst af skoven.

Aksel Voigt anførte, at fredningens formål er at bevare det åbne landskab og sikre udsigten. Med hensyn til projektet bemærkede Aksel Voigt, at parkpræget skal være det fremherskende, men det er uheldigt at starte med tilplantning af skov, der derefter skal fældes. Som alternativt område kunne den nedre del af skråningen til venstre set fra landevejen muligt anvendes, men med et betydeligt mindre antal træer, måske omkring 20. Det er en god ide med kirkegårdsskov - "den skal bare ligge et andet sted".

Jørn Steenberg tilføjede, at det er et spændende projekt, der vil tilføre landskabet dynamik.

Edmund Mogensen oplyste, at Bov kommune var forhindret i at være repræsenteret i dag. Han er blevet bedt om at viderebringe kommunens holdning - at det er vigtigt at bevare udsigten - set fra begge sider - til og fra Tunneldalen med de åbne vidder og dens variation i landskabet. Kommunen kan ikke støtte det fremsendte forslag.

Iver Ottosen anførte, at kirkegårde i det østlige Jylland er beplantet med træer. Menighedsrådet fik på et tidspunkt en henvendelse fra Skov- og Naturstyrelsen om tilplantning af skov i bynære områder, hvorefter ideen med kirkegårdsskoven opstod. Det er vigtigt, at tilplantning af skoven og anlæg af stier påbegyndes nu, hvis arealet til sin tid skal tages i brug som kirkegårdsskov.

Jørn Steenberg tilføjede, at der blev skrevet til samtlige kommuner og menighedsråd om anlæggelse af bynære skove som led i Skov- og Naturstyrelsens strategi herom.

Jan Sørensen bemærkede, at der ved tilplantning af skov nu undgås, at der plantes tuja, cypres og andre stedsegrønne planter, som det er normalt for kirkegårdsbeplantning. En sådan vil være mindst ligeså udsigtshindrende som den ansøgte skov. En beplantning som angivet i projektet vil falde betydeligt bedre ind i landskabet.

Aksel Voigt bemærkede, at en udvidelse af en traditionel kirkegård ligeledes kræver Fredningsnævnets godkendelse. Det er Amtets holdning, at der ikke bør gives dispensation til det ansøgte.

Iver Ottosen anførte, at en tilplantning på under 100 træer, men over de 20 træer pr. ha, kan accepteres.

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening kunne ikke tilslutte sig det ansøgte projekt.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Som anført har fredningen til formål at bevare udsigten ud over Tunneldalen samt udsynet fra dalen ud over det omgivende landskab og således også at sikre landskabets karakter. Efter fredningsbestemmelserne skal området bevares i dets nuværende tilstand, hvorfor arealerne ikke må tilplantes. Nyanlæg af skov er således ikke tilladt. Det er dog bestemt, at det i sagen omhandlede areal med Fredningsnævnets godkendelse kan anvendes til kirkegårdsudvidelse.

Efter Nævnets vurdering bærer det foreliggende forslag præg af at være et skovrejsningsprojekt både med hensyn til etablering, opvækst og det langsigtede mål med 70 - 80 træer pr. ha, der må antages at kræves for at opfyldes statsskovdistriktets krav til opfyldelse af fredskovpligten. Skoven ønskes anlagt tæt på et sted, hvor der i dag fra landevejen er udsyn over dalen, og den må antages at blive en sådan hindring for udsynet ud over dalen, ligesom den vil hindre indblik fra Gendarmstien, at et anlæg heraf vil være i strid med fredningens formål. Nævnet kan derfor ikke meddele dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte projekt.

Claus Kejszer

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

12 JUNI 2003

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

SCANNET

Den 6. juni 2003 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 11/2003:

Ansøgning fra Bent og Hanne Hansen om dispensation til lovliggørelse af udvidelse af vandhul på matr.nr. 2 Nr. Smedeby, Bov, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 24. april 2003 fra Sønderjyllands Amt, Fredningsnævnets tekniske sekretariat, j.nr. 8-70-51-3-503-1-02.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Den 25. oktober 2002 meddelte Fredningsnævnet dispensation til etablering af et maksimalt 250 m² stort vandhul på ovennævnte ejendom. Efter etablering af vandhullet har Sønderjyllands Amt ved en besigtigelse i marts 2003 konstateret, at vilkårene for dispensationen var overholdt bortset fra, at vandhullet havde en størrelse på 5-700 m². Ejerne af ejendommen har efterfølgende søgt om dispensation til lovliggørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg, Bov kommune. Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og der må ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne. Der må ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at moser og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

Fredningssagen blev i sin tid rejst af Danmarks Naturfredningsforening, der har haft lejlighed til at udtale sig.

Sønderjyllands Amt har tilkendegivet, at man vil være indstillet på at meddele en efterfølgende dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til etablering af vandhullet med en maksimal størrelse på 700 m², såfremt Fredningsnævnet imødekommer ejernes ansøgning.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

I forbindelse med ansøgningen om dispensation har ejerne bl.a. oplyst, at der kom mere vand ind i vandhullet, end de havde forventet, og at de efterfølgende havde

opmålt vandhullet til at være ca. 500 m².

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation med henblik på lovliggørelse af udvidelsen af vandhullet med en maksimal størrelse på 700 m² på matr.nr. 2 Nr. Smedeby, Bov. De betingelser, der i øvrigt er anført i Nævnets afgørelse af 25. oktober 2002, er fortsat gældende.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

Den 30. januar 2004 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 43/2003:

Ansøgning fra Bov kommune om tilladelse til opstilling af informationsstandere indenfor fredninger i Kruså Tunneldal.

- § 50 -

1387.00

Der fremlagdes skrivelse af 21. november 2003 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-503-2-03.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at der ønskes opstillet 2 standere for enden af Østergade i Padborg i et område, hvor der er udsigt til Nyhussø. Det pågældende areal er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 18. september 1950 om fredning af løvskoven beliggende vest for Nyhussø. Fredningen må antages at have til formål at bevare skoven som løvskov ud fra æstetisk-landskabelige synspunkter. Der må ikke opsættes skilte eller andre skæmmende indretninger i skoven.

2884.00

Endvidere ønskes opstillet en stander ved Røndamvej og en stander ved Skrænten. Denne opstilling sker indenfor et område, der er omfattet Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Det er bestemt, at området skal bevares i dets nuværende tilstand, og efter kendelsens § 5 e, må der ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende.

Det fremgår af ansøgningen, at informationsstanderne skal opstilles som led i et grænseoverskridende naturgenopretnings-projekt i Kruså Tunneldal.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin rejste sagen om fredning af Tunneldalen, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Sønderjyllands Amt har indstillet, at der meddeles dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Under hensyn til baggrunden for ønsket om opstilling af informationsstanderne samt

oplysninger om udformningen af disse, kan opstillingen ikke antages at være i strid med de nævnte fredningsbestemmelser, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til opstilling af informationsstanderne i overensstemmelse med de indsendte beskrivelser.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsér

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

21 JAN. 2005

SCANNET

Den 18. januar 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejsler, følgende sag på dommerkortet:

J.nr. 53/2004

Ansøgning fra Sønderjyllands Amt om dispensation til at placere en udsigtsplatform i Kruså Møllesø og om godkendelse af adgangsvej hertil samt til anlæg af et vandhul på matr.nr. 1596 Frøslev.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 26. november 2004 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 04/202.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at arealerne omkring Kruså Møllesø er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Fredningen har til formål at bevare området i dets nuværende tilstand, og det er vedrørende skovarealer bl.a. bestemt, at den på matr.nr. 1 Kruså værende randbevoksning omkring Møllesøen skal opretholdes i den form og udstrækning, det er forstligt muligt ved passende hugst og plantning. Terrænændringer er ikke tilladt, og der må indenfor det fredede område ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger, herunder tårne og lignende. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan udføres stianlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og adgang i området, når projekter hertil på forhånd er godkendt af Fredningsnævnet.

Matr.nr. 1596 Frøslev er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 6. september 1976 om fredning af arealer i Søndermosen i Bov kommune. Fredningen har til formål at bevare området i dets nuværende tilstand for at sikre dets overvejende karakter af mose. Terrænændringer er ikke tilladt. Det fremgår af ansøgningen, at udsigtsplatformen agtes placeret i sydkanten af Kruså Møllesø. Den skal indgå som en del af publikumsfaciliteterne og placeres, så publikum har mulighed for at se ud over søen. Platformen sløres af eksisterende bevoksning langs søbredden. Adgangen til platformen sker gennem sumpskov ad en ca. 10 meter lang nyanlagt grussti. Arbejderne indgår som en del af det grænseoverskridende projekt i Kruså Tunneldal med deltagelse af også tyske myndigheder.

Amtet har anført, at der udover det ansøgte agtes planlagt oprensning af

2007-1211/8-2006
10

eksisterende vandhuller, frilæggelse af en kortere vandløbsstrækning, istandsættelse af en gammel vej samt beskæring af visse hegn. Disse arbejder vurderes dog ikke som omfattet af fredningsbestemmelserne.

Ifølge en fremlagt tegning bliver udsigtsplatformen ca. 3 x 3 meter og får en højde på ca. 2 meter.

Det nye vandhul i Søndermosen agtes anlagt for at forøge udbudet af levesteder for vilde dyr og planter.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejsere, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Amtet har tilkendegivet, at man agter at dispensere fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte arbejder.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Anlæg af en platform som den ansøgte kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation hertil. Som anført er stien hertil anlagt, og da heller ikke denne kan antages at være i strid med fredningen, meddeler Nævnet tillige en dispensation til lovliggørelse af den anlagte sti på matr.nr. 1 Kruså. Da heller ikke etablering af et nyt vandhul i Søndermosen kan anses som stridende mod fredningsformålet, meddeles der dispensation hertil.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kjær

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der

videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

SCANNET

SKOV- OG NATURFREDNING
21. JAN. 2005

Den 18. januar 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

LH

J.nr. 55/2004

Ansøgning fra Bov kommune om dispensation til etablering af sti og kloakledning ved Haraldsdal syd for Østergade i Padborg, Bov kommune, matr.nr. 117 Bov.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 30. november 2004 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-503-2-04.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Fredningen har til formål at bevare området i dets nuværende tilstand. Terrænændringer er ikke tilladt. Det er under bestemmelserne om bcbbyggelse dog anført, at fredningen ikke er til hinder for etablering af ledningsanlæg til renseanlæg i Smedeby og hovedpumpestationen i Padborg. Om offentlighedens adgang er bl.a. bestemt, at fredningen ikke skal være til hinder for udførelse af stianlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold, når projektet hertil på forhånd er godkendt af Fredningsnævnet.

Det fremgår af ansøgningen, at etablering af stien og omlægningen af kloakledningen agtes foretaget i forbindelse med byggemodning af et areal, der støder op til det fredede område. Stien ønskes udlagt i 3 meters bredde og vil i praksis have en bredde på ca. 2 meter. Den skal fremstå som en natursti i stil med Gendarmstien med græs som trampes til efter behov.

Sønderjyllands Amt har anbefalet en dispensation med vilkår om, at opbygningen af stien ikke afsluttes med asfaltgranulat, men med skærver.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejer, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

2001-1211/8-0006

41

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte. Opbygningen af stien skal afsluttes med skærver afstrøet med lidt muld og græsfrø.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsø

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Modtaget i
Økov. og Naturstyrelsen

SCANNET

30 AUG. 2006

Den 25. august 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 18/2006

Ansøgning fra Bov kommune på vegne Energi Danmark om tilladelse til opstilling af en container på matr.nr. 664 Bov, beliggende Østre Viaduktvej 4 B, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 15. juni 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Efter fredningsbestemmelserne skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger.

Det fremgår af sagen, at der ansøges om tilladelse til opstilling af en container på 20 m². Ejendommen er i forvejen bebygget med en bygning på 92 m². Containeren opføres ca. 7,5 meter fra den eksisterende bygning. Ejendommen grænser op til en landbrugsejendom, og landbrugsbygningerne ligger ca. 10 meter syd for den ansøgte placering af containeren.

Sønderjyllands Amt har vurderet, at containeren ud fra sin placering ikke vil fremstå som en isoleret bygning eller konstruktion i landskabet, og at det derfor ikke vil være i strid med fredningens formål at meddele dispensation.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejsjer, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de oplysninger, der er fremkommet vedrørende containerens størrelse og placering kan det ikke antages, at en dispensation til opstilling af den pågældende container vil at være i strid med fredningens formål. I medfør

SÅS-121-00254
2

af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler Nævnet derfor dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsér

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Den 13. september 2006 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Østergade 19, 6330 Padborg, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Edmund Mogensen.

Der foretoges:

J.nr. 20/2006

Ansøgning fra Uwe Westergaard om dispensation til udstykning og opførelse af et enfamilieshus fra matr.nr. 84 Bov, beliggende Østergade 19, 6330 Padborg, Bov kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Jesper Quist Lyngholm.

For Friluftsrådet mødte Mogens Thomsen.

Ansøgeren, Uwe Westergaard, var mødt.

Formanden redegjorde kort for fredningsbestemmelserne for Tunneldalen mellem Kruså og Padborg, hvorefter området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Dog gælder der særlige regler for byggeri, der er nødvendig for landbrugsdriften. Formanden bemærkede, at der ikke i fredningsbestemmelserne er taget stilling til eventuel udstykning.

Uwe Westergaard redegjorde for ansøgningen og oplyste, at han påtænker indenfor en kortere årrække at afhænde sin landbrugsejendom, men at han fortsat gerne vil bo i området. Han ønsker derfor at udstykke et areal i det sydvestlige hjørne af sin landbrugsejendom, matr.nr. 84, og dér opføre en bolig. Det udstykkede areal vil udgøre ca. 1100-1200 m².

Jesper Lyngholm oplyste, at ejendommen er beliggende i landzone. Det er Amtets opfattelse, at den ansøgte placering af ny bebyggelse vil udviske fredningsgrænsen. Der vil endvidere kræves dispensation fra skovbyggelinien. Det er Amtets holdning, at den påtænkte udstykning ikke vil være i strid med fredningsbestemmelserne, hvorimod byggeri ikke bør tillades.

Friluftsrådet var enig i Amtets indstilling.

Uwe Westergaard oplyste, at han ikke blot ønsker at frasælge landbrugsjorden og beholde beboelsen, idet både beboelse og have vil blive for store.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ejendommen er som anført omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Fredningen har til formål at bevare området i dets nuværende tilstand. Efter fredningsbestemmelserne må der med visse særlige undtagelser ikke opføres ny bebyggelse.

Fredningsgrænsen vest for ejendommen forløber meget markant op mod et villakvarter i Padborg by og en nord/sydgående sti langs dette kvarter. Den grund, der ønskes udstykket med henblik på bebyggelse, ligger i forlængelse af bebyggelse på Østergade, der forløber øst/vest.

Nævnet er enig i, at selve udstykningen ikke kræver godkendelse efter fredningsbestemmelserne.

2 af nævnets medlemmer (Thomas Lauritzen og Claus Kejser) finder, at en bebyggelse som den påtænkte vil udviske det meget klare skel mellem det fredede område og den bymæssige bebyggelse. Der er tale om en tilstandsfredning, og et byggeri må som udgangspunkt anses for stridende mod fredningens formål. Herefter og da der ikke er anført sådanne særlige forhold, der kan tale for en anden vurdering, stemmer disse medlemmer for at meddele afslag på en ansøgning om udstykning med henblik på bebyggelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

1 af nævnets medlemmer (Edmund Mogensen) finder, at nævnet bør lade de nye retningslinier efter planloven med hensyn til opførelse af aftægtsbolig indgå i vurderingen. Grunden, der ønskes udstykket, ligger i ejendommens sydvestligste hjørne tæt op ad den eksisterende bebyggelse på Østergade. Da den vil komme til at fremstå som en naturlig forlængelse heraf og vil være et led i den nødvendige udvikling i området, kan det ikke være i strid med fredningen at meddele dispensation.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet og meddeles derfor afslag på dispensationsansøgningen.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands**

Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, SYDLIG DEL
Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

11 JULI 2007

SKAL RASCESES

Den 5. juli 2007 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 22/2007

Ansøgning fra arkitekt G. Th. Andersen ApS på vegne Uwe Westergaard om dispensation til tilbygning og udskiftning af tagdækning på matr.nr. 84 Bov, beliggende Østergade 19, Padborg.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 16. maj 2007 med bilag fra Aabenraa kommune, Teknik & Miljø, j.nr. 07/30208.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det ministervalgte medlem, Inge Adriansen, og det kommunalvalgte medlem, Martin Buus Madsen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg. Fredningen har til formål at bevare området i dets nuværende tilstand. Om bebyggelse er bestemt, at der ikke må opføres ny bebyggelse, og der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden. Det fremgår videre, at der søges dispensation til en tilbygning på 14,6 m² og overdækket terrasse på 4, 6 m² samt udskiftning af tagdækning med sort glaseret tegl på et enfamiliehus.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejer, har haft lejlighed til at udtale sig.

Aabenraa kommune har oplyst, at der tillige kræves dispensation fra skovbyggelinien. Kommunen har til hensigt at meddele en sådan dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke kan antages at være i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet dispensation hertil i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, i overensstemmelse med de indsendte tegninger og beskrivelser.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Fredningsnævnet for Syddjylland, sydlig del

Ansøgning fra Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, om dispensation til at opføre en bålhytte på ejendommen matr. nr. 117 a Bov ejerlav, Bov. (J. nr. 5/2008)

Det Danske Spejderkorps har ved brev af 7. februar 2008 ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til at opføre en 8-kantet bålhytte på ejendommen matr. nr. 117 a Bov ejerlav, Bov. Ejendommen er beliggende inden for det område, der blev fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 3. september 1979 "om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune". Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og at der ikke inden for det fredede område må opføres ny bebyggelse. Spejderkorpsets projekt kan derfor ikke gennemføres, medmindre fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Fredningsnævnet har afholdt møde i sagen fredag den 11. april 2008, hvor fredningsnævnet tillige har foretaget besigtigelse af ejendommen.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Det Danske Spejderkorps dispensation til at opføre bålhytten på de vilkår, der er anført under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Den 3. september 1979 afsagde Overfredningsnævnet kendelse "om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune". Overfredningsnævnet fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for området:

" ...

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m.v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil

....

c. Det følger endvidere af § 1, at arealerne ikke må tilplantes

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne ... ikke er tilladt.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der herved sker ændring af bygningernes ydre fremtræden.

...

d. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejerne må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

e. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

.....

§ 6. Offentlighedens adgang.

Der tillægges ikke ved denne kendelse offentligheden nogen ret til færdsel og ophold i området, som er videregående end den ret, der allerede tilkommer offentligheden, herunder i henhold til fredningsnævnets kendelse af 18. september 1950 om skovarealet på matr. nr. 4, 84 og 117 Bov.

Fredningen skal imidlertid ikke være til hinder for, at der kan udføres parkeringspladser, stianlæg, opholdsarealer, bygninger, skiltning m.v. i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området, når projektet hertil på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

...”

Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, benytter ejendommen matr. nr. 117 a Bov ejerlav, Bov, der ligger inden-for det fredede område, til spejderkorpsets aktiviteter.

Den 28. januar 2008 ansøgte Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, Aabenraa Kommune, Teknik & Miljø, om tilladelse efter bygningsreglement 1995 til at opføre en bålhytte på græsarealer ved spejderhytten. Det fremgår af ansøgningen, at hytten skal opføres i rubin- og lærketræ samt kalmarbrædder. Det fremgår endvidere af ansøgningen, at bålhytten skal opsættes efter reglerne for legeredskaber på offentlige arealer.

Ansøgningen til kommunen var vedlagt en tegning og et kortbilag over ejendommen matr. nr. 117 a Bov ejerlav, Bov. Det fremgår af disse bilag, at bålhytten er en 8-kantet trækonstruktion med pyramidetag og med en diameter på 6,5 meter.

Ved brev af 7. februar 2008 ansøgte Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, Fredningsnævnet om dispensation til at opføre bålhytten. Spejderkorpset har blandt andet anført i brevet:

”... Bålhytten fremstilles af - stolper i rubiniatræ, tømmer i lærketræ, tag- og sidebeklædning af kalmarbrædder (lærk).

...

Grænsetroppen Padborg Gruppe er en meget aktiv spejdergruppe, som primært holder spejdermøderne og andre aktiviteter udendørs. Derfor vil en bålhytte være det helt ideelle. Dette vil skabe de helt perfekte rammer for både børn og voksne, således der er mulighed for at krybe i ly for vind og vejr.

Spejderhytten lånes også ud til områdets dagplejer - børnehaver - institutioner m.m. Spejderhytten ligger i Padborg Skov - et herligt område med et skønt og naturligt område, hvor børn og voksne elsker at boltre sig.

Beliggenheden er lige op og ned ad Gendarmstien. En sti som bruges flittigt til gåture - løbeture - cykelture m.m. Derfor vil bålhytten også være et stort plus for de forbipasserende, som ligeledes kan krybe i ly for vind og vejr - indtage en evt. medbragt frokost el. kaffe – eller måske lave deres medbragt mad over bål.

Når bålhytten står helt færdig, vil der være etableret et bålsted – borde/bænke i vedligeholdelsesfrit træ som vil blive fæstnet til jorden grundet tyveri. Det er yderst vigtigt for os, at bålhytten falder pænt og naturligt ind i naturen – derfor er det også vigtigt for os at den udføres i vedligeholdelsesfrit træ og ikke i grønt trykimprægneret træ...”

Aabenraa Kommune har i en mail af 31. marts 2008 til Fredningsnævnet oplyst, at kommunen ikke har nogen bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 11. april 2008, hvor fredningsnævnet tillige foretog besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, Yvonne Thomsen og Inge Poulsen, Padborg, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Skov – og Naturstyrelsen, Sønderjylland, fuldmægtig Carsten Ramme, Gråsten og for Friluftsrådet Arne Bondo-Andersen, Padborg.

Der er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om mødet og besigtigelsen:

”...

Fredningsnævnets formand oplyste, at nævnet har modtaget en ansøgning fra Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, om dispensation til at opføre

en bålhytte på ejendommen matr. nr. 117 a Bov ejerlav, Bov. Ejendommen er beliggende indenfor et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 3. september 1979 om ”fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg”. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, at der ikke inden for det fredede område må opføres ny bebyggelse, og at der i Padborg Skov, som er et rekreativt område, må opføres bygninger til brug for offentlighedens færdsel og ophold i området, når projektet hertil på forhånd er godkendt af Fredningsnævnet. Projektet kan derfor ikke gennemføres, medmindre Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Yvonne Thomsen oplyste, at Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, har besluttet at opføre en bålhytte på ejendommen Østergade 16, Padborg, som grænsetroppen bruger til sine friluftaktiviteter. Ifølge tegningerne er bålhytten 8-kantet og med en diameter på 6 meter. Den skal opføres i sibirisk lærk, som er en vejrbestandig, vedligeholdelsesfri træsort, der falder ind i naturen. Taget opføres som et pyramideformet tag. Hver anden sektion, som udgør væggene i bålhytten, er halvt lukket. Der skal anbringes 4 fastboltede borde i bålhytten.

På forespørgsel fra Fredningsnævnets formand oplyste Yvonne Thomsen, at der skal opsættes skilte, som oplyser, at publikum må bruge bålhytten, der således bliver offentligt tilgængelig.

Fuldmægtig Ramme oplyste, at Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland går ind for projektets gennemførelse, fordi det fremmer fritidsaktiviteterne og tjener friluftsmål, men det er styrelsens opfattelse, at der bør ske en vis oprydning i området. Nogle af de små bygninger og overdækkede skjul, der er på ejendommen, bør fjernes, så området fremstår ryddeligt.

Bondo-Andersen oplyste, at Friluftsrådet anbefaler, at der meddeles dispensation til projektets gennemførelse, fordi området åbnes for offentligheden...”

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Ansøgernes ejendom ligger i den del af fredningsområdet, hvortil offentligheden ifølge fredningsbestemmelsernes § 6 har en særlig adgang. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 6, at der kan opføres bygninger til brug for offentlighedens færdsel og ophold i området, når projektet hertil på forhånd er godkendt af Fredningsnævnet. Opførelse af bygninger i dette område til dette formål kan derfor opføres uden den begrænsning, der følger af fredningsbestemmelsernes § 5.

Bålhytten skal ifølge ansøgningen anvendes til spejderkorpsets aktiviteter, men den kan også benyttes af andre, som færdes i Padborg Skov. På denne baggrund finder fredningsnævnet, at det ikke strider mod fredningsbestemmelserne at opføre en bålhytte, som et tilbud til brugerne af det fredede område. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1,

Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, dispensation til at opføre bålhytten på vilkår,

at hytten opføres i overensstemmelse med den tegning, der er vedhæftet denne afgørelse, og beskrivelsen i ansøgningen til Fredningsnævnet,

og

at byggeaffald fjernes fra det fredede område umiddelbart efter byggeriets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af ansøgerne, Aabenraa kommune, Skov – og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 5.maj 2008.

Margit O. Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Det Danske Spejderkorps, Grænsetroppen Padborg Gruppe, c/o Yvonne Thomsen, Fombyvej 22, 6330 Padborg,

Aabenraa kommune, Teknik - og Miljø, Plantagevej 4, Bov, 6330 Padborg.

Skov - og Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Per Kleis Bønnelycke, Møllegården 21, 6340 Kruså.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet v/Arne Bondo-Andersen, Søndermosevej 38, 6330 Padborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Per Janfelt, Jørgensgård 52, 6200 Aabenraa.

30 SEP. 2009
J.nr. NKN-121-00183
ler

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 OKT. 2009

Afgørelse
i sagen om en plejeplan for Kruså Tunneldal i Aabenraa Kommune.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del, har den 6. marts 2009 godkendt en plejeplan for Kruså Tunneldal. Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af en lodsejer for så vidt angår plejen af en del af ejendommen matr. nr. 1440, Bov By, Bov.

Det berørte areal ligger på den sydlige del af ejendommen og grænser op til beboelsesvejen Rønsdamvej.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 om fredning af tunneldalen mellem Kruså og Padborg.

Fredningen angiver i § 1 som sit formål, at bevare området i dets nuværende tilstand.

Fredningens § 2 indeholder bestemmelser om arealernes drift og pleje mv. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"a. det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. (..)

b. Skovdrift på de eksisterende skovarealer kan ligeledes fortsættes. (..)

c. Det følger endvidere af § 1, at arealerne ikke må tilplantes. Nyanlæg af skov, juletræ- og pyntegrøntkulturer samt frugtplantager ved plantning eller såning er således ikke tilladt og heller ikke på

arealer, der er eller bliver dækket af selvsået trævækst af skovlignende karakter. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Tilplantning er dog tilladt på arealer, der allerede er udlagt til have, samt inden for en afstand af 10 m fra eksisterende bebyggelse. (..)

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til – efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne – at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f.eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.”

Aabenraa Kommune har udarbejdet en plejeplan, der beskriver naturtilstanden i de enkelte dele af det fredede område, som ejes dels af Aabenraa Kommune og dels af flere private lodsejere herunder klageren. Kommunen har samtidig vurderet de naturmæssige og landskabelige værdier. Af kommunens samlede vurdering fremgår bl.a.:

”Undersøgelsesområdet frembyder et varieret landskab, der veksler mellem landbrugsområder, skove og udyrkede arealer med mange forskellige naturtyper.

Landskabet i området er under ændring idet enge og overdrev er under tilgroning som følge af græsningsophør og manglende høslet. Disse arealer vil i løbet af få år ændre karakter til krat eller sumpskov såfremt man ikke indfører naturpleje.

Det vurderes at såfremt man iværksætter naturpleje på udvalgte arealer i Kruså Tunneldal, kan man sikre sig at formålet med fredningsbestemmelserne overholdes og at området bevares i den ønskede tilstand.

Samlet set vurderes plejehøvet at være begrænset til 76 delområder. På flere delområder er der kun behov for at fjerne enkelte træer og buske, mens der andre steder er tale om tætte krat, der skal fjernes.

I forbindelse med plejen skal man være opmærksom på steder hvor opvækst af træer og buske langs vejkanterne hindrer en god udsigt over området. Det drejer sig især om arealerne langs Tøndervej og ved Smedeby Grue og langs Skrænten på nordsiden af Møllesø. Diget langs den nedlagte jernbane er også bevokset med tætte krat og træer. Ved at fjerne lidt af bevoksningen på udvalgte steder langs jernbanen kan man forbedre mulighederne for udsigt over området.

Flere steder vil der være behov for vedligeholdelse i større eller mindre omfang. For flere lokaliteter vil det være nødvendigt at fjerne opvækst af vedplanter med jævne mellemrum. Selv om plejen iværksættes nu, vil det være nødvendigt med en løbende vurdering af området, idet behovet for pleje kan opstå på andre steder end dem, der netop er udpeget.

Udgifterne til pleje er størst det første år idet vedligeholdelse af et område typisk er væsentlig billigere.”

Det fremgår af plejeplanens bilag 4, at det i sagen omhandlede areal (polygon 256) udgør et af de plejkrævende delområder. Det fremgår videre, at kommunen har vurderet; at arealet har et stort plejehov og behov for fremtidig vedligeholdelse.

Fredningsnævnet har, efter forudgående besigtigelse, godkendt plejeplanen i sin helhed.

Godkendelsen indebærer, at opvæksten af birk på ejendommen matr.nr. 1440 Bov by, Bov, skal

fjernes. Fredningsnævnet har på baggrund af besigtigelsen vurderet, at fredningens formål nødvendiggør, at plejen gennemføres i overensstemmelse med plejeplanen.

Klageren har navnlig anført, at den selvsåede birk udgør en god biotop for fauna og flora i et monokulturagtigt område. Efter klagerens opfattelse generer de selvsåede birketræer ikke den almene udsigt fra Røndamsvej, idet der langs hele vejen står en høj tjørnehæk. Klageren har endvidere redegjort for, at birketræerne alene ønskes fjernet af en nabo, og at forholdet er et led i en verserende nabostrid mellem klageren og den pågældende. Klageren ønsker at bevare birketræerne af hensyn til privatlivets fred.

Afgørelse:

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Ejendommen matr.nr. 1440 er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 3. september 1979 om fredning af tunneldalen mellem Kruså og Padborg.

Efter plejebekendtgørelsens § 1, stk. 5 (bekendtgørelse nr. 1604 af 20. november 2006 om pleje af fredede arealer, om tilsyn og om indberetninger) er plejeplanen på grund af uenighed mellem lodsejer og plejemyndighed om plejens udførelse forelagt fredningsnævnet til afgørelse.

Fredningen har til formål at bevare landskabet i dets nuværende tilstand. Fredningens § 2 – der omhandler arealernes drift og pleje – fastsætter i litra c et beplantningsforbud og tillægger myndighederne ret til at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer, jf. § 2g.

Aabenraa Kommune har på baggrund af fredningen udarbejdet en plejeplan; "Naturpleje i Kruså Tunneldal" af februar 2008. Ifølge plejeplanen udgør ejendommen matr.nr. 1440 et område, hvor der er et stort plejebestand og behov for fremtidig vedligeholdelse.

Naturklagenævnet finder på baggrund af fredningens formål og fredningsbestemmelser i øvrigt ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at plejen bør gennemføres i overensstemmelse med den af Aabenraa Kommune udarbejdede plejeplan.

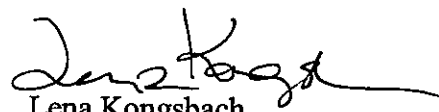
Det er således i overensstemmelse med fredningen af 3. september 1979, at den selvsåede opvækst på ejendommen matr.nr. 1440, Bov By, Bov, fjernes.

På baggrund af ovenstående stadfæstes fredningsnævnets afgørelse af 6. marts 2009.

Per Schou Christiansen

Viceformand

Lena Kongsbach

Specialkonsulent

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Modtaget i
Naturstyrelsen
7 SEP. 2011

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

6. september 2011
Fredningssag 36/2011

J. nr.: 36/2011: Ansøgning fra Ulrich Dreehsen om dispensation til at opsætte et vægdrivhus på ejendommen matr. nr. 112 Bov.

Fredningsnævnet har den 23. juni 2011 modtaget en ansøgning fra Ulrich Dreehsen, Rønsdamvej 16, Padborg, om dispensation til at opsætte et 9,9 m² stort vægdrivhus på ejendommen matr. nr. 112 Bov. Drivhuset måler (l x b x h) 3,80 x 2,57 x 2,50 meter, og skal monteres på gavlen på ansøgerens ejendom.

Ejendommen matr. nr. 112 Bov er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 3. september 1979 om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov Kommune. Det er formålet med fredningen af Tunneldalen at bevare landskabets tilstand på tidspunktet for gennemførelsen af fredningen. Fredningsbestemmelserne forbyder opførelse af ny bebyggelse i fredningsområdet, men er ikke til for, at der anbringes mindre drivhuse og havehuse inden for eksisterende haver.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 26. august 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Ulrich Dreehsen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at opsætte drivhuset på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Den 3. september 1979 afsagde Overfredningsnævnet kendelse "om fredning af Tunneldalen mellem Kruså og Padborg i Bov kommune". Overfredningsnævnet fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for området:

” ...

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m.v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil

....

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne ... ikke er tilladt.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der herved sker ændring af bygningernes ydre fremtræden.

...

c. Fredningen er ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse, inden for eksisterende haver. Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der – uanset bestemmelserne under pkt. a – foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger...”

Det fremgår af ansøgningen, at drivhuset er et såkaldt vægdrivhus, og at det skal monteres på sydgavlen på huset på ansøgerens ejendom. Drivhuset er udført i en metalkonstruktion med et fald udad fra den gavlvæg, hvor det skal monteres. I drivhusets ene ende er der en dobbelt skydedør. Drivhusets højde mod gavlen er oplyst til 2,50 meter. Drivhuset har en bredde på 2,57 meter og en længde på 3,80 meter

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 26. august 2011, hvor Fredningsnævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Ulrich Dreehsen og for Danmarks Naturfredningsforening Per Kleis Bønne-lykke.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet den 23. juni 2011 har modtaget en ansøgning fra Ulrich Dreehsen om dispensation til at opsætte et 9,9 m² stort vægdrivhus på ejendommen matr. nr. 112 Bov. Drivhuset måler (l x b x h) 3,80 x 2,57 x 2,50 meter, og skal monteres på gavlen på huset på ansøgerens ejendom matr. nr. 112 Bov ejerlav, Bov, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 3. september 1979 om fredning af Tunnel-dalen mellem Kruså og Padborg i Bov Kommune. Det er formålet med fredningen af Tunnel-dalen at bevare landskabets tilstand på tidspunktet for gennemførelsen af fredningen. Fredningsbestemmelserne forbyder opførelse af ny bebyggelse i fredningsområdet, men er ikke til for, at der anbringes mindre drivhuse og havehuse inden for eksisterende haver.

Ulrich Dreehsen oplyste under besigtigelsen, at han havde besluttet at anbringe vægdrivehuset på sydgavlen på sit hus, da Aabenraa Kommune gjorde ham opmærksom på, at han skulle ansøge Fredningsnævnet om dispensation til at opsætte drivhuset. Drivhuset er monteret på gavlen ud for hans soveværelse, og der er fra soveværelset direkte adgang til drivhuset. De eksisterende fliser skal fjernes, hvorefter der skal laves bede eller kummer til planter. Drivhuset skal ikke benyttes som udestue, og at han skal ikke dyrke frugter og grønt med henblik på salg.

Per Kleis Bønnelycke anførte under besigtigelsen, at fredningsbestemmelserne åbner mulighed for, at der kan anbringes drivhuse i haverne i fredningsområdet. Danmarks Naturfredningsforening har vurderet projektet og finder, at der i dette tilfælde kan dispenseres til opsætning af drivhuset.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 5, litra a, at der ikke må opføres ny bebyggelse i fredningsområdet, af fredningsbestemmelsernes § 5 litra c, første led, at fredningen ikke er til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse indenfor eksisterende haver, og af § 5, litra c, sidste led, at fredningsnævnet kan tillade, at der foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Ansøgerens drivhus skal opsættes eller monteres direkte på en eksisterende bygning og er således ikke et frit stående mindre drivhus i ansøgerens have. Fredningsbestemmelserne regulerer ikke denne form for bebyggelse, hvor drivhuset kan integreres i den eksisterende bygning. Fredningsnævnet betragter derfor i dette tilfælde drivhuset som en tilbygning til den eksisterende og lovligt opførte bebyggelse på ansøgerens ejendom, omfattet af fredningsbestemmelsernes § 5, litra c, sidste led.

I betragtning af drivhusets størrelse, det visuelle indtryk af ansøgerens ejendom, formålet med fredningen af Tunneldalen samt ansøgerens oplysning om, at drivhuset ikke skal benyttes som udestue, vurderer Fredningsnævnet, at det ikke strider mod fredningsbestemmelserne at opføre drivhuset som en tilbygning til huset, der er opført på ansøgerens ejendom. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Ulrich Dreehsen dispensation til at gennemføre projektet på vilkår,

at drivhuset opføres i overensstemmelse med den beskrivelse og skitse til drivhuset, der er vedhæftet denne afgørelse,

at byggeaffald skal fjernes fra det fredede område umiddelbart efter byggeriets afslutning,

at drivhuset skal benyttes som drivhus og ikke må benyttes som eller ændres til udestue eller vinterhave,

og

at drivhuset skal fjernes, hvis det ikke længere skal benyttes som drivhus.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige,
rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

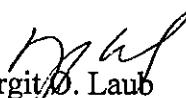
Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 6. september 2011

Margit D. Laub
formand

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Ulrick Dreehsen, Rønsdamvej 16, 6330 Padborg.

Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Aabenraa Kommune, Teknik - og Miljø, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Per Kleis Bønnelycke, Møllegården 21, 1. sal, 6340 Kruså.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet lokalafdeling v/ Sonny B. Andersen, Brogade 7, 6400 Sønderborg.

Dansk Ornitologisk Forening v/Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, c/o E. Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

30. september 2015
J.nr. FN SJS 23/2015

J. nr.: FN SJS 23/2015: Ansøgning fra Aabenraa Kommune om tilladelse til at omlægge et vandløb inden for fredningen af Tunneldalen på ejendommen matr. nr. 146, Bov.

Fredningsnævnet har den 29. juni 2015 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune om tilladelse til at omlægge et vandløb inden for fredningen af Tunneldalen på ejendommen matr. nr. 146, Bov. Ejendommen ejes af Carl Heinz Nissen.

Det fremgår af ansøgningen, at Aabenraa Kommune har et projektforslag om åbning af en rørlagt strækning af kommunevandløb 15a. Projektet har til formål at etablere en erstatningsbiotop i forbindelse med rørlægning af en del af Spølbæk udenfor det fredede område. Der ønskes opgravet et nyt åbent forløb på ca. 72 meter frem til et eksisterende åbent vandløb i et nyt leje med en bundbredde på ½ meter. Bunden fores med sten. Det forventes at der skal opgraves 100 m³ jord, som ønskes anbragt i et udspredd tyndt lag på ca. 10 cm på den dyrkede mark på ejendommen matr. nr. 1356, der ejes af Günther Bonnichsen.

Fredningsnævnets flertal har besluttet at meddele Aabenraa Kommune afslag på dispensation til omlægningen af vandløbet som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m. v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

...
d. Det følger også af § 1, at der ikke må foretages foranstaltninger, som kan medføre, at Møllesøens areal, form eller tilstand ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

Der må heller ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at mose- og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

...
f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f. eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt..."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 3. september 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Hans Odgaard på vegne Aabenraa Kommune, Claus Nissen på vegne boet efter Karl Heinz Nissen (lodsejer), Uwe Lindholdt på vegne Dansk Naturfredningsforening og Søren Hansen, Naturstyrelsen, som teknisk bistand for Fredningsnævnet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Hans Odgaard redegjorde for ansøgningen og oplyste, at baggrunden for ønsket om at omlægge vandløbet indenfor det fredede område skyldes, at en del af vandløbet i et erhvervsområde beliggende udenfor det fredede område på grund af udviklingen i det område vil blive rørlagt. Der skal derfor etableres en erstatningsbiotop. Der er mulighed for at etablere en erstatningsbiotop i et område udenfor fredningen, men ifølge kommunens konsulent er det mest optimalt at foretage omlægningen af vandløbet på det i ansøgningen viste sted. Kommunen ønsker at afproppe det rørlagte vandløb indenfor fredningen som angivet i ansøgningen og lade vandet derfra løbe i en åben lige rende ned i et eksisterende privat vandløb. Den oprindelige placering af deponeringen af overskudsjord er, som det fremgår af kommunens mail af 25. august 2015, ændret. Der forefindes en lavning ved siden af den påtænkte rende, som kunne blive fyldt op med overskudsjord. Det forventes, at der skal deponeres ca. 30 m³ jord som følge af den nye ønskede placering. Kommunen har indgået en aftale med lodsejeren om projektets gennemførelse.

Der blev foretaget en besigtigelse af det sted, hvor projektet ønskes gennemført. Hans Odgaard oplyste, at det private vandløb efter projektets gennemførelse vil få karakter af et offentligt vandløb, som kommunen har vedligeholdelsespligten for. Det eksisterende vandløb forventes ikke at blive udvidet eller gjort dybere.

Uwe Lindholdt oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til den foreslåede ændring af vandløbet.

Naturstyrelsen har den 5. august 2015 udtalt sig til sagen. I udtalelsen står:

”Fredningsnævnet har med brev af 14. juli 2015 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen

Det oplyses at projektets baggrund er at skabe en erstatningsbiotop i forbindelse med rørlægning af et andet vandløb uden for det fredede område. Placeringen af dette fremgår af figuren nedenfor.

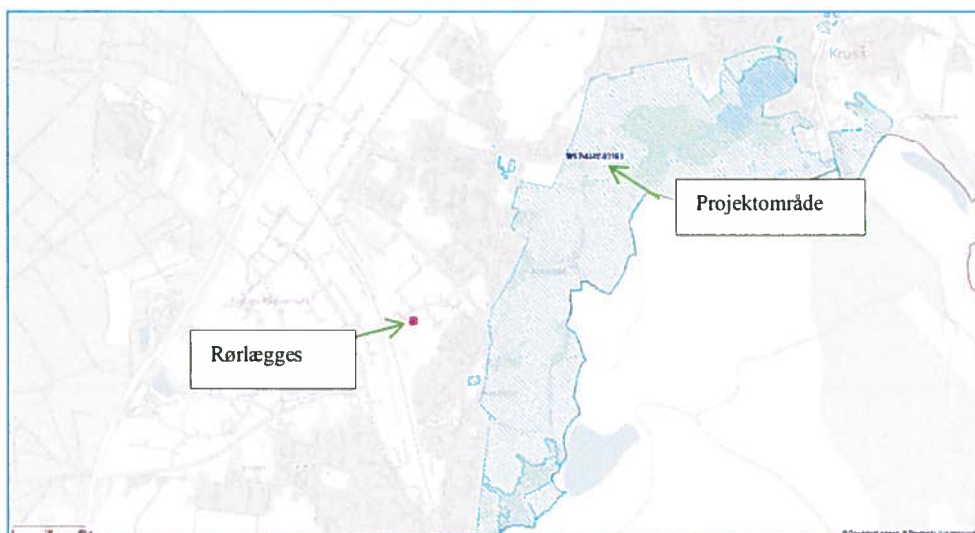

Fig: Det ansøgte projektområde i fredningen, og placering af det vandløb, der skal rørlægges, og som projektet skal være erstatningsbiotop for. Det fredede område fremgår med blå skravering.

På strækningen fra station 56 (hvor rørlægningen starter med en 100 cm brønd, jf. regulativet for kommunevandløb 15 og 15a) og 72 m herfra anlægges således et nyt åbent forløb i et nyt leje med en bundbredde på 0,5 m. Bunden fores på denne strækning med sten. På strækningen fra samløbet med det eksisterende åbne vandløb fra syd (ved ny station 128) til udløbet i den nuværende åbne del af kommunevandløb 15 a (ved station 224) bruges det eksisterende leje fra det åbne vandløb der løber gennem den beskyttede eng.

Rørlægningen bibeholdes af hensyn til eventuelle dræn fra arealet der ligger nord for projektområdet (matrikel 1356) der er koblet til rørledningen.

Opgravet jord placeres udenfor projektområdet. Det drejer sig om ca 100 m³ jord. Som første prioritet ønskes jorden anbragt i et udspredd tyndt lag på ca 10 cm på den dyrkede mark lige nord for projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen. Som følge af beliggenheden skal betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 tillige være opfyldt. Ifølge denne bestemmelse kan fredningsnævnet kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det er formålet med fredningen af arealerne at bevare områdets daværende tilstand.

Aabenraa Kommune har ikke overfor Fredningsnævnet vurderet om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer om projekter kan medføre beskadigelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivet bilag IV.

Et flertal af Fredningsnævnet bestående af formand Margit Laub og det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup finder, at omlægningen af vandløbet indenfor fredningen er i strid med fredningsformålet. Flertallet har lagt vægt på, at det er forhold udenfor det fredede område, der danner baggrund for ønsket om at omlægge vandløbet indenfor det fredede område. Der er ikke tale om naturgenopretning, men om etablering af en lige grøft med deraf følgende nødvendige deponering af overskudsjord. Der er endvidere ikke grundlag for at fastslå, om betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 er opfyldt. Som følge heraf og da det er oplyst, at der er mulighed for etablering af erstatningsbiotop uden for det fredede område, finder flertallet ikke, at der er grundlag for at meddele Aabenraa Kommunen dispensation til det ansøgte.

Et mindretal af Fredningsnævnet bestående af det kommunalt udpegede medlem, Martin Ugilt Thomsen, finder ikke, at omlægningen af vandløbet indenfor fredningen er i strid med fredningsformålet. Mindretallet har lagt vægt på, at der alene er tale om et mindre indgreb i området, der ikke vil påvirke områdets karakter. Mindretallet finder derfor, at der bør meddeles dispensation til det ansøgte.

Som følge af stemmeudfaldet gives der afslag på Aabenraa Kommunes ansøgning om omlægning af vandløbet.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 30. september 2015

Margit Ø. Løb
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Günther Bonnichsen, Kejsergade 17, 6330 Padborg
Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk
Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk
Naturstyrelsen, rib@nst.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradaet.dk
Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

26. februar 2016
FN SJS 50/2015

J. nr.: FN SJS 50/2015: Ansøgning fra SE/Stofa om dispensation fra fredningen af Tunneldalen i forbindelse med etablering af fiberstik på ejendommen Østergade 21, 6330 Padborg, matr. nummer 449 Bov, Bov.

Fredningsnævnet har den 21. december 2015 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne SE/Stofa om dispensation fra fredningen af Tunneldalen i forbindelse med etablering af fiberstik på ejendommen Østergade 21, 6330 Padborg, matr. nummer 449 Bov, Bov.

Ifølge ansøgningen vil der blive gravet et hul på 1 m² med en dybde på ½ m. Arealet vil blive reetableret med eksisterende materialer.

Efterfølgende har Fredningsnævnet den 5. februar 2016 modtaget en ansøgning om 2 yderligere huller med samme mål i samme område.

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at terrænændringer ikke er tilladt.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

I Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m. v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen

er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

...

d. Det følger også af § 1, at der ikke må foretages foranstaltninger, som kan medføre, at Møllesøens areal, form eller tilstand ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

Der må heller ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at mose- og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

...

f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f. eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail 25. januar 2016 og 23. februar 2016 anmodet Aabenraa Kommune, Miljøministeriet, Naturstyrelsen, Kulturarvsstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderjylland og Friluftsrådet/Aabenraa, om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med endelig høringsfrist den 25. februar 2016.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Naturstyrelsen.

Naturstyrelsen har i mail af 23. februar 2016 har fremsendt følgende kort:

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, men det er en forudsætning for en dispensation, at gennemførelsen af aktiviteten ikke strider mod formålet med fredningen.

Aabenraa Kommune har oplyst, at der ikke foreligger forhold omfattet af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets tilstand.

Fredningsnævnet finder, at gravning af 3 huller på 1 m² med en dybde på ½ m i forbindelse med etablering af fiberstik ikke vil påvirke områdets tilstand, hvis arealet som oplyst vil blive reetableret med eksisterende materialer.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til gravning af 3 huller som anvist på de fremsendte tegninger på vilkår, at arealet bliver reetableret med eksisterende materialer efter arbejdets udførelse.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljø-klagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljø-klagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekt-tilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 26. februar 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Aabenraa Kommune, pmu@aabenraa.dk; hpe@abbenraa.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk,
raf@nst.dk
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. april 2016
FN SJS 2/2016

J. nr.: FN SJS 2/2016: Ansøgning om tilladelse til at terrænregulere et areal mv. indenfor fredningen af Tunneldalen på ejendommen matr. nr. 239, Bov, Bov, beliggende Padborgvej 38, 6330 Padborg

Fredningsnævnet har den 11. januar 2016 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne Susanne og Peter C. Cave om tilladelse til at terrænregulere den østligste del af ejendommen matr. nr. 239, Bov, Bov, beliggende Padborgvej 38, 6330 Padborg og etablering af bøgehæk.

Det fremgår af ansøgningen, at lodsejeren har købt det pågældende jordstykke med henblik på udvidelsen af ejendommens have. Ejeren ønsker at terrænregulere arealet, så det kommer i niveau med det højeste punkt på det nyerhvervede areal. Der søges endvidere om tilplantning af en bøgehæk mod kirkegårdsskellet mod nord og mod marken (det østlige skel).

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at terrænændringer ikke er tilladt, og at arealerne ikke må tilplantes.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation fra fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. februar 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give ansøgeren dispensation til dele af det ansøgte på nærmere anførte vilkår, som det fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

I Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m. v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

...

c. Det følger endvidere af § 1, at arealerne ikke må tilplantes. Nyanlæg af skov, juletræ- og pyntegrønt kulturer samt frugtplantager ved plantning eller såning er således ikke tilladt og heller ikke på arealer, der er eller bliver dækket af selvsået trævækst af skovlignende karakter. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Tilplantning er dog tilladt på arealer, der allerede er udlagt til have, samt inden for en afstand af 10 m fra eksisterende bebyggelse.

...

f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f. eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt.

...

§ 5 Bebyggelse m.v.

...

c: Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver.....”

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. februar 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Jan Thomsen og det kommunalt udpegede medlem Martin Thomsen. Endvidere deltog Søren Byskov Nielsen for Aabenraa Kommune, Susanne Cave, Ulla Lindal og Niels Bjørn Lindal på vegne Danmarks Naturfredningsforening

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

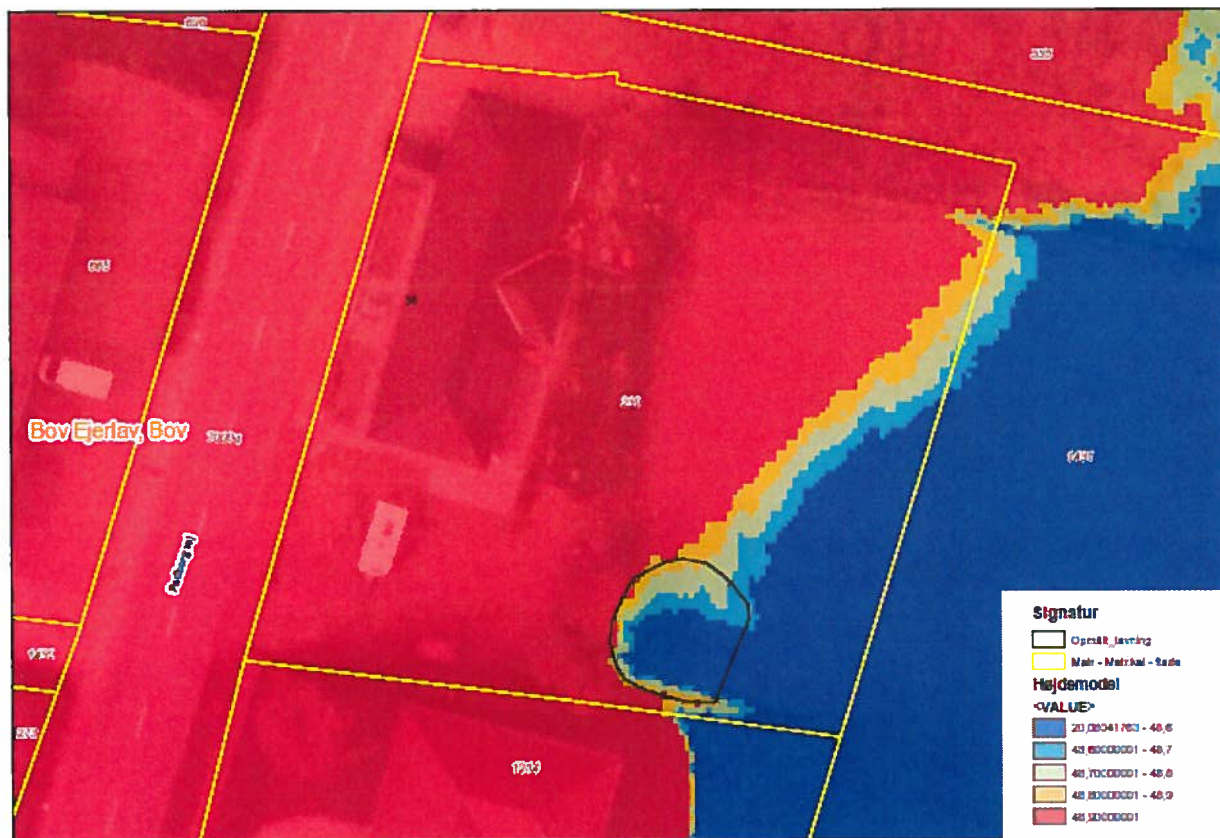
Susanne Cave redegjorde for ansøgningen og oplyste, at de har tilkøbt i alt ca. 1.100 m² af marken, der ligger øst for huset med henblik på, at arealet kan bruges som have til ejendommen. Arealet skrånede en del fra nord mod syd, således at der jævnt over arealet er et fald på ca. ½ meter, lavest mod syd. Arealet har tidligere været udlagt som mark. Ejerne ønsker et mere jævnt areal. Der er problemer med vandansamlingen i den sydlige del af haven. For at skærme ejerne fra indbliksgener fra besøgende på kirkegården og fra fodgængere på en sti, der er placeret mod øst, ønsker ejerne at plante en bøgehæk i det nordlige og østlige skel.

Haven blev besigtiget. Det blev konstateret, at terrænet falder jævnt mod syd, og at der særligt i det sydvestlige hjørne af haven er en lavning, der kan være fremkommet via pløjning af arealet.

Søren Byskov Nielsen oplyste, at en terrænregulering ikke må indebære, at der bliver ledt overfladevand ind på naboejendommen. Hvis der foretages en terrænregulering, skal det ske på en sådan måde, at vandet bliver ledt ud på marken mod øst.

Ulla Lindal oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening finder en terrænregulering som ønsket er for omfattende. Der bør kun gives tilladelse til en mindre terrænregulering af det "hul", der er konstateret i havens sydvestlige del.

Aabenraa Kommune har i mail af 25. februar 2016 eftersendt følgende opmåling af lavningen i havnens sydvestlige del:

Kommunen har med udgangspunkt i den digitale højdemodel opmålt lavningen til ca. 80 m² med en dybde på op til ca. > 0,5 m i forhold til det omgivende terræn. Hvis lavningen opfyldes med gennemsnitligt 25 cm jord (0-50 cm's jordlag) vil det svare til i alt ca. 20 m³ jord.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en

fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare området i den tilstand, det havde i september 1979.

Fredningsnævnet finder, at en terrænregulering af hele arealet vil være et for stort indgreb i den tilstand, området havde i 1979. En mindre terrænregulering af det sydvestlige hjørne af haven findes derimod ikke at være i strid med fredningens formål.

Af fredningsbestemmelsernes § 2, litra c, fremgår, at ”Tilplantning er dog tilladt på arealer, der allerede er udlagt til have, samt inden for en afstand af 10 m fra eksisterende bebyggelse.”

Fredningsnævnet finder, at etablering af bøgehæk i haven mod nord og i det østlige skel mod mar-ken som en naturlig afgrænsning ikke vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til at foretage en terrænregulering af det sydvestlige hjørne af haven i det område, der fremgår af kommunens kort gengivet ovenfor, på vilkår,

at Aabenraa Kommunes forinden godkender arealets afgrænsning og terrænreguleringens udførsel.

Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til at plante en bøgehæk i skellet mod nord og mod øst.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 11. april 2016

Margit Ø Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Susanne og Peter C. Cave, pc@pckonto.dk

Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk, sbn@aabenraa.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

9. september 2016
FN SJS 27/2016

J. nr.: FN SJS 27/2016: Ansøgning fra SE/Stofa om dispensation fra fredningen af Tunneldalen i forbindelse med etablering af fiberstik på ejendommen Østergade 21, 6330 Padborg, matr. nummer 449 Bov, Bov.

Fredningsnævnet har den 4. juli 2016 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne Arwos Kloak om dispensation fra fredningen af Tunneldalen i forbindelse med etablering af en kloakledning på ejendommen Østergade 21, 6330 Padborg, matr. nummer 449 Bov, Bov.

Ifølge ansøgningen vil der blive gravet et borehul og et modtagerhul på ejendommen. Kommunen har i mail af 28. juli 2016 supplerende oplyst, at borehullet ved bygrænsen bliver ca. 1 x 1 m og ca. 110 cm dyb. Borehullet ved Østergade 21 bliver ca. 2 x 2 m og 2 m dyb. Her sættes en ø 600 mm villapumpestation, der afsluttes med kegle og 40 ton støbejernsdæksel. Der etableres 150 mm ø 50 mm trykledning, der udføres ved styret boring (opgravningsfri). Der vil ske fuld retablering, så det fremstår som før gravearbejdet.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Arwos Kloak dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m. v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at

der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

...

d. Det følger også af § 1, at der ikke må foretages foranstaltninger, som kan medføre, at Møllesøens areal, form eller tilstand ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

Der må heller ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at mose- og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

...

f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f. eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer .

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne , herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 28. juli 2016 anmodet Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., Aabenraa Kommune, Natur, Miljø- og Fødevarerministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderjylland og Friluftsrådet/Aabenraa om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 25. august 2016.

Aabenraa Kommune (Byg) har i mail af 25. august 2016 skrevet:

"Aabenraa Kommune anser ansøgningen om dispensation fra fredningen af Tunneldalen til etablering af kloakledning, på ejendommen Østergade 21, 6330 Padborg, matr. Nr. 449 Bov Ejerslav, Bov, for værende fuldt og kan oplyse, at det ansøgte projekt ikke kræver myndighedsgodkendelse i forhold til hhv. Planloven og Byggeloven.

Aabenraa Kommune vurderer, at en besigtigelse ikke er nødvendig, idet ansøger oplyser, at arealet bliver fuldt reetableret. Aabenraa Kommune anbefaler, at der fremsendes fotodokumentation fra ansøger efter endt reetableringen."

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod ansøgningen,

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af fredningskendelsen, at formålet med fredningen er at sikre at området bevares i den tilstand området havde i 1979, da kendelsen blev afsagt.

Fredningsnævnet finder ikke, at en boring som ansøgt vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at området vil blive reetableret efter boringens udførelse.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på vilkår at arbejderne udføres i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår ovenfor samt:

at eventuel overskudsjord ikke deponeres i det fredede område.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 9. september 2016

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk, hpe@aabenraa.dk
Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk
Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sof-ha@svana.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. oktober 2016
Fredningssag
FN SJS 35/2016

J.nr.: FN SJS 35/2016: Ansøgning fra landinspektør Peter Dahl om tilladelse til at udvide transformer- og koblingsstationen, Østre Viaduktvej 4B, 6330 Padborg, indenfor fredningen af Tunneldalen.

Fredningsnævnet har den 9. august 2016 modtaget en ansøgning fra landinspektør Peter Dahl på vegne Syd Energi Net A/S om tilladelse til at udvide transformer- og koblingsstationen, Østre Viaduktvej 4B, 6330 Padborg, matr.nr. 664 Bov Ejerlav, Bov, indenfor fredningen af Tunneldalen.

Det fremgår af ansøgningen, at der gennem den fredede å-dal er opsat et 60 kV masteanlæg, som tager sin begyndelse ved den nævnte station. I forbindelse med at Syd Energi Net A/S planlægger en kabellægning af strækningen, vil der være behov for opsætning af ekstra teknik ved endestationerne. Da der ikke er plads hertil på matr.nr. 664 Bov Ejerlav, Bov, har Syd Energi A.m.b.A. indgået aftale med den tilstødende lodsejer om bytte af jord, så det nuværende anlæg kan udvides. Noget af den nuværende beplantning på det erhvervede jordstykke ud mod vejen bevares, således stationens teknik vil være afskærmet for trafikanters indblik. Af møbleringsplan vedlagt ansøgningen fremgår, at der skal etableres et areal på ca. 5 x 18 m til 2 stk. 60 kv felter med en maksimal højde på 4½ m. Herom skal der opsættes et nyt trådhegn.

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres ny bebyggelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besluttet at give Syd Energi Net A/S dispensation til det ansøgte under nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

I Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 står blandt andet:

”§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m. v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

...

d. Det følger også af § 1, at der ikke må foretages foranstaltninger, som kan medføre, at Møllesøens areal, form eller tilstand ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

Der må heller ikke foretages afvanding, dræning eller andre foranstaltninger, som kan medføre, at mose- og engarealers fugtighedsgrad formindskes.

...

f. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald eller lignende må ikke finde sted.

g. De stedlige fredningsmyndigheder tillægges ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for ejerne - at fjerne selvsåede buske og træer på udyrkede arealer og at foretage anden form for pleje, f.eks. græsning eller såning med henblik på opretholdelsen af eng- og lyngarealer.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt...

§ 5. Bebyggelse m.v.

...

e. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledning til strømforsyning. Fredningsnævnet kan dog tillade anbringelse af master i forbindelse med lokal strømforsyning...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. september 2016, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Christian Gramstrup Lauridsen. Endvidere deltog landinspektør Peter Dahl, Torben Nielsen på vegne SE, Peter Mumm på vegne Aabenraa Kommune og Ulla og Niels Lendal på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Landinspektør Peter Dahl redegjorde for ansøgningen. Det nye felt er kun ca. ½ så højt som det eksisterende felt. På sigt vil det eksisterende felt blive ombygget, så det ikke vil virke så dominerende som nu. Noget af bevoksningen vil blive fjernet i forbindelse med projektet men den bevoksning, der vil blive bevaret ud mod Østre Viaduktvej vil skjule det nye felt.

Niels Lendal oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening er glade for planerne om at få kabellagt linjeføringen, og at det aktuelle projekt virker veltilrettelagt. Placeringen vil være forholdsvis skjult for indsigten til det fredede område fra Viaduktvej. Der er tale om en skånsom placering, og DN kan derfor tilslutte sig, at der gives dispensation.

Peter Mumm oplyste, at der ikke skal indgives ansøgning om byggetilladelse til projektet. Kommunen har ingen bemærkninger til sagen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, men det er en forudsætning for en dispensation, at gennemførelsen af aktiviteten ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen at bevare områdets tilstand.

Fredningsnævnet finder, at udvidelsen af koblingsstationen som følge af placeringen og størrelsen ikke vil påvirke områdets tilstand nævneværdigt.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til udvidelse af transformer- og koblingstationen på vilkår,

at udvidelsen højst bliver med et areal på ca. 5 x 18 m til 2 stk. 60 kv felter med en maksimal højde på 4½ m om hvilket, der må opsættes et nyt trådhegn og

at bevoksningen ud mod Viaduktvej ikke fjernes, så det nye felt så vidt muligt vil være skjult.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. oktober 2016

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Landinspektør Peter Dahl, pd@landsyd.dk

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk

Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk

Miljø- og Fødevarerministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

19. april 2022
FN SJS 15/2022

FN SJS 15/2022: Ansøgning fra Anne Pagh Kold om dispensation til opførelse af en dobbeltcarport på ejendommen Rønsdamvej 17, 6330 Padborg, matr.nr. 682 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen.

Fredningsnævnet har den 10. marts 2022 modtaget en ansøgning fra Aabenraa kommune på vegne Anne Pagh Kold om dispensation til opførelse af en dobbeltcarport på ejendommen Rønsdamvej 17, 6330 Padborg, matr.nr. 682 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til Anne Pagh Kold til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden.

...

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller

3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrift, eller

4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver.

Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der - uanset bestemmelserne under pkt. a - foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

...”

Anne Pagh Kold ønsker at opføre en dobbeltcarport på 6,9 m x 6,5 m ~ 45 m² foran boligen på det plateau, der i dag anvendes som parkeringsplads.

På kortet nedenfor er placeringen af carporten markeret med en rød firkant. Hele området er omfattet af fredningen.

Af ansøgningen fremgår, at carporten har sin lange side ind mod boligen og opføres som en let sort-lakeret stålkonstruktion. Det flade tag belægges med sedumgræs, og siden mod vest beklædes med lodrette lameller i træ. Siden mod syd lukkes let af med grønne planter der vokser på wire.

Terrænet er uændret – hæves ikke og carportens maksimale højde over terræn er ca. 2,5 m + lille vækst i de planter der vil vokse i sedumtaget.

Aabenraa Kommune har oplyst, at der på ejendommen ikke er registreret bilag IV-arter, ved opslag på Danmarks Miljøportal. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Det er endvidere Aabenraa Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt, da maks. 50 m² garage/carport hører til den type aktivitet, der kan forventes at være på en boligejendom mindre end 1400 m² (kan ikke udstykket til to grunde). Nærmeste Natura 2000 habitatområde er beliggende på modsatte side af den dansk-tyske landegrænse ca. 250 m mod sydøst.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Lone Jessen Hellerup. Desuden deltog Henrik Pagh Kold og Lis Bækkelund Lerche på vegne Aabenraa Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Henrik Pagh Kold redegjorde for ansøgningen og henviste til det sendte til fredningsnævnet. Carport ønskes opført som en integreret del af huset, således at husets væg mod nord fortsætter i en væg bestående af træbeklædning på 6,5 eller 6,9 m².

Lis Bækkelund Lerche oplyste, at der hverken skal søges byggetilladelse eller landzonetilladelse men tilladelse fra loven om beskyttelse af fortidsminder.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af Tunneldalen at bevare området i tilstanden på tidspunktet, hvor fredningen blev gennemført. Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Efter besigtigelsen af ejendommen finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet lægger vægt på, at carporten opføres som en integreret del af

huset og med en væg i træ i fortsættelse af muren og med fladt tag og græs på taget og i farver, der afstemmes med huset (sort træværk).

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 19. april 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Anne Pagh Kold, annepagh@msn.com
Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Aabenraa: karinogfin@svenet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

6. december 2022

FN SJS 59/2022

FN SJS 59/2022: Ansøgning fra Stine Meyer om lovliggørende dispensation til opførte bygninger i form af et hønsehus, et drivhus og et tunneldrivhus på ejendommen Padborgvej 36, 6330 Padborg, matr.nr. 968 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen.

Fredningsnævnet har den 29. september 2022 modtaget en ansøgning fra Aabenraa kommune på vegne Stine Meyer om lovliggørende dispensation til opførte bygninger i form af et hønsehus, et drivhus og et tunneldrivhus på ejendommen Padborgvej 36, 6330 Padborg, matr.nr. 968 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen jf. Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. november 2022.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Stine Meyer lovliggørende dispensation til hønsehuset og det lille drivhus og at meddele afslag på lovliggørende dispensation til det opførte tunneldrivhus, der som følge heraf skal være fjernet senest den 1. april 2023. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden.

...

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller

2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller

3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrift, eller

4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver. Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der - uanset bestemmelserne under pkt. a - foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

d. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

e. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.
..."

På kortet nedenfor ses matr.nr. 968 placeret syd for den blå cirkel. Det med blå skraverede viser fredningens udstrækning.

Af ansøgningen fremgår, at grunden anvendes som havelod i tilknytning til matrikel 1214. Der er ingen beboelse på grunden. Grunden bruges til hønsehhold samt køkkenhave og drivhus. Halvdelen af grunden ligger på højde med vejen, derefter er der en skråning, og så ligger nederste halvdel af grunden dybere i terrænet.

På den lave del af grundstykket er der opført 3 bygninger:

- 1) Hønsehus (tidligere legehus) i træ med bliktag. Huset er ca. 6 m². Højde: 2,5 meter
- 2) Lille drivhus i glas på ca. 8 m². Højde: 2,1 meter
- 3) Tunneldrivhus i polycarbonat på 30 m². Højde på midten: knap 2,5 meter

Alle bygninger er placeret oven på jorden og i lavere terræn end gadeplan.

Aabenraa Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000 habitatområde er beliggende på modsatte side af den dansk-tyske landegrænse ca. 700 m mod øst-sydøst. Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt grundet afstanden til området, samt at aktiviteten på arealet er som en privat nyttehøve til den eksisterende familie i nr. 36.

Der er på ejendommen ikke registreret bilag IV-arter, ved opslag på Danmarks Miljøportal. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. november 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Lone Jessen Hellerup. Desuden deltog Stine Meyer, Lis Bækkelund Lerche på vegne Aabenraa Kommune og Aase Østergaard på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Stine Meyer redegjorde for ansøgningen og anviste placeringen af de omhandlede bygninger. Bygningerne er placeret på byggegrunden. Hun ejer naboejendommen, hvorpå der er opført et parcelhus med tilhørende have. Der er et hul i hækken mellem de to haver, og hun benytter byggegrunden som en udvidelse af haven. Hun købte parcelhuset i 2016 og tilkøbte byggegrunden i 2018 i en privat handel af en genbo. Hun opførte de omhandlede 3 bygninger på byggegrunden, da hun troede, at det var tilladt. Tunneldrivhuset er den senest opførte bygning. Byggegrunden er bygningsmodnet, og hun har overvejet på sigt at lade et hus opføre på ejendommen, hvis hun kan få dispensation her til. Tunneldrivhuset er stort, men det er solgt som et drivhus til almindelige haver. Drivhuset er ikke funderet.

Lis Bækkelund Lerche oplyste, at der hverken skal søges byggetilladelse eller landzonetilladelse til de opførte bygninger. Bygningerne står dog lidt "flagrende" i forhold til den eksisterende have på grund af afstanden mellem huset på den nordlige grund.

Aase Østergaard oplyste, at sagen er speciel, da det afgørende muligvis ville være, om der på sigt kan gives dispensation til at opføre en beboelsesbygning på byggegrunden. I så fald ville undtagel-

sesreglen om bygninger i haver muligvis kunne finde anvendelse. Uanset dette findes tunneldrivhuset på grund af størrelsen at være lidt for dominerende i landskabet. Der kan også ses på, at bygningerne på grund af det dalende terræn ikke er så synlige fra vejen og dermed ikke påvirker indsigten til det fredede område fra vejen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ved afgørelse af om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Det er formålet med fredningen af Tunneldalen at bevare området i tilstanden på tidspunktet, hvor fredningen blev gennemført. Den ansøgning, som fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Efter besigtigelsen af ejendommen finder fredningsnævnet, at det mindre drivhus og hønsehuset på grund af størrelsen og placeringen alene udgør et meget beskedent indgreb i indsigten til tunneldalen fra vejen. Disse bygninger er desuden placeret tæt på den nordlige naboejendoms have. Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til disse to bygninger.

Fredningsnævnet ville ved en ansøgning om dispensation til tunneldrivhuset på grund af størrelsen og placeringen ikke have givet Stine Meyer dispensation. Derfor og da der ikke i øvrigt findes at foreligge særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation, afslår fredningsnævnet at give lovliggørende dispensation.

Fredningsnævnet meddeler herefter Stine Meyer lovliggørende dispensation til hønsehuset og det lille drivhus. Fredningsnævnet meddeler afslag på lovliggørende dispensation til det opførte tunneldrivhus, der som følge heraf skal være fjernet senest den 1. april 2023.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 6. december 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Stine Meyer, sendt pr. mail

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Aabenraa: karinogfin@svenet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

7. februar 2023
FN SJS 55/2021

FN SJS 55/2021: Ansøgning fra Lokalforeningen Frøslev Padborg om dispensation til opsætning af en træskulptur – en Thomas Dambo Trolde – på ejendommen Østre Viaduktvej 2A-2F, 6330 Padborg, matr.nr. 1424 Bov, Bov inden for fredningen af Tunneldalen og fredningen af Nyhus Løvskov.

Fredningsnævnet har den 16. september 2021 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne Lokalforeningen Frøslev Padborg om dispensation til opsætning af en træskulptur – en Thomas Dambo trolde – på ejendommen Østre Viaduktvej 2A-2F, 6330 Padborg, matr.nr. 1424 Bov, Bov inden for fredningen af Tunneldalen og fredningen af Nyhus Løvskov.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 28. oktober 2021, hvor sagen blev udsat, og den 26. januar 2023. Fredningsnævnet har begge gange foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Lokalforeningen Frøslev Padborg afslag på dispensation til det ansøgte. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af ansøgningen fremgår nærmere:

”Skulpturen – trolde – bygges af genbrugstræ. Udførende er den danske træskulptør Thomas Dambo (TB), der har egen hjemmeside hvor hans andre lignende trolde kan ses;
<https://thomasdambo.com/>

Skulpturen bliver maksimalt 5 m høj, 7 m bred og 5 m dyb og vil udbrede sig på et areal ca. 40 m². Den endelige udformning af skulpturen afhænger af stedet, og hvilke stykker træ TB får til rådighed på det tidspunkt, men vil være i stil med øvrige trolde placeret rundt omkring i Danmark. Det optimale vil være at støbe under trolde, men igen afhængig af hvad både Miljøstyrelsen og Fredningsnævnet melder ud omkring tilladelse, kan dette nok undlades.

Ansøger ønsker at give TD frie hænder til at skabe trolde så den passer til placeringen på grænsen til Tyskland. Man ønsker også at trolde kan blive endnu et bevis på det fine

grænseoverskridende samarbejde som lokalområdet nyder godt af, på begge sider af grænsen. Ligeledes bliver det en anderledes start eller afslutning for vandrere på Gendarmstien.”

Placeringen er lige ved den eksisterende friluftsscene nær søen. Placering (ca.) er vist på kort herunder markeret med rød firkant. Hele området er omfattet af fredningerne.

Kommunen har i ansøgningen i øvrigt oplyst:

”Skulpturen placeres knap 200 m fra Natura 2000 habitatområde på den tyske side af grænsen. Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt grundet placeringen ved allerede befærdet område og sti. Skulpturen i sig selv vurderes, ikke at lede stoffer til luft eller undergrund, hverken under opførelsen eller efterfølgende opstilling.

Der er på ejendommen Østre Viaduktvej 2A – 2F, 6330 Padborg, matr.nr. 1424 Bov Ejerslav, Bov ikke registreret bilag IV-arter. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rastområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.”

Ejendommen er som anført dels omfattet af Fredningen af Tunneldalen og Fredningen af Nyhus Løvskov.

For så vidt angår Fredningen af Tunneldalen fremgår denne af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

...

§ 3. Terrænændringer .

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne , herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladt.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden.

b. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende 4 betingelser alle er opfyldt:

- 1) at bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2) at bebyggelsen opføres inden for en afstand af 50 m fra de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer,
- 3) at bygningshøjden ikke nødvendiggør dispensation fra bestemmelserne i eller i medfør af § 43 i kommuneplanloven af 26. juni 1975 (d.v.s. ikke overstiger 12,5 m for avls- og driftsbygninger, dog 15 m for visse siloer, eller ikke overstiger 8,5 m for andre bygninger), og
- 4) at der ikke er tale om bebyggelse til gartneridrft.

...

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller
- 3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrft , eller
- 4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver. Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der - uanset bestemmelserne under pkt. a - foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

d. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

e. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.
...”

Ejendommen er desuden omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af 18. september 1950 om fredning af Nyhus Løvskov. Fredningen har til formål at bevare skoven som løvskov ud fra æstetisk-landskabelige synspunkter.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet, at løvskovens skal bevares som højskov. Endvidere fremgår at skilte og andre skæmmende indretninger ikke må opsættes i skoven. Herudover fremgår, at Bov Kommune må opstille bænke i skoven.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Området blev besigtiget den 28. oktober 2021.

Af protokollen fra mødet fremgår:

”I mødet deltog endvidere (ud over Fredningsnævnets medlemmer) Ninna Schurum og Benta Tønder på vegne ansøgeren og Lis Bækkelund Lerche på vegne Aabenraa Kommune. Herudover mødte Signe Bekker Dhiman som interesseret i projektet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Ninna Schurum anviste den ønskede placering af trolden op mod et ældre markant træ et stykke inde i skoven. Det er tanken, at trolden skal findes med udgangspunkt i Oldemorstof Museum, Bovvej 2 i Padborg. Herfra kan de besøgende gå af en sti ned til trolden. Lodsejeren har givet lokalforeningen tilladelse til den ønskede placering. Det er ideen, at trolden ikke umiddelbart skal være synlig i området. Der er derfor behov for etablering af en trampesti på skønsommæssig 40-50 m ind til den ønskede placering et stykke fra friluftsscenen i skoven. Der vil ikke være behov for terrænændringer. Kunstneren Thomas Dambo skaber sine trolde ud fra genbrugsmaterialer. Det forventes, at trolden maksimalt får en højde på 5 m, en bredde på 7 m og en dybde på 5 m. Området, hvor trolden bliver placeret, vil højst udgøre 40 m². Lokalforeningen ønsker en attraktion i Padborg Skov tæt på Gendarmstien, så offentligheden kan blive inspireret til at opleve naturen og blive mere engageret i at beskytte denne, jf. genbrugsmaterialet.

Lis Bækkelund Lerche oplyste, at det med den ønskede placering alene er Tunneldal-fredningen, der er relevant. Placeringen er på den ene side god, da det er tæt på friluftsscenen. På den anden side kan placeringen op ad det markante ældre træ skæmme den naturmæssige værdi af træet, ligesom placeringen forudsætter etablering af en trampesti.

Sagen blev udsat på, at der indsendes en nøjagtig skitse, der viser den trold, der ønskes opsat og med visualiseringer af projektet. Det bør overvejes at placere trolden tættere på friluftssce-
nen. Der bør fremsendes visualiseringer af den placering, som ansøgeren ønsker og en alterna-
tiv placering tættere på sceneområdet.”

Den 28. marts 2022 blev der indsendt en revideret ansøgning:

”2 skitseforslag til fornyet ansøgning

Forslag 1 – Trolden der lytter efter kilderne der springer i Padborg Skov

Dette forslag er kunstnerens favorit. Trolden kan tilrettes så den ikke holder om træet.

Placeringen er ikke op ad det knoldede træ, vi så til besigtigelsen, men placeringen er rykket lidt tættere på marken.

...

Forslag 2 – Trolden der inviterer til hygge i en rundkreds af ham og træer tættere på Padborg Friluftsscenens område

..

Træet med mosbevoksningen nederst er det samme træ på begge fotos. På billedet med kvinden med lilla hue kan man skimte øverste trin af friluftsscenens fliser – for at give en fornemmelse af afstanden til friluftsscenen for trold 2.

...

Ansøger understreger at trolden udelukkende skal være en skulptur og ikke et legeredskab.

Den 17. oktober 2022 gav Miljøstyrelsen dispensation fra skovloven til placeringen af trolden.

Placeringen fremgår af kortet nedenfor:

Grundet karakteren af visualiseringen i brevet af 28. marts 2022, og fordi der var udpeget et nyt kommunalt medlem af fredningsnævnet, var der i nævnet et ønske om en ny besigtigelse.

Fredningsnævnet har herefter behandlet sagen på ny på nævnets møde den 26. januar 2023, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Lone Jessen Hellerup. Endvidere deltog Ninna Schurum på vegne Lokalforeningen Frøslev Padborg, museumsinspektør Mads Mikkel Tørslev og Lis Bækkelund Lerche på vegne Aabenraa Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Ninna Schurum redegjorde for ansøgningen i overensstemmelse med det i ansøgningen anførte. Hun anviste de ønskede placeringer. Foreningen ønsker principalt placeringen benævnt forslag 1 og subsidiært forslag 2. Det forventes, at troldens hoved vil blive udført i hårdt træ, og at resten af skulpturen vil blive udført i genbrugstræ. Der vil over tid blive etableret en trampesti fra sceneområdet til trolden. Man ønsker ikke at etablere en sådan sti i forbindelse med opsætningen. Den vil opstå af sig selv. Nogle af de træstammer, der er blæst omkuld, og som kan vanskeliggøre adgang til trolden vil blive fjernet. Trolden vil løbende blive vedligeholdt af foreningen.

Lis Bækkelund Lerche oplyste, at Aabenraa Kommune ikke vil kræve byggetilladelse og at der ved begge placeringer vil skulle gives dispensation både fra Tunneldalfredningen og fredningen af Nyhus. Det afgørende må derfor være om en trold af den angivne størrelse og udført i de nævnte materialer vil virke skæmmende. Hvis der gives dispensation, kan det overvejes at der stilles vilkår om fjernelse, når trolden er blevet forfalden i et sådant omfang, at den bør fjernes.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen af Tunneldalen har til formål at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet, at der ikke må opføres andre faste anlæg og konstruktioner end bygninger.

Fredningen af Nyhus Løvskov har til formål at bevare skoven som løvskov ud fra æstetisk-landskabelige synspunkter. Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet, at løvskoven skal bevares som højskov. Endvidere fremgår at skilte og andre skæmmende indretninger ikke må opsættes i skoven.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningerne er status quo-fredninger.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelse, at placeringen benævnt forslag 1 er for tæt på skovkanten. Derudover finder Fredningsnævnet ved begge forslag til placering, at placeringen af en trolde af den nævnte størrelse, som i vidt omfang ønskes udført i genbrugsmaterialer, er eller meget hurtigt vil virke skæmmende i de fredede områder. Der er ikke ud fra de fremlagte oplysninger grundlag for at vurdere holdbarheden af trolden, herunder om der som anført i afgørelsen fra Miljøstyrelsen kan være behov for etablering af et fundament. Trolden vil – på grund af størrelsen og da den ikke er udført i skovens egne materialer – virke som et fremmedelement. Efter en samlet vurdering af de anførte omstændigheder finder Fredningsnævnet derfor, at opsætningen af trolden vil være i strid med begge fredninger.

Fredningsnævnet meddeler derfor afslag til Lokalforeningen Frøslev Padborg til etablering af den ønskede skulptur.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskre-

det klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 7. februar 2023

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Lokalforeningen Frøslev Padborg v/Ninna Schurum, ns@fairtrans.dk
Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Aabenraa: soenderjylland@friluftsradaet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

30. marts.2023

FN SJS 73/2022

FN SJS 73/2022: Ansøgning fra Stine Meyer om dispensation til placering af et tunneldrivhus på ejendommen Padborgvej 36, 6330 Padborg, matr.nr. 968 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen.

Fredningsnævnet har den 22. december 2022 modtaget en ansøgning fra Aabenraa kommune på vegne Stine Meyer om dispensation til at placere et tunneldrivhus på ejendommen Padborgvej 36, 6330 Padborg, matr.nr. 968 Bov, Bov indenfor Tunneldal-fredningen.

Fredningsnævnet skal som følge af fredningen meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet har besigtiget stedet i forbindelse med Fredningsnævnets afgørelse af 6. december 2022 jf. FN SJS 59/2022.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag. I afgørelsen har deltaget dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Lone Jessen Hellerup.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Stine Meyer afslag på dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979 – fredningen af Tunneldalen.

I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

...

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring af bygningens ydre fremtræden.

...

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller

2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller

3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrft, eller

4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver.

Endvidere kan fredningsnævnet tillade, at der - uanset bestemmelserne under pkt. a - foretages tilbygning til eller ombygning af eksisterende og lovligt opførte bygninger.

Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

...”

Ejeren har tidligere i år opnået lovliggørende dispensation til at beholde et lille drivhus og et hønsehus (voliere) på matr.nr. 968, men fik afslag til et tunneldrivhus, jf. FN SJS 59/2022. Ifølge afgørelsen skulle tunneldrivhuset, der er placeret lavest på grunden i sydøstlige hjørne, være fjernet senest 1. april 2023.

Ejeren ønsker nu dispensation til i stedet at placere tunneldrivhuset i den vestlige del af matr.nr. 968.

På kortet nedenfor ses matr.nr. 968 placeret syd for den blå cirkel. Det med blå skraverede viser fredningens udstrækning.

Tunneldrivhuset ønskes nu placeret på det flade areal, der i dag fremstår som et græsplateau, jf. billedet nedenfor. Placeringen er angivet med en blå firkant. Tunneldrivhuset er udført i polycarbonat og er 30 m² stort. Højden på midten af drivhuset er ca. 2,1 meter over terræn.

Placeringen er på linje med boligen, hvor også en ny tænkt bolig ville skulle placeres, hvis der på et senere tidspunkt kan opnås dispensation hertil.

Omkring grunden plantes en hæk eller andet for at sløre synligheden. Beplantningen kan gerne være som fortsættelse af eksisterende hækbeplantning, som er liguster. Ejer accepterer gerne vilkår om maks. højde eller omfang generelt.

Aabenraa Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000 habitatområde er beliggende på modsatte side af den dansk-tyske landegrænse ca. 700 m mod øst-sydøst. Det er Kommunens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt grundet afstanden til området samt at aktiviteten på arealet er som en privat nyttehøve til den eksisterende familie i nr. 36.

Der er på ejendommen Padborgvej 36, 6330 Padborg, matr. nr. 968 Bov Ejerlav, Bov ikke registreret bilag IV-arter ved opslag på Danmarks Miljøportal. Det ansøgte vil derfor efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved brev af 5. januar 2023 til Stine Meyer, og mail af samme dato til Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Aabenraa anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 20. januar 2023.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Miljøstyrelsen, der har oplyst:

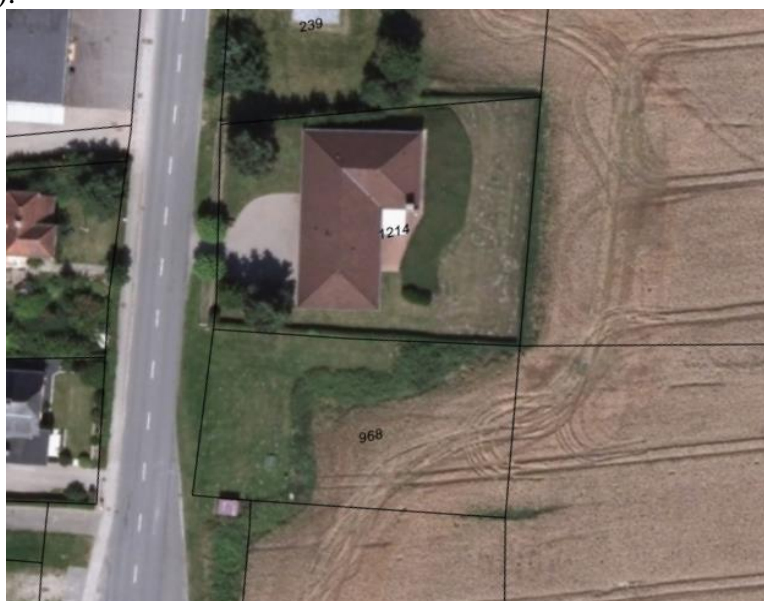
”

...Det fremhæves i ansøgningen at matriklen er en byggemodnet grund. Ved gennemgang af flybilleder ses, at matriklen delvist har indgået i landbrugsmæssig drift og først i de senere år indgået som have.

Flybillede (1999):

Flybillede (2014):

Flybillede (2019):

Ved gennemgang af Fredningsnævnets og Overfredningsnævnets afgørelse, blev der ikke fundet bemærkninger eller særlige bestemmelser, der vedrører matrikel nr. 968.

I forhold til kendelsens bestemmelse, der siger,:

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelsen kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller
- 3) hvis der er tale om bygninger til gartneridrft, eller
- 4) hvis bygningshøjden overstiger de ovennævnte mål.

læser Miljøstyrelsen som, at den kun vedrører landbrugsejendomme, gartnerier o.lign.,”

Danmarks Naturfredningsforening har i en mail af 25. januar 2023 efter høringsfristens udløb anført:

”...

Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa lokalafdeling, finder den ansøgte placering af tunneldrivhuset uheldig, da det vil komme til at virke mere dominerende i landskabet end den nuværende placering, særlig i betragtning af, at det vil vare flere år, før der kan vokse noget beplantning op, der kan virke afskærmende.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af Tunneldalen at bevare området i tilstanden på tidspunktet, hvor fredningen blev gennemført. Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Ejendommen er som anført en byggemodnet grund. Ejendommen er ikke en landbrugsejendom og har heller ikke karakter af gartneri. Undtagelsesbestemmelsen i fredningsbestemmelsens § 5, litra a, finder derfor ikke anvendelse.

Ifølge undtagelsesbestemmelsen i fredningsbestemmelsernes § 5, litra c, må der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelse inden for eksisterende haver. Selvom ejendommen måtte fungere som have for naboejendommen, findes et drivhus på 30 m² klart at overskride størrelsen på et ”mindre drivhus”. Som følge heraf kan der ikke gives dispensation til den ønskede placering af tunneldrivhuset.

Fredningsnævnet meddeler således Stine Meyer afslag på den ønskede placering af tunneldrivhuset. Det bemærkes, at tunneldrivhuset, som anført i Fredningsnævnets afgørelse i FN SJS 59/2022 skal være fjernet senest den 1. april 2023.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog

ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 30. marts 2023

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Stine Meyer,
Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Aabenraa: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

7. august 2023

FN SJS 39/2023

FN SJS 39/2023: Ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af Pia Surlykke og Preben Vosny om dispensation til nedgravning af jordvarmeslanger på ejendommen Padborgvej 72, 6340 Kruså, inden for fredningen af Tunneldalen.

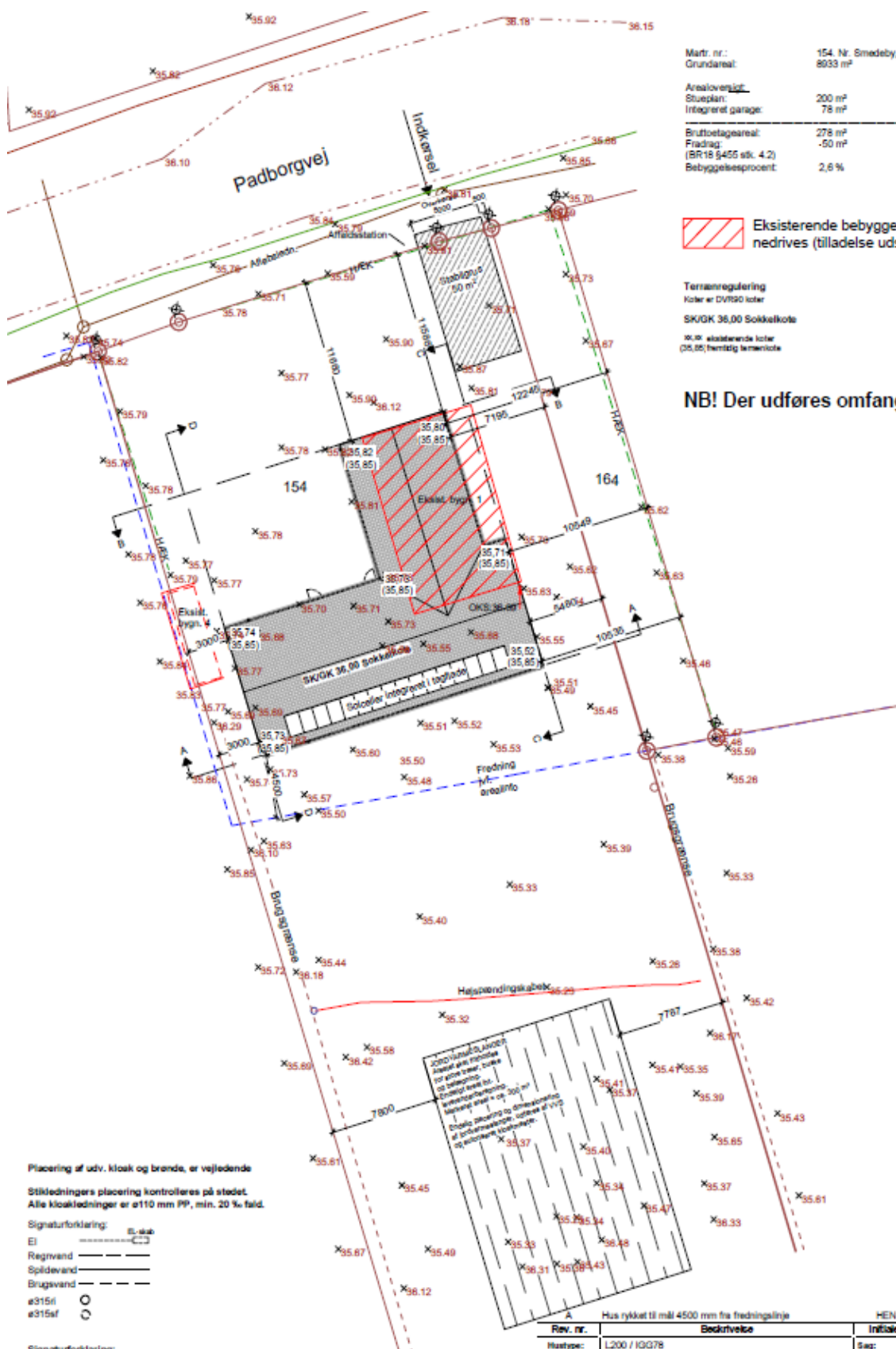
Fredningsnævnet har den 27. juni 2023 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af Pia Surlykke og Preben Vosny om dispensation til nedgravning af jordvarmeslanger på ejendommen Padborgvej 72, 6340 Kruså, matr.nr. 154, Nr. Smedeby, Bov, inden for fredningen af Tunneldalen.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at har besluttet at meddele ansøgerne dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Det fremgår af ansøgningen, at der som følge af en ildebrand skal ske genopførelse af bebyggelsen på ejendommen, og at der i den forbindelse ønskes etableret jordvarme.

Jordvarmeslangerne skal placeres syd for bygningerne inden for det fredede areal, som det fremgår af kortet på næste side. Efter nedgravning af jordvarmeslangerne retableres terrænet, som derefter vil fremstå uændret.

Matr. nr.: 154 Nr. Smedeby, Bov
 Grundareal: 8033 m²
 Arealoversigt:
 Stueplan: 200 m²
 Integreret garage: 78 m²
 Bruttoetageareal: 278 m²
 Fradrag: -50 m²
 (BR 18 §455 stk. 4.2)
 Bebyggelsesprocent: 2,6%

Eksisterende bebyggelse nedrives (tilladelse udstedt)

Terrænregulering
 Koter er DV190 koter
 SKVGK 36,00 Sokkelkote

NB! Der udføres omfangsdræn

Placering af udv. kloak og brønde, er vejledende
 Stiklednings placering kontrolleres på stedet.
 Alle kloakledninger er ø110 mm PP, min. 20 % fald.

Signaturforklaring:
 EI ----- EI, aap
 Regnvand - - - - -
 Spildevand - - - - -
 Brugsvand - - - - -
 ø315il ○
 ø315af ○

- Signaturforklaring:
1. Materialeplads
 2. Hårdt affald
 3. Affaldscontainer, enoansoaller og/eller, klinker skal i container
 4. Restur paller
 5. Mærte silo
 6. Kæmpeleder
 7. Skurvogn

Projektør efter: **BR2018**
 Primær varmekilde: Jordvarme
 Supplerende: Solceller

Rev. nr.	Bedrift	Initialet	Rev dato
1	L200 / IGG78		16010
2	Pla & Preben Vostny		26.05.2023
3	Padborgvej 72, 8340 Knuå		Tekniker: Henrik Nielsen Beregner: Stephanie Christensen
4	Situationsplan		Mål: 1 : 250 Alle mål i mm
			Tegnings nr. 10 A

Jordvarme anlæg
 Anlæg skal installeres i et lukket rum, der sikrer mod afslækning af væske og olie.
 Anlæg skal være af type: 200 mm
 Etiske placering to dimensioner af produktionskøle, sikrer af vand og olie ikke kan lække.

Ansøger begrundet placeringen af jordvarmeslangerne inden for fredningen med følgende:

”Ønsket om at placere jordvarmeslanger på sydsiden af nybyggeriet kommer af, at der blandt andet er et stort gammelt træ midt i arealet nord for byggeriet, samt at forsyningsledninger/stikledninger og lastpåvirkning fra parkering og kørsel af biler vil foregå på denne side af byggeriet. Det gør det vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at have jordvarmeanlæggets slanger på den nordlige side.

Foruden pladsmanglen, så vil det store træ komme til at kaste skygge på store dele af arealet nord for det nye hus, hvilket gør, at effektiviteten af jordvarmeanlægget vil reduceres betydeligt i forhold til en fri placering syd for fredningslinjen. Da der planlægges at ilægge ca. 300 meter slange (estimat), kan vi heller ikke anvende siderne med større effekt, uden at skulle overskride fredningslinjen.

Desuden løber et højspændingskabel hen over grunden syd for byggeri, derfor rykkes slangerne så langt sydpå, da der skal holdes en respektafstand til kablet.”

Aabenraa Kommune har vurderet, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt som følge af afstanden på ca. 9 km. til nærmeste Natura 2000-område. Kommunen har videre oplyst, at der ikke ses registreret bilag IV-arter på den omhandlede ejendom, hvorfor det ansøgte efter kommunens vurdering ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Arealet, hvor jordvarmeslangerne ønskes gravet ned, er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 2. september 1979 om fredningen af Tunneldalen.

Det følger af fredningsbestemmelsernes § 1, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Det følger videre af § 3, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering, ikke er tilladte. Det følger desuden af § 5, litra e, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 11. juli 2023 har fredningsnævnet anmodet ansøgerne, Aabenraa Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet Aabenraa om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 31. juli 2023.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke

indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det er formålet med fredningen af Tunneldalen, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet finder ikke, at etableringen af et jordvarmeanlæg vil ændre karakteren af det fredede område. Fredningsnævnet lægger vægt på, at terrænet vil blive reetableret efter etableringen af jordvarmeanlægget. Der vil ikke skulle etableres blivende anlæg over jorden og det må forventes at anlægsfasen vil være kortvarig.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte, på vilkår at anlæggelsen af jordvarmeanlægget sker i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 7. august 2023

Henrik Tosti
formand

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

10. oktober 2023

FN SJS 48/2023

FN SJS 48/2023: Ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af Padborg Friluftsscene og Ninna Schrum om dispensation til opstilling af toiletvogn inden for fredningen af Tunneldalen og fredningen af Nyhus Løvskov

Fredningsnævnet har den 8. september 2023 modtaget en ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne af Padborg Friluftsscene og Ninna Schrum om dispensation til midlertidig opstilling af en toiletvogn på adressen Østergade 50, 6330 Padborg, matr.nr. 117 a Bov Ejerlav, Bov, inden for fredningen af Tunneldalen og fredningen af Nyhus Løvskov.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele ansøgerne dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Den omhandlede ejendom er ejet af Aabenraa Kommune, som imidlertid har givet fuldmagt til ansøgningen.

Det fremgår af ansøgningen, at toiletvognen ønskes opstillet på ejendommen i forbindelse med afholdelse af diverse kulturarrangementer ved Padborg Friluftsscene. Det er oplyst, at der årligt afholdes 6-8 arrangementer med ca. 100-200 deltagere. Toiletvognen vil ifølge ansøgerne enten blive opstillet på dagen for det pågældende arrangement eller dagen før, ligesom vognen vil blive fjernet igen enten samme dag eller dagen derpå.

Toiletvognen, der ønskes opstillet, er magen til den, der ses på billedet nedenfor.

Scanvogn - 240 med tank

[Læs mere >](#)

Strømtilslutning	230v - 10A
Vandtank	2x 70 liter
Afløbstank	2x 240 liter
Egenvægt	750 kg

Aabenraa Kommune har udtalt følgende:

”Vognen står kun midlertidigt (under 6 uger ad gangen), men dog på samme placering og anvendelse ved tilbagevendende begivenheder. Det vil sige kortvarige og reversible påvirkninger. Aabenraa Kommune vurderer, at helhedsindtrykket i det lange løb er uændret og den kortvarige påvirkning ændrer ikke helhedsindtrykket væsentligt, da det sker i forbindelse med anden aktivitet på stedet der også ophører fra gang til gang. Den kortvarige påvirkning vurderes derfor, at ikke være skæmmende i det lange løb.

En anden iagttagelse er, at alternativet til ikke at opstille en toiletvogn kan/vil, på både kort og på lang sigt, skabe mulige skæmmende påvirkninger i skoven fra menneskers alternative løsninger på et nødvendig behov.”

Aabenraa Kommune har vurderet, at det ansøgte ikke i sig selv vil kunne påvirke udpegede Natura 2000-områder væsentligt (henset til afstanden på over syv kilometer til nærmeste Natura 2000-område), og at det ansøgte heller ikke vil kunne medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV (idet der ved opslag på Danmarks Miljøportal ikke ses registreret nogen bilag IV-arter på den nævnte adresse).

Ejendommen er omfattet af fredningen af Tunneldalen og fredningen af Nyhus Løvskov.

For så vidt angår fredningen af Tunneldalen fremgår denne af Overfredningsnævnets kendelse af 3. september 1979. I kendelsen står blandt andet:

§ 1. Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 5 a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse)...

§ 5 d. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne og lignende, og teltslagning må ikke finde sted...

Ejendommen er desuden omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af 18. september 1950 om fredning af Nyhus Løvskov. Fredningen har til formål at bevare skoven som løvskov ud fra æstetisk-landskabelige synspunkter. Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet, at løvskoven skal bevares som højskov. Endvidere fremgår det at skilte og andre skæmmende indretninger ikke må opsættes i skoven.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 18. september 2023 har fredningsnævnet anmodet Aabenraa Kommune, Padborg Friluftsscene, Ninna Schrum, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet Aabenraa om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 9. oktober 2023.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Formålet med begge fredninger er at sikre, at området og skoven bevares i det daværende tilstand. Der må blandt andet ikke opsættes skure eller andre skæmmende installationer i det fredede område. Den toiletvogn, som ansøger ønsker opstillet ville – hvis den skulle stå permanent i det fredede område – ikke kunne opstilles permanent, da den fremstår som et fremmedelement og et skæmmende element. Da toiletvognen alene vil blive opstillet i forbindelse med de forholdsvis få arrangementer, der afholdes i skoven, og da opstillingen af vognen kan forhindre at publikum henvises til at benytte skoven som toilet, finder fredningsnævnet, at der kan gives dispensation til det ansøgte på vilkår:

at vognen alene opsættes i forbindelse med de oplyste 6-8 årlige arrangementer og

at vognen enten først opstilles på dagen for det pågældende arrangement eller tidligst dagen før, ligesom vognen skal fjernes igen den dag, arrangementet afsluttes eller dagen derpå.

Klagevejledning:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets

hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 10. oktober 2023

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; lbaekk@aabenraa.dk
Padborg Friluftsscene og Ninna Schrum
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, aase50@mail.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Aabenraa, soenderjylland@friluftsraadet.dk